

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ**

Διπλωματική Εργασία

**Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΩΝ ΕΙΡΗΝΕΥΤΙΚΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΚΑΙ Η
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ**

Μαριά Μαρία

ΠΕΙΡΑΙΑΣ 2008

*Αφιερώνω
την εργασία αυτή στα παιδιά μου
Χριστόφορο και Θεοχάρη*

ΤΙΤΛΟΣ : Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΩΝ ΕΙΡΗΝΕΥΤΙΚΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Μαριά Μαρία

Σημαντικοί Όροι: Περιβάλλον Ασφαλείας, Ειρηνευτική Αποστολή, Διοίκηση, Αξιολόγηση επιτυχίας, Προϋποθέσεις Συμμετοχής.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα μελέτη αναφέρεται στις ειρηνευτικές αποστολές οι οποίες αναλαμβάνονται από τον ΟΗΕ καθώς και από άλλους οργανισμούς όπως είναι η Ε.Ε, ο ΟΑΣΕ και το ΝΑΤΟ. Με δεδομένο ότι ζούμε σήμερα σ' ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο, όπου το διεθνές περιβάλλον εμφανίζεται εύθραυστο, τόσο τα Ηνωμένα Έθνη όσο και άλλοι περιφερειακοί οργανισμοί, καλούνται να ανταποκριθούν σε νέες προκλήσεις, αναλαμβάνοντας νέα καθήκοντα. Οι ειρηνευτικές επιχειρήσεις έχουν εισέλθει σε μια περίοδο ταχείας και ουσιαστικής εξέλιξης, καθιστώντας αυτές βασικό "εργαλείο" για τη διατήρηση της διεθνούς σταθερότητας. Οι επιχειρήσεις αυτές συνιστούν ταυτόχρονα ευέλικτα πολιτικά μέσα και προσαρμόζονται σε ποικιλία χρήσεων.

Αναλύεται το σύγχρονο περιβάλλον ασφαλείας έτσι όπως αυτό έχει διαμορφωθεί τα τελευταία χρόνια, και τονίζεται ο ρόλος των διεθνών οργανισμών στη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας

Ακόμα, η μελέτη αυτή αποσκοπεί στην ανάλυση του πλαισίου που αφ' ενός διέπει την έγκριση, την ανάπτυξη και έλεγχο των ειρηνευτικών επιχειρήσεων και αφ' ετέρου διευκολύνει την κατανόηση τους. Παράλληλα, επιχειρεί να προσφέρει ένα ολοκληρωμένο εννοιολογικό υπόβαθρο για τις επιχειρήσεις υποστήριξης ειρήνης και να αναλύσει τις διάφορες μορφές δραστηριοτήτων και επιχειρήσεων οι οποίες περικλείονται στην έννοια αυτή. Πρόκειται για πολυλειτουργικές επιχειρήσεις στις οποίες συμμετέχει και ο ελληνικός στρατός και οι οποίες έχουν καταδείξει πως η στρατιωτική οργάνωση μπορεί γρήγορα και αποτελεσματικά να προσαρμοστεί σε νέα σενάρια και απαιτήσεις που απασχολούν τη Διεθνή Κοινότητα.

Επιπλέον, γίνεται αναφορά στην αξιολόγηση της επιτυχίας των επιχειρήσεων υποστήριξης της ειρήνης, χρησιμοποιώντας τέσσερις δείκτες μέτρησης οι οποίοι συμβάλουν στη διαδικασία διαμόρφωσης και λήψης αποφάσεων για την έγκριση, την ανάπτυξη ή την απόσυρση των PKPs (Peace Keeping Operations).

Στα επιμέρους τμήματα της μελέτης τίθενται και αναλύονται οι προϋποθέσεις συμμετοχής των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων σε τέτοιου είδους επιχειρήσεις. Γίνεται λόγος για την εκπαίδευση του προσωπικού και τον τρόπο με τον οποίο ασκείται η διοίκηση και ο έλεγχος των στρατιωτικών δυνάμεων καθώς και η διοικητική μέριμνα η οποία είναι εθνική ευθύνη.

Στη συνέχεια καταγράφονται οι ειρηνευτικές αποστολές στις οποίες έχει λάβει μέρος η χώρα μας, διακρίνοντάς αυτές σε περατωθείσες παλαιών ετών, προσφάτως περατωθείσες και σε εξέλιξη.

Τέλος, παρουσιάζεται η προβολή της χώρας μας μέσω της συμμετοχής μας στις ειρηνευτικές αποστολές, στους διεθνούς οργανισμούς όπως τον ΟΗΕ, NATO, ΕΕ και στις συμμαχίες καθώς και συμπεράσματα και προτάσεις.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΣΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	10
1.1 ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	10
1.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΩΝ ΕΙΡΗΝΕΥΤΙΚΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ	18
2.1 ΓΕΝΙΚΑ	18
2.1.1 ΟΙ ΕΙΡΗΝΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΩΣ ΝΕΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΔΙΕΝΕΞΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ	19
2.1.2 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΙΡΗΝΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.	20
2.1.3 ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΕΙΡΗΝΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	20
2.2 ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΥΕ	21
2.2 ΕΙΔΗ ΕΙΡΗΝΕΥΤΙΚΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ	23
2.2.1 ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ (CONFLICT PREVENTION)	24
2.2.2. ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΗ ΕΙΡΗΝΗΣ (PEACE MAKING)	25
2.2.3 ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ (PEACE KEEPING)	25
2.2.4 ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ (PEACE ENFORCEMENT)	27
2.2.5 ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ (PEACE BUILDING)	27
2.3 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕ ΜΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΜΕΣΑ – ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ	29
2.3.1 ΤΥΠΟΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΤΗΣ ΕΕ	30
2.3.2 ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	31
2.4 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΕΙΡΗΝΕΥΤΙΚΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ	33
2.5 ΑΡΧΕΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ	41
2.6 ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ)	46
2.7 Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	50
2.8 ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ – ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΥΕ ΣΤΗΝ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ της ΕΙΡΗΝΗΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ της ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ	54
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΕΥΕ	58
3.1 ΓΕΝΙΚΑ	58
3.1.1 ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	59

3.1.2 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	61
3.1.3 ΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΕΛΕΓΧΟΣ	62
3.1.4 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	65
3.2 ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΣΕ ΕΥΕ	70
3.2.1 ΓΕΝΙΚΑ	70
3.2.2 ΠΕΡΑΤΩΘΕΙΣΕΣ ΠΑΛΑΙΩΝ ΕΤΩΝ	70
3.2.3 ΠΡΟΣΦΑΤΩΣ ΠΕΡΑΤΩΘΕΙΣΕΣ	78
3.2.4 ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ	82
3.3 ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ	103
3.3.1 ΓΕΝΙΚΑ	103
3.3.2 ΣΤΟΥΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ	103
3.3.3 ΣΤΗΝ ΕΕ ΚΑΙ ΣΤΟ ΝΑΤΟ.	106
3.3.4 ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	109
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	116
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	120
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: ΕΙΔΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ	125
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β: ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ	130

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ιστορία της ανθρωπότητας συμπλέκεται σε μεγάλο βαθμό με την ιστορία του πολέμου, συνίσταται από μια αδιάκοπη διαδοχή περιόδων ειρήνης και συγκρούσεων. Ελπίδες για μια ζωή σε έναν κόσμο απαλλαγμένο από τη μάστιγα του πολέμου και από τις φρικαλεότητες που τον συνοδεύουν έχουν διατυπωθεί πολλές φορές. Κάθε φορά όμως προσέκρουαν στην πλέον οδυνηρή απογοήτευση. Όσο θα υπάρχουν κράτη, τα οποία θα έχουν συμφέροντα να υπερασπίσουν και να υπερβούν ανταγωνισμούς, το φάσμα του πολέμου δεν θα απομακρυνθεί απόλυτα. Παράλληλα όμως, όταν τα κράτη αποδυναμώνονται ή αμφισβητούνται, τότε ανοίγει ο δρόμος για ακόμα πιο αιματηρούς εμφύλιους πολέμους ή πολέμους μεταξύ εθνοτήτων. Δεν υπάρχει συνεπώς άλλη λύση από την ενασχόληση με τις πραγματικές ρίζες του κακού: την αδικία, την απουσία δημοκρατίας και τις ανισότητες.

Η κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης απέδειξε ότι η διαμάχη Ανατολής - Δύσης δεν αποτελούσε τη μοναδική εξήγηση των πολέμων.

Οι επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 αποδεικνύουν ότι δεν υφίσταται απόλυτη ασφάλεια, ούτε καν για τους ισχυρούς, τους πλούσιους και όσους διαθέτουν ανεπτυγμένες τεχνολογίες.

Τώρα, στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, θα ήταν μάταιο να ελπίζουμε ότι μπορεί να υπάρξει μια όαση ειρήνης εν μέσω των πολυάριθμων αυτών συγκρούσεων.

Δυστυχώς, ο πόλεμος δεν εξαφανίστηκε από το παγκόσμιο τοπίο. Δεν θα, καταπολεμηθεί αποκλειστικά με στρατιωτικά ή τεχνολογικά μέσα, αλλά πρώτα απ' όλα με πολιτικά μέσα. Η κατανόηση της ρίζας των αυριανών πολέμων αποτελεί σίγουρα τον καλύτερο τρόπο για να τους αποτρέψουμε¹

Η διεθνής κοινότητα μέσω των οργανισμών που διαθέτει (ΟΗΕ, ΝΑΤΟ, ΟΑΣΕ, ΕΕ), προσπάθησε και προσπαθεί να παρέμβει και να καλύψει, με την παρουσία της στις περιοχές κρίσεων, το κενό ασφάλειας, να προστατέψει τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, που έχουν πλέον παγκόσμια αξία, αλλά και να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις εκείνες ώστε η πορεία των χωρών – κρατών

¹ Pascal Boniface , Οι Πόλεμοι του Αύριο, Παπαζήσης , Αθήνα 2004, σελ. 54.

να καθορίζεται και να διαμορφώνεται από την ισότιμη και δημοκρατική συμμετοχή του κάθε ατόμου.

Το κεφάλαιο IV του χάρτη του ΟΗΕ προβλέπει την ειρηνική επίλυση των διαφορών κρατών μελών ή των εθνολογικών ενοτήτων των οποίων η παρατεταμένη τριβή επί εθνικών αντιπαράθεσεων απειλεί την τήρηση της παγκόσμιας ειρήνης και ασφάλειας. Το ευρύ φάσμα των μέτρων που λαμβάνονται για την διαφύλαξη της ειρήνης, περιλαμβάνει και την τεχνική της ειρηνευτικής δραστηριότητας στην οποία εμπεριέχεται η αποστολή παρατηρητών ή ειρηνευτικών δυνάμεων στις προβληματικές περιοχές του πλανήτη. Απώτερος σκοπός των παραπάνω δυνάμεων είναι η επαναφορά της διεθνούς νομιμότητας και της έννομης τάξης καθώς και η επιτήρηση της ειρηνευτικής διευθέτησης των διαφορών, των εμπλεκόμενων μερών.

Οι απαιτούμενες για τις ειρηνευτικές αποστολές δυνάμεις, στη σύγχρονη εποχή μπορούν πλέον να αντληθούν μέσα από τη στρατιωτική δύναμη του NATO, το οποίο έπειτα από τον πρόσφατο μετασχηματισμό του, δύναται να επιχειρήσει έγκαιρα σε οποιοδήποτε σημείο του πλανήτη.

Εκτός από το NATO, αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια με ταχύτατους ρυθμούς, ο αμυντικός πυλώνας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είτε χρησιμοποιώντας μέσα και δυνατότητες του NATO², είτε δρώντας αυτόνομα³ η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ήδη αναλάβει ειρηνευτικές αποστολές, από τις οποίες οι περισσότερες έχουν επιτυχώς περατωθεί.

Οι Επιχειρήσεις Υποστήριξης Ειρήνης (ΕΥΕ) είναι «πολύ-λειτουργικές επιχειρήσεις στις οποίες συμμετέχουν διπλωματικές αντιπροσωπείες, στρατιωτικές δυνάμεις, ανθρωπιστικές οργανώσεις και διεξάγονται με σκοπό να επιτύχουν τον τερματισμό και τη μακροπρόθεσμη διευθέτηση μιας υφισταμένης κρίσεως. Οι ΕΥΕ διεξάγονται αμερόληπτα και σχεδιάζονται για να υποστηρίξουν την ειρηνευτική διαδικασία ενός διεθνούς οργανισμού όπως είναι ο ΟΗΕ ή ο ΟΑΣΕ».⁴

² Ενημερωτικό Φυλλάδιο ΓΕΕΘΑ / Α΄Κλαδος / Δνση Επιχ/σεων / Πολυεθνικές Επιχειρήσεις, 2004, Επιχείρηση «CONCORDIA», ΠΓΔΜ, Μαρ-Δεκ 03, σελ.36.

³ Ενημερωτικό Φυλλάδιο ΓΕΕΘΑ / Α΄Κλαδος / Δνση Επιχ/σεων / Πολυεθνικές Επιχειρήσεις, 2004, Επιχείρηση «ARTEMIS», Λ.Δ. Κονγκό, Ιουν-Σεπ 03, σελ.16.

⁴ Δόγμα Επιχειρήσεων Υποστήριξης της Ειρήνης, ΓΕΣ/Δ/νση Δόγματος, 2003, σελ.1

Η γεωστρατηγική αξία της Ελλάδας ως μέλος της Ε.Ε και του ΝΑΤΟ, σε συνδυασμό με τη στρατηγική της θέση, έχει αυξηθεί σημαντικά στο σύγχρονο γεωπολιτικό περιβάλλον, μέσα από το πρίσμα των εξελίξεων στην Ευρώπη, στα Βαλκάνια, την Ανατολική Μεσόγειο και τις Παραεuxeϊνίες περιοχές. Στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής⁵ και της Αμυντικής Διπλωματίας⁶, η χώρα μας αντιμετωπίζει θετικά τις παρεμβάσεις για τη διατήρηση της ειρήνης. Τα τελευταία χρόνια η Ελλάδα έχει αναλάβει ενεργό ρόλο σε όλες τις διεθνείς προσπάθειες για την προώθηση της ειρήνης⁷, την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, καθώς και στη δημιουργία συνθηκών ειρηνικής διαβίωσης σε χώρες που έχουν δοκιμαστεί από πολέμους. Η ισχυρή παρουσία μας στα Βαλκάνια, αλλά και σε απομακρυσμένες περιοχές, αποτελεί απόδειξη ότι αναβαθμίζεται η πολιτική και αμυντική θέση της χώρας μας στη Διεθνή σκηνή.

Η Ελλάδα, ως σύγχρονο πλέον και ισχυρό – οικονομικά και στρατιωτικά – έθνος στο σταυροδρόμι των τριών ηπείρων, δεν επιζητεί μόνο την ειρηνική συνύπαρξη στα Βαλκάνια, αλλά επιθυμεί για ευνόητους λόγους, να διαδραματίσει και τον αποφασιστικό ρόλο του παράγοντα ισορροπίας και σταθερότητας στην ευρύτερη περιοχή.⁸ Πλέον της συμβολής στην επίτευξη της παγκόσμιας ειρήνης, η χώρα μας έπρεπε να επιδείξει την απαιτούμενη βούληση για να αποκτήσει δικαίωμα λόγου στις αποφάσεις και προς ίδιον όφελος. Ως εκ τούτου δεν ήταν δυνατόν να παραμείνει απαθής στα διεθνή τεκταινόμενα.

⁵ Εθνική Στρατηγική είναι η διαδικασία με την οποία πραγματοποιούνται οι βασικοί στόχοι της χώρας. Είναι συνισταμένη των πολιτικών, οικονομικών, στρατιωτικών, καθώς και άλλων δυνατοτήτων του έθνους σε καιρό ειρήνης και σε πόλεμο. «Λευκή Βίβλος 2004», ΥΕΘΑ, Κεφ.3^ο, σελ. 37.

⁶ Η Αμυντική Διπλωματία αποτελεί προβολή της Εθνικής Στρατηγικής σε διεθνές επίπεδο και καλύπτει το σύνολο των διεθνών σχέσεων και δραστηριοτήτων που αναπτύσσει το ΥΠΕΘΑ, τόσο σε διμερές επίπεδο, όσο και στα πλαίσια των διεθνών οργανισμών ασφαλείας, στους οποίους ανήκει η χώρα. «Αμυντική Στρατηγική Αναθεώρηση 2001» ΥΕΘΑ σελ.61.

⁷ Λευκή Βίβλος 2004, ΥΕΘΑ, σελ.28

⁸ Μάζης Ι., «Απειλή αναζωπύρωσης των συγκρούσεων στα Βαλκάνια: Η Ελληνική στάση, τεύχος 52, ΙΑΑ, Φεβ.05, σελ.2.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΣΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

1.1 ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Η κατάρρευση της σοβιετικής αυτοκρατορίας, προς στιγμήν εμφύσησε σε πολλούς την ελπίδα ότι τις αγωνιώδεις αβεβαιότητες του ψυχρού πολέμου θα διαδεχόταν η συλλογική ασφάλεια, εδραζόμενη σε έναν αναβαθμισμένο ΟΗΕ και στο σεβασμό του διεθνούς δικαίου. Όμως οι ανά τον κόσμο στρατιωτικές συρράξεις, «εμφύλιες» και διακρατικές, συνεχίσθηκαν αμείωτες. Ακόμη και σήμερα, στο νέο παγκόσμιο περιβάλλον, βλέπουμε να ευνοούνται οι ισχυροί και πλήττονται οι αδύνατοι - και μάλιστα ίσως περισσότερο απ' ό,τι επί διπολισμού, καθώς τότε η αναζήτηση ερεισμάτων και ο φόβος της κλιμάκωσης εξανάγκαζαν κατά κανόνα τους δύο πρωταγωνιστές, όχι μόνο να τηρούν οι ίδιοι το μέτρο, αλλά και να επιδιώκουν να το επιβάλουν και στους τρίτους.

Ήδη με το τέλος του Ψυχρού Πολέμου η παγκόσμια κοινότητα διαπίστωνε ότι «ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά του νέου γεωπολιτικού σκηνικού είναι η καθυστερημένη αναγνώριση της παγκόσμιας φύσης πολλών από τα σημερινά προβλήματα, τα οποία δεν μπορούν να επιλυθούν, ούτε να προσεγγισθούν από μεμονωμένες χώρες»⁹. Κάνοντας τα πρώτα βήματα στον εικοστό πρώτο αιώνα, οι πολίτες διαπιστώνουν ότι καθημερινά έρχονται αντιμέτωποι με νέες μορφές απειλών και κινδύνων που προέρχονται τόσο από το εξωτερικό όσο και από το εσωτερικό περιβάλλον του κράτους όπου διαμένουν. Ειδικότερα, «η μεταβαλλόμενη φύση των συγκρούσεων» φαίνεται να αποτελεί το κυρίαρχο χαρακτηριστικό του μεταδιπολικού κόσμου, όπου οι συγκρούσεις που διεξάγονται σε όλο και περισσότερα σημεία του πλανήτη είναι περισσότερο «ενδοκρατικές» και λιγότερο «διακρατικές» σε τέτοιο βαθμό μάλιστα, που οι διεθνείς αναλυτές δεν διστάζουν να αναφερθούν στο «τέλος των παλαιομοδίτικων πολέμων μεταξύ των κρατών». Επιπροσθέτως, ιδιαίτερα σημαντικός αναδεικνύεται και ο ρόλος των μη-κρατικών οντοτήτων, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται ακόμη περισσότερο η όποια κατηγοριοποίηση αλλά και η διαχείριση των αναφερόμενων κρίσεων και συγκρούσεων¹⁰

⁹ Από έκθεση της «Λέσχης της Ρώμης» του Αλεξάντερ Κινγκ, Το Βήμα, 19 Μαΐου 91

¹⁰ Θ. Ντόκου-Π. Τσάκωνα, Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας, Παπαζήσης, Αθήνα 2005, σελ. 22

Στο πλαίσιο αυτό παρατηρούμε ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ απομακρύνεται από την παραδοσιακή θεώρηση που ταυτίζει ουσιαστικά την διεθνή ειρήνη με την απουσία διακρατικής σύγκρουσης και καθιστά σαφή την πρόθεσή του να παρεμβαίνει για την αντιμετώπιση κρίσιμων καταστάσεων που εκδηλώνονται κατά κύριο λόγο , στο εσωτερικό των Κρατών. Η προσέγγιση αυτή καθίσταται σαφέστερη στον “Οδηγό για την ειρήνη”(1992) του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ Μ.Μ. Γκάλι¹¹, όπου γίνεται ρητά λόγος για παρέμβαση των ΗΕ όχι μόνο μετά την έναρξη εχθροπραξιών, αλλά και σε διάφορες άλλες περιστάσεις όπου απαιτείται προληπτική ανάπτυξη δυνάμεων, συμπεριλαμβανομένων και “εθνικών κρίσεων”.

Καθώς η ανθρωπότητα έχει εισέλθει στην τρίτη χιλιετία, είναι έντονο το αίσθημα αβεβαιότητας ως προς τις πιθανές απειλές που τα έθνη-κράτη και η διεθνής κοινότητα θα αντιμετωπίσουν. Στη μεταψυχροπολεμική εποχή, οι κίνδυνοι και οι απειλές για την εθνική ασφάλεια ενός κράτους δεν είναι μόνο στρατιωτικής φύσης¹², δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν μόνο με στρατιωτικά μέσα και χρειάζεται συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων και χρήση όλου του «οπλοστασίου» που έχει στη διάθεσή του ένα κράτος. Επίσης, απαραίτητη είναι η διεθνής συνεργασία, λόγω της διεθνικής φύσης πολλών προβλημάτων.

Σημαντικές αλλαγές παρατηρούνται και στις μεθόδους διαχείρισης των κρίσεων και συγκρούσεων από τη διεθνή κοινότητα.. Στη μεταψυχροπολεμική εποχή αυξάνεται, διστακτικά και με μάλλον αργούς ρυθμούς, η αποδοχή από διευρυνόμενα τμήματα της διεθνούς κοινότητας, της μέχρι πρότινος αιρετικής ιδέας ότι, υπό ορισμένες συνθήκες, υπάρχουν εξαιρέσεις στην αρχή του «απαραβίαστου της εθνικής κυριαρχίας», προωθώντας την αρχή της «ανθρωπιστικής επέμβασης». Παραδείγματα¹³ της νέας αυτής προσέγγισης -παρά τις σημαντικές διαφορές μεταξύ τους- αποτελούν η ανθρωπιστική παρέμβαση των δυτικών χωρών στο Β. Ιράκ, για την προστασία του κουρδικού πληθυσμού, η περίπτωση της Σομαλίας, η επέμβαση του ΝΑΤΟ στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη για την υλοποίηση της συνθήκης του Dayton, η αποστολή δύναμης του ΟΗΕ στο Ανατολικό Τιμόρ, η επιχείρηση ALBA στην Αλβανία

¹¹ A/47/277 - S/24111 17 June 1992, “An Agenda for Peace: Preventive diplomacy, peacemaking and peace-keeping”, Report of the Secretary-General pursuant to the statement adopted by the Summit Meeting of the Security Council on 31 January 1992

¹² Σισιλιανος Λινος Α, Η εξουσιοδότηση του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ για χρήση βίας, Σάκκουλας, Αθήνα- Κομοτηνή 2003, σελ.39-40.

¹³ Σπυρόπουλος Γ, Η ανθρωπιστική επέμβαση στις διεθνείς σχέσεις: Νεότερες ερμηνείες, Παπαζήσης, 2000, σελ129-133, 141.

και, κυρίως, η επέμβαση του NATO στο Κοσσυφοπέδιο για την προστασία του αλβανικού πληθυσμού της περιοχής αυτής.

Η εξέλιξη αυτή ενδιαφέρει άμεσα την Ελλάδα, η οποία τα τελευταία χρόνια έχει εξελιχθεί από έναν μάλλον παθητικό υποστηρικτή σε έναν ενεργητικό συμμετέχοντα σε ειρηνευτικές επιχειρήσεις και αποστολές υπό την αιγίδα του ΟΗΕ και στην πλειονότητα των περιπτώσεων υπό NATOϊκή διοίκηση. Έλληνες στρατιώτες συμμετείχαν σε ειρηνευτικές επιχειρήσεις στη Σομαλία (UNSOМ I), στη Βοσνία Ερζεγοβίνη (IFOR & SFOR), στην Αλβανία (Επιχείρηση ALBA), στο Κοσσυφοπέδιο (KFOR), στο Αφγανιστάν (ISAF) και στην ΠΓΔΜ (Essential Harvest/Amber Fox/Concordia), ενώ ελληνικές στρατιωτικές δυνάμεις έχουν συμμετάσχει και σε ρόλο παρατηρητή σε αποστολές στο Κουβέιτ, στο Β. Ιράκ, στη Γεωργία και στη Δυτική Σαχάρα, καθώς δεν αποκλείεται να αναπτυχθούν ανάλογες δυνάμεις και σε άλλα σημεία.

Στη συμβατική στρατιωτική τεχνολογία, διαφαίνεται μια αλλαγή στον τρόπο διεξαγωγής πολέμων, οι οποίοι από ένταση ανθρώπινου δυναμικού εξελίσσονται σε έντασης τεχνολογίας (technology intensive). Επιπλέον, η πλειονότητα των μελλοντικών ενόπλων συγκρούσεων θα είναι χαμηλής έντασης. Σημαντικό ρόλο σε μελλοντικές συγκρούσεις θα παίξουν νέες τεχνολογίες («αόρατα» και «έξυπνα» όπλα) και η αυξανόμενη χρήση της πληροφορικής και του Διαστήματος («Επανάσταση στα Στρατιωτικά Θέματα»/ «Revolution in Military Affairs»).

Ιδιαίτερα αμφιλεγόμενος είναι ο ρόλος και οι συνέπειες της παγκοσμιοποίησης. Το τεράστιο μέγεθος, η πολυπλοκότητα και η ταχύτητα διακρίνουν τη σύγχρονη οικονομική παγκοσμιοποίηση από παλαιότερες εποχές. Στις θετικές συνέπειες περιλαμβάνονται οι προοπτικές οικονομικής ανάπτυξης και ευημερίας, προώθησης και επιτάχυνσης πολιτικών μεταρρυθμίσεων σε διάφορες περιοχές (αν και θα πρέπει να σημειωθεί ότι η διαδικασία που οδηγεί σε οικονομική ανάπτυξη και εκδημοκρατισμό είναι πολύπλοκη, μακροπρόθεσμη και συχνά εξαιρετικά εύθραυστη). Στις αρνητικές συνέπειες, ωστόσο, περιλαμβάνεται η παραγωγή ισχυρών δυνάμεων διαρραγής του κοινωνικού ιστού (με θυλάκους ανεργίας και απόλυτης φτώχειας, που προκαλούν αισθήματα περιθωριοποίησης, απόρριψης και υψηλής δυσαρέσκειας), που δημιουργούν κρίσιμες τρωτότητες και

ενδέχεται να οδηγήσουν σε μεγάλες κοινωνικές αναταραχές, βία και συγκρούσεις¹⁴. Οι οικονομικές κρίσεις εξαπλώνονται πέραν των κρατικών συνόρων και προκαλούν προβλήματα σε παγκόσμια κλίμακα.

Το τρομοκρατικό χτύπημα της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 διαφοροποίησε τα δεδομένα της άμυνας και γενικότερα της ασφάλειας σε παγκόσμιο επίπεδο. Προβλημάτισε δε έντονα τη διεθνή κοινότητα. Έτσι οι περιφερειακές συγκρούσεις, η διασπορά των όπλων μαζικής καταστροφής, και ένας αριθμός μη παραδοσιακών υπερεθνικών και απρόβλεπτων προκλήσεων και κινδύνων αναδεικνύονται ή παραμένουν οι κύριες απειλές υπονόμευσης της διεθνούς ασφάλειας.

Η βία λόγω εθνοτικών και θρησκευτικών παθών δεν είναι βέβαια ένα νέο φαινόμενο. Ωστόσο, σήμερα, συνδέεται με την κατάρρευση παραδοσιακών οικονομικών δομών στο πλαίσιο του διευρυνόμενου παγκόσμιου εμπορίου και με τη σημαντική αμφισβήτηση και αποσταθεροποίηση στις υπάρχουσες δομές πολιτικής εξουσίας που προκαλείται, μεταξύ άλλων, και από τη ραγδαία εξάπλωση των τεχνολογιών πληροφορικής. Τέτοιου είδους βία μπορεί εύκολα να επεκταθεί πέραν των κρατικών συνόρων και να προκαλέσει, περιφερειακή αστάθεια και κύματα προσφύγων.

Η πτώση του διπολικού συστήματος οδήγησε σε ρευστότητα ισχύος στα Βαλκάνια¹⁵, πρώην Ανατολική Ευρώπη, Υπερκαυκασία και Κεντρική Ασία, και συνακόλουθη αναζήτηση νέων περιφερειακών ισορροπιών, συμμαχιών και συστημάτων ασφαλείας (με το NATO σε αναζήτηση ρόλου και αποστολής), με τους άλλους υπάρχοντες θεσμούς ασφαλείας στην Ευρώπη, καθώς και μορφής σύνδεσης με τις χώρες του πρώην Συμφώνου της Βαρσοβίας με στόχο την κατοχύρωση της ασφάλειάς τους χωρίς να θιγούν οι ρωσικές ευαισθησίες).¹⁶ Στην περιοχή της Μεσογείου, όπου βρίσκεται και η χώρα μας, υπάρχουν προβλήματα ισλαμικού φονταμενταλισμού, μετανάστευσης, διασποράς όπλων μαζικής καταστροφής, φυσικών πόρων, συνύπαρξης των δυο ποιο διαδεδομένων θρησκειών του πλανήτη, κίνδυνος ανεπιθύμητων ενεργειών από ομάδες «πιστών» που είναι εφικτό

¹⁴ Θ. Ντόκου-Π. Τσάκωνα, Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας, Παπαζήσης, Αθήνα 2005, σελ. 38.

¹⁵ Μάζης Ι., Διεθνής Ασφάλεια και Διεθνές Στρατιωτικές Επεμβάσεις: Ιδεολογικά μη ρεαλιστικά κίνητρα και κενό στρατηγικής, Τευχος 32, ΙΑΑ 2004, σελ.2.

¹⁶ Παρίσης Ι., Η Ευρωπαϊκή Αμυντική Ταυτότητα στην Αυγή του 21^{ου} Αιώνα, ΙΑΑ, 2000, σελ. 15.

να εξεγερθούν και να κατευθυνθούν συντείνοντας στην ανατροπή της έννομης τάξης σε ήδη ταραγμένες περιοχές.

Συμπερασματικά όλα τα εκτεινόμενα "θερμά σημεία" (hot spots) του πλανήτη βρίσκονται γύρω από την Μεσόγειο μια περιοχή επαφής μεταξύ Βορά και Νότου, περιοχή όπου η Δύση θεωρεί ότι έχει μια σειρά από ζωτικά συμφέροντα, ενεργειακή "ασφάλεια", (από τον Περσικό Κόλπο και τη Β. Αφρική και, μελλοντικά, την περιοχή της Κασπίας), περιφερειακή σταθερότητα, ανάσχεση ισλαμικού φονταμενταλισμού και μαζικής μετανάστευσης, προστασία του Ισραήλ και άλλων φιλικών καθεστώτων. Στην ευρύτερη περιοχή διακρίνεται ένα τόξο "κρίσεων", "κοινωνικής έντασης" ή "αλλαγής", το οποίο εκτείνεται από τα Βαλκάνια και τον Καύκασο έως την Κεντρική Ασία και τη Μέση Ανατολή¹⁷. Σημαντικός αριθμός καθεστώτων στην περιοχή αυτή (και ιδιαίτερα στη Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή) αντιμετωπίζουν ήδη ή θα αντιμετωπίσουν στο εγγύς μέλλον κρίση νομιμοποίησης (π.χ., Ιράν, Αραβία, Παλαιστίνη, Συρία).

Η μετάβαση από το παλαιό σύστημα ασφαλείας μεταξύ των δύο ανταγωνιζόμενων συνασπισμών (Ανατολή-Δύση), στο σημερινό σύστημα ασφαλείας δημιουργεί όπως είναι φυσικό μια μεγάλη αστάθεια στο διεθνές σύστημα ασφαλείας, με αποτέλεσμα την δημιουργία πληθώρας περιφερειακών προβλημάτων – στην πλειονότητά τους εσωτερικά – με κλασσικά παραδείγματα την Μ. Ανατολή, Κεντρική Ασία και φυσικά την περιοχή της πατρίδας μας τα Βαλκάνια. Η πατρίδα μας κατέχοντας σημαντική στρατηγική θέση τόσο στα Βαλκάνια όσο και διεθνώς είναι ευνόητο ότι επηρεάζεται από την διεθνή αυτή αστάθεια, γι' αυτό και συμμετέχει σε όλες τις πρωτοβουλίες για την παγκόσμια ασφάλεια.

¹⁷ Ηλιόπουλος Η., Αναθεωρητισμός της Ηγεμονικής Δυνάμεως και Διεθνές Περιβάλλον Γενικευμένης Αστάθειας, Τεύχος 19, ΙΑΑ 2004, σελ. 5.

1.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Ο σχεδιασμός, αλλά και η υλοποίηση των επιχειρήσεων υποστήριξης της ειρήνης οι οποίες θα αναλαμβάνονται από τον ΟΗΕ ή τα άλλα περιφερειακά όργανα αποδείχθηκαν πιο δύσκολες διαδικασίες από όσο είχε προβλεφθεί στην αρχή¹⁸.

Η δημιουργία μιας κάποιας μορφής διεθνούς στρατιωτικής δύναμης υπήρξε η κεντρική ιδέα στη Συνδιάσκεψη των τεσσάρων Μεγάλων Δυνάμεων στο Dumbarton Oaks το καλοκαίρι του 1944. Στη Συνδιάσκεψη τέθηκαν δύο βασικές προτάσεις η δημιουργία μιας μόνιμης διεθνούς δύναμης [standing international force] ή μιας ad hoc διευθέτησης μέσω της οποίας ορισμένες χώρες θα παρείχαν εθνικά τμήματα των Ενόπλων τους Δυνάμεων στην περίπτωση που αυτό εξητείτο.

Ήδη όμως, στα μέσα του 1947, άρχισε να γίνεται εμφανές πως οι όποιες προσπάθειες ήταν πλέον θύματα του Ψυχρού Πολέμου ο οποίος είχε αρχίσει να κυριαρχεί. Οι διαπραγματεύσεις άρχισαν να επικεντρώνονται στο μέγεθος και τη σύνθεση των δυνάμεων τις οποίες θα συνεισέφεραν τα πέντε μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ.

Οι προσπάθειες του ΟΗΕ να δημιουργήσει μόνιμες δυνάμεις σταμάτησαν τυπικά τον Αύγουστο του 1948. Η εισβολή της Βόρειας Κορέας στη Νότια, τον Ιούνιο του 1950, σηματοδότησε την αφετηρία του όρου δυνάμεις με τη μορφή συνασπισμού οι οποίες αναλαμβάνονται στο πλαίσιο του ΟΗΕ, κάτι που χρησιμοποιήθηκε ξανά στην επιχείρηση Desert Storm, σαράντα χρόνια αργότερα. Τα σοβαρά προβλήματα που έχει αντιμετωπίσει ο ΟΗΕ στην οργάνωση, στελέχωση και ανάπτυξη των δυνάμεων υποστήριξης ειρήνης (PSO) και ιδιαίτερα των διατήρησης της ειρήνης (PKO), τον έχουν οδηγήσει στο παρελθόν στην αναζήτηση λύσεων για το πρόβλημα αυτό, μειώνοντας έτσι την έντονη κριτική, που έχει κατά καιρούς, δεχθεί. Οι απόπειρες του 1990 απέτυχαν, ενώ το 1992, ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ Μ.Μ. Γκάλι, στο κείμενο Agenda for Peace, επανήλθε στο θέμα, εκτιμώντας ότι τα πολιτικά εμπόδια στα οποία προσέκρουε στο παρελθόν η εφαρμογή των διατάξεων του Χάρτη περί των εξουσιών του Συμβουλίου Ασφαλείας είχαν εκλείψει και καλούσε το Συμβούλιο να προχωρήσει στις διαπραγματεύσεις με στόχο την σύναψη ειδικών συμφωνιών υπό το άρθρο 43, που θα επέτρεπαν στο Συμβούλιο Ασφαλείας (ΣΑ) να

¹⁸ Ραγιές Ι, Η συμμετοχή της Ελλάδας σε ΕΥΕ, ΙΑΑ, 2001, σελ. 9.

έχει στη διάθεσή του τις αναγκαίες ΕΔ για την διατήρηση, αποκατάσταση και ενδεχομένως την επιβολή της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Δεδομένης της άρνησης των ΗΠΑ και ορισμένων μονίμων μελών, να θέσουν τις στρατιωτικές τους δυνάμεις υπό τον έλεγχο του ΣΑ, το 1995, στο Supplement to an Agenda for Peace, ο Μ.Μ. Γκάλι εξέφρασε την “ευχή” πλέον¹⁹ να αποκτήσει ο ΟΗΕ “μακροπρόθεσμα” τις παραπάνω εξουσίες και αναγνώρισε την ανάγκη ύπαρξης μιας δύναμης RRF (Rapid Response Force), η οποία, θα αποτελούσε το στρατηγικό απόθεμα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ [strategic reserve] στην ανάπτυξη δυνάμεων διατήρησης της ειρήνης (PK). Η ανάπτυξη όμως μιας γρήγορα αναπτυσσόμενης δύναμης για επεμβάσεις, αντιμετώπιζε ένα σοβαρό πρόβλημα πολιτικής φύσης: τι καθήκοντα επρόκειτο να έχει η δύναμη αυτή; Peace Keeping ή Peace Enforcement; Ένα άλλο σοβαρό ζήτημα, που περιπλέκει την κατάσταση ακόμα περισσότερο, αφορά στις περιπτώσεις ανθρωπιστικών καταστάσεων επείγουσας φύσης. Το θέμα απόκτησης από τον ΟΗΕ μιας ικανότητας γρήγορης ανάπτυξης στρατιωτικών δυνάμεων παραμένει καθαρά πολιτικό ζήτημα και αφορά στην καρδιά της διεθνούς συνεργασίας: τη συνεχιζόμενη πάλη μεταξύ εθνικής κυριαρχίας και διεθνούς συνεργασίας.

Η ιδέα του “sub- contracting”²⁰ αφορά σε μια νέα εξέλιξη η οποία προκλήθηκε από την ανάγκη να υποστηριχθούν (ή να αντικατασταθούν) οι επιχειρήσεις διατήρησης της ειρήνης με τη χρήση της στρατιωτικής δύναμης. Η εξέλιξη αυτή συμπίπτει με μια άλλη σημαντική στη μεταψυχροπολεμική εποχή, αυτή του νέου ρόλου του ΝΑΤΟ και τη μετεξέλιξη του από Αμυντικό Σύμφωνο σε μιας μορφής οργανισμό συλλογικής ασφάλειας. Το ΝΑΤΟ διέθετε τις απαραίτητες προϋποθέσεις για ανάληψη ρόλων επιβολής ειρήνης (PE). Παρατηρείται μια σταδιακή μετατόπιση του φορέα που αναλαμβάνει τη δράση από το ΣΑ του ΟΗΕ στο ΝΑΤΟ.²¹

¹⁹ Σισιλιάνος Α., “Η εξουσιοδότηση του ΣΑ του ΟΗΕ για χρήση βίας”, Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2003, σελ. 20

²⁰ “ Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα τελευταία χρόνια, όπου απαιτήθηκε δράση επιβολής, το Συμβούλιο Ασφαλείας έδωσε την έγκριση σε κράτη μέλη του με σκοπό να ενεργήσουν σε εθνικό επίπεδο ή μέσα σε περιφερειακούς οργανισμούς ώστε να επέμβουν σε περιοχές συγκρούσεων.Αυτή η εξέλιξη αναφέρεται ως ανάθεση έργου (sub contracting) ”

Το “sub contracting” αναφέρεται επίσης και ως “franchising”
Ραγιές Ι, Η συμμετοχή της Ελλάδας σε ΕΥΕ, ΙΑΑ, 2001, σελ. 13.

²¹ Χρ. Παπαστυλιανός, “Οι Διεθνείς Στρατιωτικές Επεμβάσεις” Από τις Συμμαχίες στη Μονοκρατορία των ΗΠΑ”, ΙΑΑ 2002, τεύχος 451, σελ.2.

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ (2 Οκτ. 1997) αποτέλεσε ένα σημαντικό βήμα στη διαδικασία της πολιτικής και αμυντικής ενοποίησης της Ευρώπης, υιοθετώντας ορισμένες βασικές καινοτομίες. Η Μονάδα Σχεδιασμού Πολιτικής και Έγκαιρης Προειδοποίησης που δημιουργήθηκε, είχε ως στόχο - μεταξύ άλλων - και την αξιολόγηση των συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την έγκαιρη αξιολόγηση και προειδοποίηση για γεγονότα ή καταστάσεις τα οποία είναι δυνατόν να έχουν επιπτώσεις στην Ευρωπαϊκή Ασφάλεια.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στην Κολωνία (3 - 4 Ιουνίου 1999), συνέχισε τις συζητήσεις και εξέφρασε την επιθυμία απόκτησης, από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ικανότητας λήψης αποφάσεων για την πρόληψη συγκρούσεων και διαχείριση κρίσεων. Επιπλέον, υπογράμμισε την ανάγκη ενίσχυσης των στρατιωτικών δυνατοτήτων της Ευρώπης. Στη Σύνοδο Κορυφής του Ελσίνκι (Δεκέμβριος 1999), διατυπώθηκε η επιθυμία της ΕΕ να συμμετέχει σε επιχειρήσεις υποστήριξης της ειρήνης οι οποίες αποφασίζονται από τον ΟΗΕ [UN mandated], ενώ υπογραμμίστηκε η βούληση για ανάπτυξη αυτόνομης ικανότητας λήψης αποφάσεων και διεξαγωγής στρατιωτικών επιχειρήσεων, στις περιπτώσεις που δεν συμμετέχει το NATO. Στο πλαίσιο αυτό, καθορίστηκε η υποχρέωση των κρατών - μελών να διαμορφώσουν, έως το 2003, την απαραίτητη ικανότητα να αναπτύσσουν εντός 60 ημερών, στρατιωτικές δυνάμεις 50-60 χιλιάδων ατόμων (επιχειρήσεις τύπου Petersberg)²².

Για τους σκοπούς αυτούς αποφασίστηκε η δημιουργία νέων πολιτικών και στρατιωτικών δομών, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η ρύθμιση των θεμάτων που αφορούν τη συνεργασία με το NATO αλλά και με τρίτα κράτη καθώς και η δημιουργία ενός μηχανισμού μη-στρατιωτικής διαχείρισης κρίσεων.

²² Παρίσης Ι., ., Η Ευρωπαϊκή Αμυντική Ταυτότητα στην Αυγή του 21^{ου} Αιώνα, ΙΑΑ, 2000, σελ.22

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΩΝ ΕΙΡΗΝΕΥΤΙΚΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

2.1 ΓΕΝΙΚΑ

Σύμφωνα με τον καταστατικό χάρτη, κύρια αποστολή του ΟΗΕ είναι να διατηρεί τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια και προκειμένου να επιτύχει αυτό, να λαμβάνει αποτελεσματικά συλλογικά μέτρα για να προλαμβάνει και να απομακρύνει κάθε απειλή της ειρήνης. Ακόμη να καταστέλλει κάθε επιθετική ενέργεια ή άλλης μορφής παραβίαση της ειρήνης και να επιτυγχάνει, με ειρηνικά μέσα και σύμφωνα με τις αρχές της δικαιοσύνης και του διεθνούς δικαίου, διευθέτηση ή διακανονισμό διεθνών διαφορών ή καταστάσεων, που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε διατάραξη της ειρήνης

Τα Κεφάλαια VI και VII του Χάρτη²³ αναφέρουν συγκεκριμένα μέτρα που μπορεί να πάρει το Συμβούλιο Ασφαλείας, προκειμένου να επιτύχει το σκοπό αυτό. Το Κεφάλαιο VI, για την ειρηνική διευθέτηση των διαφορών, προβλέπει ότι οι διεθνείς διαφορές "που πιθανόν να θέσουν σε κίνδυνο τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας" μπορεί να τεθούν υπόψη του Συμβουλίου Ασφαλείας ή της Γενικής Συνέλευσης. Το Συμβούλιο καλεί τότε τα αντιμαχόμενα μέρη να διευθετήσουν τις διαφορές τους με ειρηνικά μέσα, συστήνει κατάλληλες διαδικασίες ή μεθόδους ρύθμισης και συστήνει ακόμη και τους όρους της διευθέτησης. Η δράση του Συμβουλίου, στο πλαίσιο αυτό, περιορίζεται στην έκφραση συστάσεων. Ουσιαστικά, η ειρηνική διευθέτηση μιας διεθνούς διαφοράς πρέπει να επιτευχθεί από τα ίδια τα εμπλεκόμενα μέρη που προσφέρονται οικειοθελώς να εφαρμόσουν τις αποφάσεις του Συμβουλίου, σύμφωνα με το Χάρτη.

Εάν το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφανθεί ότι υφίσταται απειλή για την ειρήνη, διατάραξη της ειρήνης ή επιθετική ενέργεια, μπορεί να χρησιμοποιήσει τις ευρείες αρμοδιότητες και τα μέτρα επιβολής που έχει στη διάθεση του σύμφωνα με το κεφάλαιο VII του χάρτη. Έτσι, για να αποτρέψει την επιδείνωση μιας κατάστασης, το Συμβούλιο μπορεί να ζητήσει από τα εμπλεκόμενα μέρη να συμμορφωθούν με όποια προσωρινά μέτρα κρίνει εκείνο αναγκαία ή επιθυμητά. Στη συνέχεια μπορεί να

²³ Κεφάλαιο VI "Ειρηνική Διευθέτηση των Διαφορών"

Κεφάλαιο VII "Ενέργεια σχετικά με Απειλές για την Ειρήνη, Παραβιάσεις της Ειρήνης και Επιθετικές Ενέργειες"

αποφασίσει, σύμφωνα με το άρθρο 41²⁴, ποια μέτρα που δεν περιλαμβάνουν τη χρήση στρατιωτικής βίας, θα χρησιμοποιηθούν από τα Κράτη-Μέλη του ΟΗΕ, όπως πλήρης ή μερική διακοπή των εμπορικών συναλλαγών και μεταφορών καθώς και τη διακοπή των διπλωματικών σχέσεων. Εάν το Συμβούλιο θεωρήσει τα μέτρα αυτά ανεπαρκή, τότε μπορεί, σύμφωνα με το άρθρο 42²⁵ «να προχωρήσει με αεροπορικές, θαλάσσιες ή χερσαίες δυνάμεις στην ανάληψη της δράσης που θα ήταν αναγκαία για τη διατήρηση ή την αποκατάσταση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.». Για το σκοπό αυτό, όλα τα Κράτη-Μέλη του ΟΗΕ αναλαμβάνουν την υποχρέωση να διαθέσουν στο Συμβούλιο, όταν το τελευταίο το ζητήσει και στη βάση ειδικών συμφωνιών, τις αναγκαίες ένοπλες δυνάμεις, βοήθεια και διευκολύνσεις. Σχέδια για τη χρήση στρατιωτικής βίας γίνονται από το Συμβούλιο Ασφαλείας με τη βοήθεια και τις συμβουλές της Επιτροπής Στρατιωτικού Επιτελείου.

2.1.1 ΟΙ ΕΙΡΗΝΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΩΣ ΝΕΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΔΙΕΝΕΞΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

Οι ειρηνευτικές επιχειρήσεις υπήρξαν μια καινοτομία και αναπτύχθηκαν από τον ΟΗΕ ως ένα από τα μέσα για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Διεθνές στρατιωτικό προσωπικό, το οποίο παρεμβάλλεται μεταξύ εχθρικών κρατών, ή, μερικές φορές, μεταξύ εχθρικών κοινοτήτων στο όριο ενός κράτους, έχει σώσει αναρίθμητες ζωές και έχει συμβάλει στη δημιουργία των συνθηκών που είναι αναγκαίες για την ειρηνική διευθέτηση διαφορών μέσω διαπραγματεύσεων.

Οι ειρηνευτικές επιχειρήσεις του ΟΗΕ έχουν αυξηθεί και διευρυνθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Η αύξηση δεν είναι μόνο ποσοτική αλλά και ποιοτική. Οι ειρηνευτικές επιχειρήσεις του ΟΗΕ αναλαμβάνουν νέα καθήκοντα και συχνά υπερβαίνουν κατά πολύ τις παραδοσιακές τους δραστηριότητες. Μπορεί να

²⁴ Χάρτης ΗΕ, Κεφ. VII, Άρθρο 41 “ Το Συμβούλιο Ασφαλείας μπορεί να αποφασίζει τι μέτρα, στα οποία δεν περιλαμβάνεται χρήση Ενόπλων Δυνάμεων, πρέπει να ληφθούν για να υλοποιηθούν οι αποφάσεις του και μπορεί να καλέσει τα Κράτη – μέλη των Η.Ε. να εφαρμόσουν αυτά τα μέτρα. Αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν πλήρη ή μερική διακοπή των οικονομικών σχέσεων, των σιδηροδρομικών, θαλάσσιων, εναέριων, ταχυδρομικών, τηλεφωνικών, ραδιοφωνικών και άλλων μέσων επικοινωνίας και τη διακοπή των διπλωματικών σχέσεων.”

²⁵ Τα μέτρα που περιγράφονται στα άρθρα 41-42 αποτελούν τον πυρήνα του συστήματος συλλογικής ασφάλειας που προβλέπεται από τον Χάρτη. Το σύστημα συλλογικής ασφάλειας του ΟΗΕ και ειδικά η καθοριστική διάταξη που αφορά την χρήση στρατιωτικής βίας μπορεί να λειτουργήσει μόνο αν υπάρχει πλήρης ομοφωνία και συνεργασία ανάμεσα στα μόνιμα μέλη του ΣΑ.

προστατεύουν αποστολές ειδών πρώτης ανάγκης, να προσφέρουν υπηρεσίες σε θύματα, να ανταποκρίνονται στις ανάγκες προσφύγων, να επιβάλλουν κυρώσεις, να περισυλλέγουν νάρκες και να προσπαθούν να αφοπλίσουν εμπόλεμα μέρη. Πέρα δε από το στρατιωτικό, πολλές ειρηνευτικές επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται σε έναν ευρύ πολιτικό τομέα που περιλαμβάνει επόπτευση εκλογικών διαδικασιών, έλεγχο και τήρηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ανθρωπιστική βοήθεια, διοικητικά καθήκοντα, εδραίωση πολιτικών θεσμών, αναστήλωση κρατικής υποδομής και κυβερνητικών υπηρεσιών.

2.1.2 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΙΡΗΝΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.

Οι ειρηνευτικές επιχειρήσεις του ΟΗΕ διαιρούνται, σύμφωνα με την παραδοσιακή τους έννοια, σε δύο ευρείες κατηγορίες: Τις "αποστολές παρατηρητών", οι οποίες κατά κύριο λόγο περιλαμβάνουν αξιωματικούς, σχεδόν πάντα άοπλους και τις "ειρηνευτικές δυνάμεις", οι οποίες αποτελούνται από ελαφρά οπλισμένες μονάδες πεζικού, συνοδευόμενες από τις αναγκαίες μονάδες υποστήριξης. Οι κατηγορίες όμως αυτές δεν αποκλείουν η μια την άλλη. Οι αποστολές παρατηρητών ενισχύονται μερικές φορές από μονάδες πεζικού ή και μονάδες υποστήριξης, συνήθως για συγκεκριμένο σκοπό και για σύντομη χρονική περίοδο. Οι ειρηνευτικές δυνάμεις πάλι βοηθούνται συχνά στο έργο τους από άοπλους στρατιωτικούς παρατηρητές. Ακόμη, πολλές από τις πρόσφατες ειρηνευτικές επιχειρήσεις περιλαμβάνουν στη σύνθεσή τους μεγάλο αριθμό πολιτικού προσωπικού για την ανάληψη σημαντικών πολιτικών, ανθρωπιστικών και διοικητικών δραστηριοτήτων.

2.1.3 ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΕΙΡΗΝΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.²⁶

Οι ειρηνευτικές επιχειρήσεις έχουν κυρίως διεξαχθεί για να εποπτεύσουν την εφαρμογή μιας εκεχειρίας, να συμβάλλουν στη διατήρηση της κατάπαυσης πυρός και στην απομάκρυνση των ένοπλων παρατάξεων, καθώς και για να παρεμβάλλονται ανάμεσα στα αντιμαχόμενα μέρη. Από τις δεκατρείς επιχειρήσεις που αναλήφθηκαν πριν αρχίσει η εποχή του ψυχρού πολέμου να υποχωρεί (γύρω στο 1988), όλες, με

²⁶ Γενικό Επιτελείο Στρατού, Δ/ση Ιστορίας Στρατού, "Η Ειρηνευτική αποστολή στη Σομαλία", Αθήνα 1995, σελ. 16.

εξαίρεση την επιχείρηση στη Δυτική Γουινέα (West Irian), ήταν αυτό που σήμερα θα περιγράφαμε ως "παραδοσιακές" ειρηνευτικές επιχειρήσεις. Κυρίως στρατιωτικές στη σύνθεση και τη λειτουργία, επιφορτισμένες να διατηρήσουν την ηρεμία στο μέτωπο, προσέφεραν ταυτόχρονα τον απαραίτητο χρόνο για τη διαπραγμάτευση συμφωνίας για την αποκατάσταση της ειρήνης.

Τα τελευταία χρόνια το νέο πολιτικό κλίμα που προέκυψε από το τέλος του ψυχρού πολέμου έχει συμβάλει στην αύξηση της ζήτησης των ειρηνευτικών επιχειρήσεων του ΟΗΕ.

Σημαντικές αλλαγές παρουσιάζει επίσης ο χαρακτήρας των ειρηνευτικών επιχειρήσεων, καθώς η "δεύτερη γενιά" τους αναδύεται σήμερα για να ανταποκριθεί στις νέες διεθνείς εξελίξεις της μεταψυχροπολεμικής εποχής. Μια τέτοια εξέλιξη αφορά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν μερικά καθεστώτα στο να αντεπεξέλθουν στη διακοπή της βοήθειας που δέχονται από τις υπερδυνάμεις, όπως και εξαιτίας της υπολειτουργίας των πολιτικών θεσμών, της κατάρρευσης της οικονομίας, των συνεπειών φυσικών καταστροφών, αλλά και εσωτερικών ενδοτικών διενέξεων. Καθώς νέες συγκρούσεις ξεσπούν συχνότερα στο εσωτερικό των κρατών παρά μεταξύ τους, ο ΟΗΕ καλείται σήμερα να αντιμετωπίσει εμφύλιους πολέμους, αποσχίσεις και διαμελισμούς, ενδοτικές συγκρούσεις και φυλετικές διαμάχες. Η διάσωση των "αποτυχημένων κρατών" όπως τα έχει αποκαλέσει ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού Μπούτρος Μπούτρος Γκάλι, ίσως, αποτελέσει αναπόσπαστο τομέα δράσης των ειρηνευτικών επιχειρήσεων δεύτερης γενιάς. Πολύπλοκα στρατιωτικά καθήκοντα πρέπει να συνοδεύονται από μέτρα ενίσχυσης των θεσμών, ενθάρρυνσης της πολιτικής συμμετοχής, προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οργάνωσης εκλογών και προώθησης της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

2.2 ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΥΕ

Οι Επιχειρήσεις Υποστήριξης Ειρήνης (ΕΥΕ)²⁷ είναι πολυλειτουργικές επιχειρήσεις στις οποίες συμμετέχουν διπλωματικές αντιπροσωπείες, στρατιωτικές δυνάμεις, ανθρωπιστικές οργανώσεις και διεξάγονται με σκοπό να επιτύχουν τον τερματισμό και τη μακροπρόθεσμη διευθέτηση μιας υφισταμένης κρίσεως. Οι ΕΥΕ

²⁷ Δόγμα Πολυεθνικών Επιχειρήσεων ΓΕΕΘΑ, σελ. 5

διεξάγονται αμερόληπτα και σχεδιάζονται για να υποστηρίξουν την ειρηνευτική διαδικασία ενός διεθνούς οργανισμού όπως είναι ο ΟΗΕ ή ο ΟΑΣΕ.

Η Ελλάδα, σύμφωνα με το Άρθρο 2 του Συντάγματος, ακολουθώντας τους γενικά αναγνωρισμένους κανόνες του διεθνούς δικαίου επιδιώκει την εμπέδωση της ειρήνης και της δικαιοσύνης και την ανάπτυξη φιλικών σχέσεων μεταξύ λαών και κρατών. Αναλαμβάνει τις γενικές υποχρεώσεις, που απορρέουν από τον Χάρτη του ΟΗΕ και από τη συμμετοχή της στους άλλους διεθνείς οργανισμούς ασφαλείας, οι οποίες αναφέρονται στη λήψη συλλογικών μέτρων, μεταξύ των οποίων και η χρήση στρατιωτικών δυνάμεων, για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.

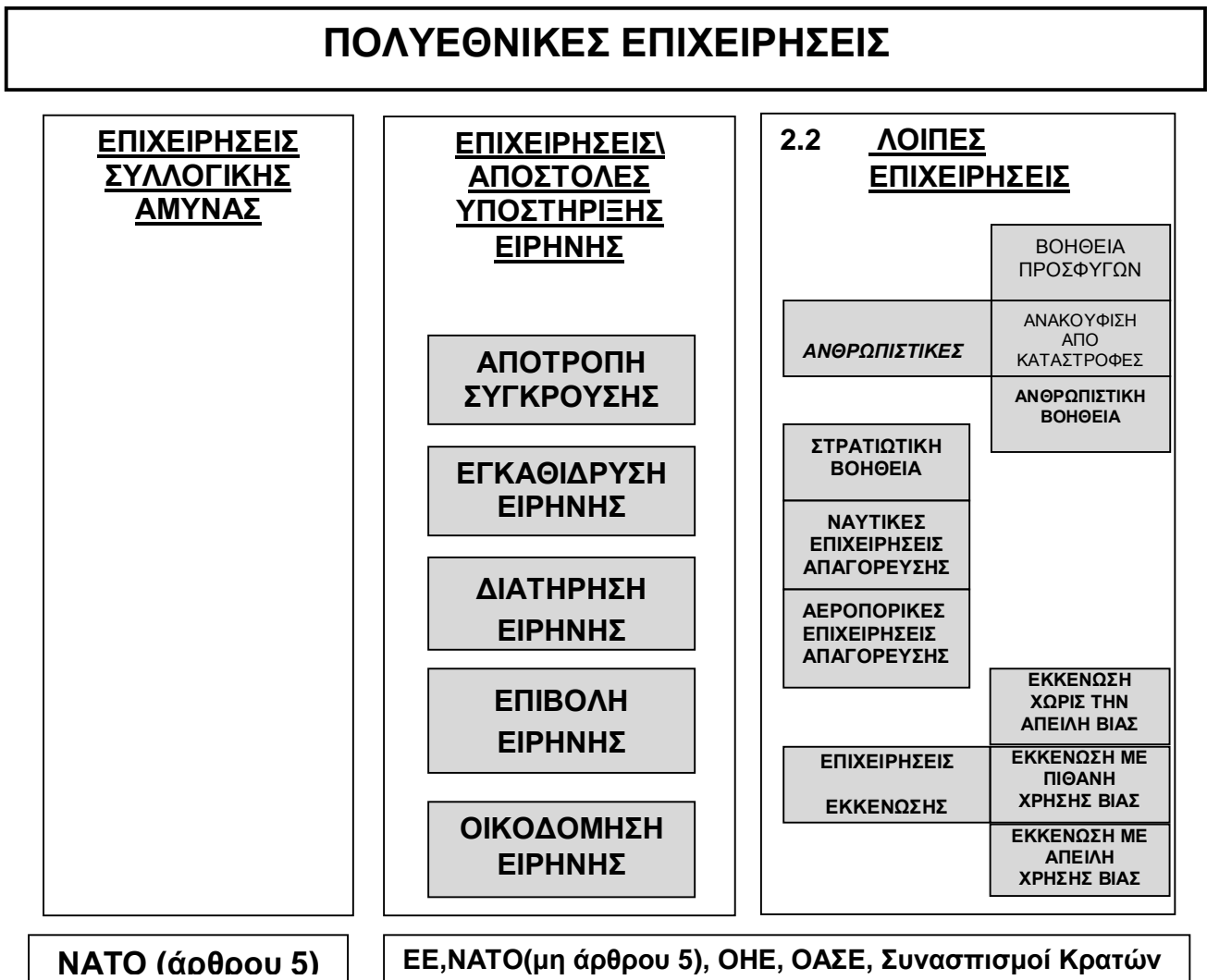
Σύμφωνα με το Σύνταγμα η Κυβέρνηση καθορίζει και κατευθύνει τη γενική πολιτική για τη συμμετοχή της χώρας στις ΕΥΕ και σύμφωνα με το Νόμο 2292/95 το ΚΥΣΕΑ είναι αρμόδιο να αποφασίσει τη διάθεση εθνικών δυνάμεων στα πλαίσια των διεθνών υποχρεώσεων που έχει αναλάβει η χώρα.

Ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ είναι αρμόδιος, σύμφωνα με το Νόμο 2292/95, για την οργάνωση, τη διάθεση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των Ειρηνευτικών Αποσπασμάτων, Μονάδων και Σχηματισμών που συμμετέχουν σε αποστολές σύμφωνα με τις αποφάσεις της Κυβέρνησης.

2.2 ΕΙΔΗ ΕΙΡΗΝΕΥΤΙΚΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

Οι ειρηνευτικές αποστολές, είναι μείγμα στρατιωτικών δραστηριοτήτων που συνίσταται από επιχειρησιακές και τακτικές αποστολές μικρής κλίμακας με σκοπό την επαναφορά, εγκαθίδρυση ή και διατήρηση των συνθηκών ειρήνης και σταθερότητας στο πλαίσιο των πολιτικών στόχων διευθέτησης της κρίσης και επίτευξης διαρκούς ειρήνης.²⁸

Αποτελούν τμήμα των πολυεθνικών επιχειρήσεων, όπως φαίνεται στο ακόλουθο διάγραμμα:

²⁸ Κανονισμός Ορολογίας ΓΕΕΘΑ.

Είναι επιχειρήσεις στις οποίες συμμετέχει η χώρα μας στα πλαίσια των υποχρεώσεων της που απορρέουν από την συμμετοχή της σε διεθνείς οργανισμούς και συμμαχίες, οι οποίες απαιτούν τη δημιουργία Μονάδων των οποίων η οργάνωση, επάνδρωση και εξοπλισμός να τις καθιστούν ικανές για επιχειρήσεις εκτός Ελλαδικού χώρου σε²⁹:

- α. Αποτροπή Συγκρούσεων (Conflict Prevention)
- β. Εγκαθίδρυση Ειρήνης (Peacemaking)
- γ. Διατήρηση Ειρήνης (Peacekeeping)
- δ. Επιβολή της Ειρήνης (Peace Enforcement)
- ε. Οικοδόμηση της Ειρήνης (Peacebuilding)

Η διεξαγωγή αυτών των επιχειρήσεων απαιτείται να είναι σύμφωνη με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ³⁰, σε στενή σχέση με το Διεθνές Δίκαιο, να έχει σαφείς Κανόνες Εμπλοκής (ROE), καθώς και στρατηγική εξόδου (EXIT STRATEGY).

2.2.1 ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ (CONFLICT PREVENTION)

Η αποτροπή συγκρούσεων περιλαμβάνει³¹ ενέργειες που αποσκοπούν στη πρόληψη συγκρούσεων που διενεργούνται σύμφωνα με το Κεφάλαιο VI του Χάρτη του ΟΗΕ και οι οποίες κυμαίνονται από διπλωματικές πρωτοβουλίες (προληπτική διπλωματία-preventive diplomacy³²), μέχρι την προληπτική ανάπτυξη δυνάμεων (Κεφ. VII του Χάρτη ΟΗΕ), με πρόθεση να παρεμποδίσουν την κλιμάκωση της κρίσης σε ένοπλη σύγκρουση ή την εξάπλωση αυτής. Στις επιχειρήσεις του είδους αυτού, περιλαμβάνονται διαβουλεύσεις και επιθεωρήσεις από ολιγομελείς ομάδες παρατηρητών, μεταξύ των άλλων, εξέταση και επιτήρηση των γεγονότων.

²⁹ Δόγμα Πολυεθνικών Επιχειρήσεων ΓΕΕΘΑ, σελ 2-5.

³⁰ Το γεγονός ότι προκειμένου να επιτευχθεί ειρήνευση σε μία περιοχή, ο ΟΗΕ χρησιμοποιεί ένοπλη βία αποτελεί "σχήμα οξύμωρο". Απόψεις ότι έτσι δεν προωθείται η ειρήνη διατυπώνονται από διάφορες οργανώσεις όπως ο Διεθνής Οργανισμός για την Ειρήνη και την Μελλοντική Έρευνα (Transnational Foundation for Peace and Future Research) της Σουηδίας.

³¹ AJP 3.4.1. 2001 NATO PEACE SUPPORT OPERATIONS, Κεφ. 2, σελ. 2-3

³² UN Secretary General Report "Agenda for Peace", 17-6-1992: "Preventive diplomacy is action to prevent disputes from arising between parties, to prevent existing disputes from escalating into conflicts and to limit the spread of the latter when they occur."

Η στρατιωτική συμμετοχή σε τέτοιου είδους επιχειρήσεις είναι αυτή της υποστήριξης των πολιτικών και διπλωματικών πρωτοβουλιών για την επίλυση της κρίσης.

2.2.2. ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΗ ΕΙΡΗΝΗΣ (PEACE MAKING)

Η εγκαθίδρυση της ειρήνης αφορά διπλωματικές ενέργειες³³ που διεξάγονται μετά την έναρξη της σύγκρουσης, με στόχο την κατάπαυση του πυρός και την ειρηνική διευθέτηση της διαφοράς. Μπορεί να περιλαμβάνουν :

(1). Προσφορά καλών υπηρεσιών (good offices) δηλ. τη διακριτική παρέμβαση ενός τρίτου μέρους μεταξύ των συγκρουόμενων μερών, για επίλυση της διαφοράς.

(2). Διαμεσολάβηση (mediation) δηλ. την υποβοήθηση από ένα τρίτο μέρος στην εξεύρεση λύσης σε μία διαφορά με τη προσφορά , εν αντιθέσει με την προηγούμενη διαδικασία, ουσιαστικής εισήγησης.

(3). Συμφιλίωση (conciliation) δηλ. τον τερματισμό μίας διαφοράς με αμοιβαίους συμβιβασμούς.

(4). Διπλωματική απομόνωση (διακοπή διπλωματικών σχέσεων, εκδίωξη από διεθνείς οργανισμούς κ.α.).

(5). Κυρώσεις (διακοπή οικονομικής ή τεχνικής βοήθειας , εισαγωγής αμυντικής τεχνολογίας , εμπορικό μποϊκοτάζ κ.α.).

Είναι δυνατόν η επιχείρηση αυτή να υποστηριχθεί και από στρατιωτικές ενέργειες έμμεσα (π.χ. με επιτελική υποστήριξη στη σχεδίαση) ή άμεσα με τη μορφή μίας άλλης επιχείρησης.

2.2.3 ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ (PEACE KEEPING)

Η Διατήρηση της ειρήνης³⁴ αναφέρεται σε αποστολές που διενεργούνται κυρίως κατ' εφαρμογή του άρθρου VI του Χάρτη του ΟΗΕ , με τη συγκατάθεση των

³³⁻³¹ ΑJP 3.4.1. 2001 NATO PEACE SUPPORT OPERATIONS, σελ.2-4, 2-7

εμπλεκόμενων μερών στη σύγκρουση και με σκοπό τη συγκράτηση των αντιμαχομένων, το μετριασμό ή/και τον τερματισμό των εχθροπραξιών, την επαναφορά της ειρήνης και τη διευκόλυνση εφαρμογής μιας συμφωνίας ειρήνευσης.

Στις αποστολές αυτές ανήκουν :

(1). Η Επιτήρηση (Observation)

Η επιτήρηση αποτελεί κλασσική επιχείρηση διατήρησης της ειρήνης με τη χρήση κυρίως στρατιωτικών παρατηρητών (συνήθως άοπλων) για την επιθεώρηση και επιτήρηση ανακωχής ή κατάπαυσης του πυρός μεταξύ των εμπόλεμων, επίβλεψη και έλεγχο οροθετικών γραμμών και αποστρατικοποιημένων ζωνών, με σκοπό την αποκατάσταση και διατήρηση της ειρήνης. Τέτοιες αποστολές είναι συνήθως αρμοδιότητας του ΟΗΕ και πάντως όχι του NATO, όπως για παράδειγμα η UNTSO (United Nations Truce Supervision Organization), που υπάρχει από το 1948 στη Παλαιστίνη και η UNMOGIP (United Nations Military Observer Group in India and Pakistan), που υπάρχει από το 1949 στο Κασμίρ (μεταξύ Πακιστάν και Ινδίας).

(2). Παρεμβαλλόμενη Δύναμη (Interposition Force)

Η Παρεμβαλλόμενη Δύναμη είναι επίσης παραδοσιακή ειρηνευτική επιχείρηση, από αυτές που διενεργήθηκαν από τον ΟΗΕ μέχρι το τέλος του Ψυχρού Πολέμου. Αντικειμενικός σκοπός αυτής της επιχείρησης είναι η παρουσία μεγάλου αριθμού ουδέτερης ένοπλης δύναμης, η οποία αναπτύσσεται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να διατηρεί χωριστά τα αντιμαχόμενα μέρη , κατόπιν συμφωνίας καταπαύσεως του πυρός. Αυτές οι δυνάμεις για την ανάπτυξη των οποίων, όπως προαναφέρθηκε, πρέπει να συναινέσουν τα αντιμαχόμενα μέρη για την αποστολή τους, φέρουν αποκλειστικά ελαφρύ οπλισμό για αυτοάμυνα. Μία από τις πρώτες και πιο κρίσιμες τέτοιες επιχειρήσεις είναι αυτή στην Κύπρο (UNFICYP-United Nations Peace keeping Force in Cyprus), από το 1964 έως σήμερα.

(3). Βοήθεια προς Υποστήριξη Μεταβατικής Περιόδου (Transition Assistance)

Αφορά την εκτέλεση κυρίως στρατιωτικών έργων, μετά τη συμφωνία ειρήνης και πριν την εγκατάσταση των πολιτικών στοιχείων, που θα οικοδομήσουν αυτή. Η ειρηνευτική δύναμη υποστηρίζει αυτή τη μεταβατική περίοδο, δημιουργώντας ένα περιβάλλον ασφαλείας, μέσα στο οποίο ο πληθυσμός μπορεί να επιστρέψει στην κανονική ζωή.

2.2.4 ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ (PEACE ENFORCEMENT)

Δυναμικές ενέργειες που εκτελούνται με βάση το Κεφάλαιο VII του Χάρτη του ΟΗΕ και διεξάγονται όταν η συναίνεση όλων των εμπλεκόμενων μερών στη σύγκρουση δεν έχει επιτευχθεί ή πιθανόν δεν είναι σίγουρη. Οι επιχειρήσεις αυτές αποσκοπούν είτε στη διατήρηση ή αποκατάσταση της ειρήνης και ασφαλείας, είτε στην επιβολή συγκεκριμένων όρων που προβλέπονται από την εντολή (mandate) του ΟΗΕ ή του ΟΑΣΕ.³⁵

Η ουσιώδης διαφορά τους με τις επιχειρήσεις Διατήρησης της Ειρήνης είναι η έλλειψη συγκατάθεσης όλων των μερών και η χρήση βίας, ως μέσο εξαναγκασμού ενός μέρους για συμμόρφωση σε κάποια συγκεκριμένη ενέργεια ή παράλειψη. Συνεπώς η Δύναμη Υποστήριξης της Ειρήνης σε αυτήν την περίπτωση πρέπει να είναι εξοπλισμένη σε τέτοιο βαθμό, ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί σε αυτή την αποστολή της, που βέβαια αξίζει να τονισθεί, ότι δεν είναι η ήττα ή η καταστροφή του αντιπάλου, αλλά η εξαναγκαστική δράση κατά ενός μέρους, ώστε αυτό να σταματήσει να απειλεί την ειρήνη και να αποδεχθεί τους όρους της εντολής.

2.2.5 ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ (PEACE BUILDING)

Η Οικοδόμηση της Ειρήνης³⁶ αναφέρεται στις ενέργειες που γίνονται μετά τη λήξη των εχθροπραξιών και αποσκοπούν στο να διαμορφωθούν και υποστηριχθούν οι δομές εκείνες που θα ενδυναμώσουν και θα σταθεροποιήσουν μια πολιτική οργάνωση, η οποία θα εξασφαλίσει τις προϋποθέσεις της μη επανάληψης των εχθροπραξιών. Περιλαμβάνει την υποστήριξη της οικονομικής αναδιάρθρωσης του κράτους, της καλής διαβίωσης των πολιτών, τον αφοπλισμό των πρώην

³⁵ AJP 3.4.1. 2001 NATO PEACE SUPPORT OPERATIONS, σελ. 2-4

³⁶ AJP 3.4.1. 2001 NATO PEACE SUPPORT OPERATIONS, σελ. 2-7

εμπολέμων, τον επαναπατρισμό φυγάδων. Για την υλοποίηση αυτών ενδέχεται να απαιτηθεί η χρησιμοποίηση ιδιωτών αλλά και στρατιωτικού προσωπικού.

2.3 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕ ΜΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΜΕΣΑ – ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ

Στην Ευρωπαϊκή Σύνοδο του Γκέτεμποργκ³⁷ υιοθετήθηκε το Αστυνομικό Σχέδιο Δράσης, που έδινε τη δυνατότητα στις επερχόμενες Προεδρίες να προωθήσουν και να ολοκληρώσουν τις προσπάθειες για μια Ευρωπαϊκή Ένωση πλήρως επιχειρησιακή, στον τομέα της Αστυνομίας, για τη διαχείριση διεθνών κρίσεων. Στόχος ήταν η δυνατότητα να παρέχεται υποστήριξη στις αστυνομικές επιχειρήσεις που διευθύνονται από τον ΟΗΕ και τον ΟΑΣΕ, διασφαλίζοντας ότι οι προσπάθειες της ΕΕ είναι συνεπείς και αμοιβαία ενισχυτικές με αυτές των Διεθνών Οργανισμών. Επίσης να διεξάγονται αυτόνομες επιχειρήσεις υπό την αιγίδα της ΕΕ, με τρόπο που να καταδεικνύεται αλλά και να ισχυροποιείται ο διεθνής ρόλος της ΕΕ.,

Οι βασικές προτεραιότητες που τέθηκαν από το Σχέδιο Δράσης ήταν:

α. Η ανάπτυξη και επικύρωση των ρυθμίσεων για το σχεδιασμό και τη διεξαγωγή αστυνομικών επιχειρήσεων σε πολιτικο-στρατιωτικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της έγκαιρης προειδοποίησης, της άμεσης εγκατάστασης επιχειρησιακών αρχηγείων και της ταχείας ανάπτυξης ολοκληρωμένων Αστυνομικών Μονάδων (integrated police units).

β. Η ανάπτυξη και επικύρωση των αρχών και των συστημάτων για τη διοίκηση και τον έλεγχο στις αστυνομικές επιχειρήσεις (CCS- Command and Control Structure), τόσο σε επιχειρησιακό όσο και σε πολιτικό επίπεδο.

γ. Η ανάπτυξη και επικύρωση ενός νομικού πλαισίου για τις αστυνομικές επιχειρήσεις στη διαχείριση κρίσεων, συμπεριλαμβανομένου ενός πλαισίου συμφωνίας για το καθεστώς των Δυνάμεων (SOFA), και μιας επιτομής για τους κανόνες εμπλοκής (ROE)

δ. Η ανάπτυξη και επικύρωση των απαραίτητων διευθετήσεων για τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας {(interoperability) των αστυνομικών δυνάμεων που συμμετέχουν στις αστυνομικές επιχειρήσεις της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων αυτών του συμβατού εξοπλισμού, της ενιαίας διοίκησης και υλικοτεχνικής

³⁷ Η Σύνοδος Κορυφής του Γκέτεμποργκ, στις 15 και 16 Ιουνίου 2001, πήρε αποφάσεις για έξι σημαντικά θέματα που απασχολούν την Ευρώπη: 1. Το μέλλον της Ευρώπης, 2.- Στρατηγική συνεχούς ανάπτυξης και περιβάλλον, 3.- Πλήρης απασχόληση και ποιότητα της απασχόλησης σε μια ανταγωνιστική Ευρώπη, 4. - Θέματα δικαιοσύνης, 5.- Συνεργασία για την ειρήνη και ασφάλεια, 6.- Εξωτερικές σχέσεις (Ρωσία, Δυτικά Βαλκάνια, Μέση Ανατολή και άλλες περιοχές).

υποστήριξης και η ανάπτυξη μιας κοινής ορολογίας και κοινών κατευθυντηρίων γραμμών για τη διεθνή αστυνόμευση.

ε. Η ανάπτυξη και εφαρμογή ενός ενιαίου προγράμματος εκπαίδευσης των αστυνομικών για διεθνή διαχείριση κρίσεων, συμπεριλαμβανομένης της βασικής καθώς και εξειδικευμένης εκπαίδευσης.

2.3.1 ΤΥΠΟΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

Η κοινή πολιτική για την ασφαλεία και Αμυνα (ESDP-European Security and Defence Policy), προβλέπει να ενισχυθεί η προσφορά της ΕΕ στην πρόληψη των συγκρούσεων και την ειρήνη και ότι πρέπει η ΕΕ να καταστεί ικανή να ανταποκρίνεται στην διαχείριση κρίσεων. Στην σύνοδο της Santa Maria de Feira (Ιούνιος 2000) αναγνωρίστηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, η ανάγκη να αναπτυχθεί η δυνατότητα από τα κράτη-μέλη, μεταξύ άλλων, για αστυνομικές επιχειρήσεις³⁸ υπό την αιγίδα του ΟΗΕ ή και αυτόνομα. Οι τρεις τύποι Αστυνομικών Αποστολών που προβλέπονταν³⁹ είναι οι εξής

- α. Διερευνητικές Αποστολές (Fact Finding Missions)
- β. Αποστολές Υποκατάστασης (Substitution Missions) και
- γ. Αποστολές Ενδυνάμωσης / Ενίσχυσης (Strengthening Missions)

Οι δύο πρώτοι τύποι προϋποθέτουν την ανάπτυξη οργανωμένων Μονάδων», προκειμένου αποκατασταθεί η αστυνόμευση μιας περιοχής, στην οποία οι τοπικές αστυνομικές δυνάμεις αδυνατούν να λειτουργήσουν ή εφόσον δεν υφίστανται τέτοιες. Η ανάπτυξη τέτοιου τύπου αποστολών λαμβάνει χώρα συνήθως μετά την αποκατάσταση της ειρήνης από τις στρατιωτικές δυνάμεις στα πλαίσια των ΕΥΕ και αμέσως μετά την αποκατάσταση της ασφάλειας μιας περιοχής, στα πλαίσια επαναλειτουργίας των διαφόρων τοπικών δημοσίων υπηρεσιών.

Η επιτυχία μιας Αποστολής Διερεύνησης ή Υποκατάστασης εξαρτάται από την ταχύτητα και την επάρκεια του σχεδιασμού, καθώς οι υποδομές είναι μηδανινές,

³⁸. Στις αποφάσεις της FEIRA προβλεπόταν ότι μέχρι το 2003 οι χώρες μέλη θα είχαν συνεργασθεί, ώστε δύναμη 5000 αστυνομικών, εκ των οποίων 1000 σε ετοιμότητα 30 ημερών, θα ήταν διαθέσιμοι για συμμετοχή σε διεθνείς αποστολές αστυνόμευσης με χαρακτήρα συμβουλευτικό καθώς και για παροχή βοήθειας-εκπαίδευσης στην τοπική αστυνομία. Απαιτείται mandate .

³⁹ Συμπεράσματα συνεδρίασης Ευρωπαϊκού Συμβουλίου , Νίκαια, 7-9 Δεκ. 2000

το περιβάλλον εχθρικό και οι επιχειρησιακές αρμοδιότητες της Αποστολής ουσιαστικές.

Οι αποστολές Ενδυνάμωσης⁴⁰ έχουν περισσότερο συμβουλευτικό, καθοδηγητικό χαρακτήρα και απαιτείται η απόσπαση μεμονωμένων αστυνομικών συμβούλων. Αυτοί καθοδηγούν τις τοπικές δυνάμεις προκειμένου αναδιοργανωθούν, αντιμετωπίσουν την εγκληματικότητα σε καθημερινή βάση και προλάβουν δυσμενείς εξελίξεις και κρίσεις σε μια περιοχή. Οι αποστολές αυτές περιλαμβάνουν την παροχή εκπαίδευσης σε αστυνομικούς της περιοχής, βάσει διεθνών standards, όσο αφορά γενική αστυνόμευση καθώς και ειδικά θέματα αστυνομικών ερευνών.

2.3.2 ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ

Αυτές οι εξειδικευμένες Αστυνομικές Μονάδες⁴¹ περιγράφηκαν για πρώτη φορά στη Σύνοδο της Φείρα ως «ισχυρές, ταχέως αναπτυσσόμενες, ευέλικτες και διαεπιχειρησιακές δυνάμεις, ικανές να ασκούν εκτελεστικά καθήκοντα έτσι ώστε να αποκαταστήσουν το νόμο και την τάξη σε έκρυθμες καταστάσεις».

Η εκπαίδευση των υπόψη Μονάδων πρέπει να περιλαμβάνει: ομαδική εκπαίδευση μέσω συνδυασμένων πολυεθνικών γυμνασίων, ασκήσεις προσωπικού και κοινή εκπαίδευση με άλλες μονάδες.

Η διαλειτουργικότητα⁴² αυτών είναι προαπαιτούμενο, όταν απαιτείται ταχεία επέμβαση, διότι διευκολύνει το ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ώστε να έχει μία αποφασιστική επιρροή στη διαχείριση των κρίσεων, έχοντας κατά νου ότι όλες οι επιχειρήσεις μπορεί να εμπεριέχουν επιπλοκές ταχείας επέμβασης. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να αναπτυχθεί η ικανότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο αστυνομικό

⁴⁰ Η αποστολή που ανέλαβε η ΕΕ στη Βοσνία - Ερζεγοβίνη, είναι τρίτου τύπου, που αποτελεί και την πλέον εύκολη από πρακτικής πλευράς αποστολή, διότι δεν αναπτύσσονται οργανωμένα τμήματα με εκτελεστικά καθήκοντα, αλλά μεμονωμένοι αστυνομικοί παρατηρητές -σύμβουλοι.

⁴¹ Στον όρο Αστυνομικές μονάδες περιλαμβάνονται οι κλασικές αστυνομικές δυνάμεις (πολιτικού τύπου) καθώς και δυνάμεις Χωροφυλακής (Εθνοφυλακής). Οι διαφορές μεταξύ των δύο έγκειται στον εξοπλισμό, με τις δεύτερες να είναι καλύτερα εξοπλισμένες.

⁴² Η διαλειτουργικότητα (interoperability) αναφέρεται στην δυνατότητα συνεργασίας με στρατιωτικές δυνάμεις. Η στρατιωτική και η αστυνομική δύναμη (καθώς επίσης και άλλες όπως πχ δυνάμεις πολιτικής προστασίας, δικαστικού σώματος, δημόσιας διοίκησης) πρέπει να είναι "ολοκληρωμένες" (integrated) ως μία δύναμη.(Οδηγίες Συνόδου της FEIRA)

πεδίο, να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά καταστάσεις κρίσεων με άμεσες επεμβάσεις, κυρίως μέσω της δυνατότητας άμεσης αστυνομικής παρέμβασης.⁴³

Τα Integrated Police Units πρέπει να είναι ικανά να αναπτυχθούν με την ανάλογη επιχειρησιακή και εφοδιαστική υποδομή. Γι' αυτό το λόγο, η βελτίωση της δια-επιχειρησιακής τους δυνατότητας, μαζί με τη διατήρηση σε υψηλή ετοιμότητα της ικανότητας γρήγορης αντίδρασης και άμεσης επέμβασης των αστυνομικών δυνάμεων πρέπει να ενισχυθεί, ούτως ώστε να είναι δυνατή η άμεση και αποφασιστική αστυνομική αντίδραση σε μια κρίση ή η διενέργεια μιας επείγουσας επιχείρησης.

⁴³ Civilian Capabilities Commitment Conference Ministerial Declaration, Βρυξέλλες, 22 Νοε. 2004

2.4 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΕΙΡΗΝΕΥΤΙΚΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

Το πρώτο στάδιο στη διαδικασία της δημιουργίας μιας ειρηνευτικής αποστολής, είναι η εμφάνιση της απαίτησής της. Υπάρχουν οι ακόλουθες τέσσερις περιπτώσεις υποβολής προτάσεων προς το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, περί ανάληψης επιχειρήσεων υποστηρίξεως ειρήνης:

- α. Από μόνιμο κράτος – μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας.
- β. Από το Γενικό Γραμματέα.
- γ. Κατόπιν αιτήσεως από οποιοδήποτε μέλος του Συμβουλίου.
- δ. Κατόπιν αιτήσεως ενός εκ των αντιμαχόμενων μερών δια μέσου ενός μέλους – κράτους του Συμβουλίου.

Μετά από αποτυχία του χειρισμού μιας κρίσης με πολιτικά/ διπλωματικά μέσα από τους εμπλεκόμενους ακολουθούνται τα παρακάτω στάδια⁴⁴:

- α. Η εντολή (Mandate).
- β. Οι συμφωνίες (SOFA, MOUs).
- γ. Η Σχεδίαση.
- δ. Η Δημιουργία της Δύναμης.
- ε. Η Ανάπτυξη της Δύναμης.

- α. Η εντολή (Mandate)

Ο ΟΗΕ, είτε κατόπιν αιτήματος ενός ή όλων των εμπλεκόμενων, είτε μετά από δική του απόφαση, σύμφωνα με τα άρθρα IV,VI,VII του Χάρτη του⁴⁵, αποφασίζει τη δημιουργία της ειρηνευτικής αποστολής και εκδίδει προς τούτο την ανάλογη Εντολή (Mandate). Εκτός από τον ΟΗΕ, αντίστοιχη Εντολή, μπορεί να εκδώσει και ο

⁴⁴ Ραγιές Ι., "Η Συμμετοχή της Ελλάδας σε ΕΥΕ", ΙΑΑ ,2001, σελ. 33-34

⁴⁵ Σύμφωνα με τα Κεφάλαια IV (ειρηνική επίλυση διαφορών), VI (επέμβαση με τη συγκατάθεση των αντιμαχόμενων) και VII (χωρίς τη συγκατάθεση) του Καταστατικού Χάρτη, ο Οργανισμός ως εκ της αποστολής του, επεμβαίνει σε προβληματικές περιοχές του πλανήτη για να επιτηρήσει την εφαρμογή ψηφισμάτων δικαίου και την επαναφορά της διεθνούς νομιμότητας

ΟΑΣΕ (Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη).⁴⁶ Συντάσσεται σε συνεργασία με τους στρατιωτικούς οργανισμούς (NATO) ή τα κράτη που θα συμμετάσχουν στην επιχείρηση.

Η Εντολή παρέχει στην ειρηνευτική αποστολή, το απαραίτητο νομικό πλαίσιο.⁴⁷ Είναι ένα κείμενο στο οποίο περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- (1). Στοιχεία για τη νομική βάση της επιχείρησης.
- (2). Η φύση της επιχείρησης.
- (3). Ο Στρατηγικός ΑΝΣΚ και η πολιτική/ στρατιωτική τελική κατάσταση.
- (4). Οι αποστολές και τα έργα.
- (5). Η ελευθερία κινήσεων, τους περιορισμούς και τις απαγορεύσεις.
- (6). Η αναμενόμενη διάρκεια (εάν είναι δυνατόν).
- (7). Το χρονικό πλαίσιο που αναμένεται να ισχύει η Εντολή αυτή.
- (8). Οι όροι τους οποίους το κράτος που δέχεται την δύναμη, σκοπεύει να επιβάλει στη δύναμη ή αποστολή κατά τη διάρκεια της παρουσίας της στο έδαφός του.
- (9). Τα θέματα διοικητικής μέριμνας (ΔΜ) καθώς και τα βασικά στοιχεία υποστήριξης.
- (10). Οι μηχανισμοί Πολιτικοστρατιωτικής Συνεργασίας.
- (11). Η συμμαχία ή Διεθνής συνασπισμός (NATO –ΕΕ) που προσκαλείται να αναλάβει την αποστολή.

Η εκτέλεση μιας ειρηνευτικής αποστολής είναι δυνατό να ανατεθεί σε ένα οργανισμό που διαθέτει τις απαιτούμενες στρατιωτικές δυνατότητες όπως στο NATO, στην ΕΕ ή σε έναν ειδικό προς τούτο συνασπισμό κρατών (Ad hoc Coalition). Ο Διοικητής της δύναμης (Force Commander) επιλέγεται από τις χώρες που συμμετέχουν στην αποστολή σε συνεργασία με τον αρμόδιο οργανισμό που ανέθεσε την αποστολή (ΟΗΕ ή ΟΑΣΕ). Οι Ελληνικές δυνάμεις μπορεί να λάβουν μέρος σε ΕΥΕ, συμμετέχοντας σε οποιοδήποτε από τα παραπάνω σχήματα.

⁴⁶ Το Δεκέμβριο του 1994, υιοθετήθηκε το λεγόμενο «Κείμενο της Βουδαπέστης» (Budapest Document) που κατέστησε τον ΟΑΣΕ ως βασικό «εργαλείο» έγκαιρης προειδοποίησης, πρόληψης συγκρούσεων, διαχείρισης κρίσεων και μετασυγκρουσιακής ανασυγκρότησης.

⁴⁷ Η νομική υπόσταση για την παρουσία μίας δύναμης του ΟΗΕ σε μία χώρα απορρέει από τα άρθρα 104 και 105 του καταστατικού του χάρτη, τα οποία παρέχουν την νομική κάλυψη, την ασυλία και τα προνόμια που απαιτούνται για την εκτέλεση της αποστολής.

Ο ΟΗΕ ή ο ΟΑΣΕ ασκούν τον πολιτικό έλεγχο των αποστολών μέσω του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ ή με το διορισμό Ειδικών Αντιπροσώπων (Special Envoyes).

β. Οι συμφωνίες (SOFA,MOUs)

Στη συνέχεια καταρτίζονται οι συμφωνίες με το κράτος στο οποίο θα αναπτυχθεί η αποστολή, που καθορίζουν το νομικό πλαίσιο των στρατιωτικών δυνάμεων (Status Of Forces Agreements -SOFA).⁴⁸ Στις συμφωνίες αυτές, καθορίζονται με λεπτομέρεια θέματα όπως τα δικαιώματα, τα προνόμια, οι ασυλίες καθώς και το είδος των υπηρεσιών, που έχουν προβλεφθεί για το προσωπικό της δύναμης, οι υποχρεώσεις και οι ευθύνες των μελών της.

Τα κράτη που συμμετέχουν στην δύναμη, υποβάλλουν προτάσεις προς την Γραμματεία του ΟΗΕ σχετικά με τον καθορισμό των SOFA και ο ΟΗΕ διαπραγματεύεται τη συμφωνία με το κράτος, που θα φιλοξενήσει τη δύναμη. Τα θέματα τα οποία μπορεί να καλύψουν τα SOFA, αφορούν στα εξής:

- (1). Οπλισμό
- (2). Ελευθερία
- (3). Χρήση συμβόλων (π.χ. σημαίες)
- (4). Κανονισμός σε θέματα σχεδιασμού ή οικονομικά.
- (5). Χρήση της παρεχόμενης υποστήριξης (από το κράτος που δέχεται την επιχείρηση).
- (6). Θέματα ασυλίας
- (7). Δημιουργία προϋποθέσεων συνεργασίας (Liaison channels), μεταξύ της δύναμης και των τοπικών αρχών.

Εξαιρουμένων των περιπτώσεων όπου καθορίζεται κάτι διαφορετικό στα SOFA, η δύναμη της ειρηνευτικής αποστολής υπόκειται στους νόμους του κράτους που τη φιλοξενεί.

⁴⁸ AJP 3.4.1, Ιουλ 2001 – NATO Peace Support Operations, Παράρτημα 4B, σελ 4B-1.

Πέρα από τις ανωτέρω συμφωνίες, τα συμμετέχοντα στη δύναμη κράτη μπορούν να καταρτίσουν ξεχωριστές επιμέρους συμφωνίες με τη μορφή Μνημονίων Κατανόησης (Memorandum Of Understanding – MOU) με το κράτος αυτό για θέματα τα οποία δεν καλύπτονται από τις συμφωνίες SOFA.

γ. Η Σχεδίαση

Από τη στιγμή που θα αποφασιστεί από τον ΟΗΕ η εκτέλεση μιας ειρηνευτικής αποστολής και εκδοθεί η Εντολή (Mandate), ο οργανισμός που θα αναλάβει την εκτέλεσή της, για παράδειγμα το ΝΑΤΟ, ακολουθεί συγκεκριμένη διαδικασία έτσι ώστε να επιτευχθεί αρχικά η σχεδίαση της επιχείρησης (Planning), στη συνέχεια η δημιουργία της δύναμης που θα συμμετέχει (Force Generation) και τέλος η ανάπτυξη/ ενεργοποίηση της δύναμης (Force Activation)⁴⁹

Κύριοι φορείς του ΝΑΤΟ που εμπλέκονται στην προετοιμασία και διεξαγωγή της επιχείρησης είναι ιεραρχικά από τον χαμηλότερο, ο Επιχειρησιακός/ Στρατηγικός Διοικητής (Operational / Strategic Commander - SC) με το Στρατηγείο (Operational Headquarter - OHQ) και το επιτελείο του, το Διεθνές Στρατιωτικό επιτελείο του ΝΑΤΟ (International Military Staff – IMS), η Στρατιωτική Επιτροπή του ΝΑΤΟ (Military Committee – MC) και τέλος το Βορειο Ατλαντικό Συμβούλιο (North Atlantic Council – NAC).

Η σχεδίαση αρχίζει με την έκδοση από το Βορειοατλαντικό Συμβούλιο (NAC) των Κατευθυντηρίων Οδηγιών, ήτοι:

(1). Κατευθυντήρια οδηγία έναρξης (Initiating Directive), με την οποία αρχίζει η σχεδίαση που θα καταλήξει στο Σχέδιο της Επιχείρησης CONcept of Operation – CONOPS)⁵⁰ και τη Διαταγή της Επιχείρησης (Operational PLAN – OPLAN)⁵¹.

⁴⁹ Η διαδικασία που ακολουθεί το ΝΑΤΟ περιγράφεται αναλυτικά στο ΝΑΤΟϊκό εγχειρίδιο MC – 133/3, NATO's Operational Planning System. Παρόμοια διαδικασία ακολουθεί και η Ευρωπαϊκή Ένωση.

⁵⁰ Το CONOPS αποτελεί ένα σαφές σχέδιο για τον τρόπο που ο Στρατιωτικός Διοικητής προτίθεται να εκτελέσει επιτυχώς την ανατεθείσα αποστολή. Περιλαμβάνει την επιθυμητή κατάσταση τερματισμού (End State), την εκτίμηση της κατάστασης, το γενικό σχέδιο ενεργείας, τις προθέσεις του Διοικητή, τη διεξαγωγή των επιχειρήσεων

(2). Κατευθυντήρια οδηγία ενεργοποίησης της δύναμης (Force Activation Directive), η οποία εξουσιοδοτεί το Στρατηγικό Διοικητή (SC) να αρχίσει σε συνεργασία με τα κράτη (μέλη του NATO και λοιπά συνεισφέροντα στη δύναμη κράτη), τη διαδικασία ενεργοποίησης της δύναμης.

(3). Κατευθυντήρια οδηγία Διεξαγωγής (Execution Directive), η οποία εξουσιοδοτεί το Στρατηγικό Διοικητή να διεξάγει την επιχείρηση, σύμφωνα με τη Διαταγή της Επιχείρησης (OPLAN).

Βάσει της Κατευθυντήριας οδηγίας Έναρξης (Initiating Directive) του NAC, η Στρατιωτική Επιτροπή (MC), σε συνεργασία με τον Στρατηγικό Διοικητή (SC) ορίζει τις δυνατές Στρατιωτικές Επιλογές (Military Response Options – MROs) τις οποίες υποβάλλει στο NAC για εξέταση/ επιλογή. Το NAC, αφού εξετάσει τις Στρατιωτικές Επιλογές καταλήγει στην επιλογή μίας ή περισσοτέρων από αυτές.

Στη συνέχεια, σύμφωνα με την επιλεγμένη Στρατιωτική Επιλογή, συντάσσεται από το επιτελείο του Στρατηγικού Διοικητή το Σχέδιο της Επιχείρησης (CONOPS) και μετά την έγκρισή του από το NAC κατόπιν εισήγησης της MC, συντάσσεται και η Διαταγή της επιχείρησης (OPLAN), η οποία με την ίδια διαδικασία εγκρίνεται από το NAC.

Στις φάσεις σύνταξης, προώθησης στην Στρατιωτική Επιτροπή (MC) και τελικής έγκρισης των CONOPS και OPLAN από το NAC, τα κράτη μέλη του NATO μπορούν να θέσουν τα σχόλια και τις προτάσεις τροποποίησής τους, έτσι ώστε όταν αυτά εγκριθούν από το NAC να υπάρχει η συμφωνία των κρατών-μελών.

δ. Η δημιουργία της Δύναμης

Για να εκτελεστεί το OPLAN απαιτείται η δημιουργία της δύναμης που προβλέπεται από αυτό. Η δημιουργία της δύναμης είναι ευθύνη του Στρατηγικού Διοικητή και η διαδικασία αρχίζει με την έκδοση της Κατευθυντήριας Οδηγίας

και τις απαιτούμενες δυνάμεις, το σχέδιο διοικητικής υποστήριξης και βασικά στοιχεία διοίκησης και ελέγχου.

⁵¹ Το OPLAN αποτελεί μια λεπτομερή και πλήρη Διαταγή Επιχειρήσεων, ικανή να εκτελεστεί, με την οποία οι δυνάμεις αναλαμβάνουν τις απαιτούμενες ενέργειες και προετοιμασίες για την επιτυχή εκτέλεση της αποστολής.

ενεργοποίησης της δύναμης (Force Activation Directive) από το NAC αμέσως μετά την έγκριση του CONOPS και πριν από την έκδοση του OPLAN. Στη συνέχεια ακολουθούν τα παρακάτω στάδια:

- (1). Ειδοποίηση Ενεργοποίησης – Activation Warning – ACTWARN.
- (2). Σύσκεψη Δημιουργίας Δυνάμεων – Force Generation Conference.
- (3). Αίτηση Ενεργοποίησης της Δύναμης – Activation Request – ACTREQ.
- (4). Σύσκεψη Εξισορρόπησης Δυνάμεων – Force Balancing Conference.

των οποίων οι βασικές ενέργειες είναι οι ακόλουθες:

- (1). Ειδοποίηση Ενεργοποίησης – Activation Warning – ACTWARN.

Ο Στρατηγικός Διοικητής (SC) αφού λάβει την Κατευθυντήρια οδηγία ενεργοποίησης της δύναμης, εκδίδει σήμα ενεργοποίησης προς τα Κράτη – Μέλη (K-M), όπου καταγράφεται η αποστολή, οι αρχικές απαιτήσεις της δύναμης (Provisional State of Requirements – Provisional SOR) και τις βασικές ημερομηνίες υλοποίησης των επομένων σταδίων. Με το SOR, τα Κράτη Μέλη, μέσω των εντεταλμένων τους αντιπροσώπων, ενημερώνονται για τον τύπο και το μέγεθος των δυνάμεων που απαιτούνται. Τα Κράτη Μέλη πρέπει να απαντήσουν στο Provisional SOR, με την ανεπίσημη προσφορά δυνάμεων (Informal Forceprep).

Το SOR (αρχικό ή τελικό) έχει τη μορφή πίνακα, όπου αναγράφονται τα ακόλουθα:

- (α). Ο κωδικός της επιμέρους δύναμης (Serial) πχ 4.40
- (β). Η ονομασία της δύναμης πχ “Δ/ρια Ασφαλείας Στρατηγείου - QH Security Coy”.
- (γ). Η περιγραφή των βασικών της καθηκόντων, πχ “Να παρέχει ασφάλεια στο στρατηγείο καθ’ όλο το 24ωρο με ηλεκτρονικά μέσα, οχήματα και κατάλληλο προσωπικό”.
- (δ). Το μέγεθος της απαιτούμενης δύναμης, πχ 40 άτομα.

(ε). Το κράτος που επιθυμεί να καλύψει την απαίτηση, πχ GRC.

(στ). Τυχόν άλλες παρατηρήσεις.

Παράλληλα με το SOR, εκδίδεται από τον επιχειρησιακό διοικητή και η σύνθεση του/των στρατηγείων της αποστολής. Έχει και αυτή τη μορφή πίνακα με τις απαιτούμενες θέσεις και κωδικούς, ανά διεύθυνση. Ο πίνακας αυτός ονομάζεται Crisis Establishment – CE και αφορά τους βαθμούς μέχρι και Συνταγματάρχη/ αντίστοιχο άλλου κλάδου.

Για τους ανώτατους αξιωματικούς και τους αξιωματικούς βαθμού Συνταγματάρχη που είναι διευθυντές στο/α στρατηγείο/α, εκδίδεται ξεχωριστός κατάλογος που λέγεται “Flags to Post”.

(2). Σύσκεψη Δημιουργίας Δυνάμεων – Force Generation Conference.

Ο στρατηγικός διοικητής αφού λάβει τις ανεπίσημες προσφορές δυνάμεων, συγκαλεί σύσκεψη με τη συμμετοχή των αντιπροσώπων των συνεισφερόντων κρατών (Force Generation Conference). Στη σύσκεψη αυτή, με βάση τις προσφορές των κρατών καταβάλλεται προσπάθεια να καλυφθούν όλες οι προβλεπόμενες στο SOR θέσεις. Με την ολοκλήρωση της σύσκεψης εκδίδεται το σχέδιο του τελικού SOR (Draft SOR) το οποίο απεικονίζει τις προσφορές δυνάμεων των κρατών και τους προτεινόμενους σχηματισμούς δυνάμεων.

(3). Αίτηση Ενεργοποίησης της Δύναμης – Activation Request – ACTREQ.

Μετά την έκδοση του Draft SOR, ο στρατηγικός διοικητής (SC) εκδίδει το σήμα ACTREQ, με το οποίο καλούνται τα συνεισφέροντα στη δύναμη κράτη να δηλώσουν επίσημα την προσφορά των δυνάμεων τους. Η απάντηση των κρατών έχει και αυτή τη μορφή τυποποιημένου σήματος, του Force Preparation – FORCE PREP. Σε αυτό, τα κράτη μπορούν επίσης να δηλώσουν τυχόν εθνικούς περιορισμούς (National Caveats) σχετικά με την ανάπτυξη των δυνάμεών τους για την συγκεκριμένη επιχείρηση (γεωγραφικούς, χρονικούς, κανόνων εμπλοκής, κ.λ.π).

(4). Σύσκεψη Εξισορρόπησης Δυνάμεων – Force Balancing Conference.

Εαν είναι αναγκαίο, εάν υπάρχει υπερπροσφορά ή έλλειψη δυνάμεων σε επιμέρους απαιτήσεις, τότε μετά την λήψη των FORCE PREP των κρατών, ο στρατηγικός διοικητής διεξάγει τη σύσκεψη FORCE BALANCING CONFERENCE, στην οποία παρουσιάζονται οι τυχόν ελλείψεις ή πλεονάσματα. Όταν η διαδικασία της δημιουργίας δυνάμεων (Force Generation /Balancing) ικανοποιεί τις απαιτήσεις του Draft SOR ή οι υπάρχουσες ελλείψεις δυνάμεων δεν είναι κρίσιμες, τότε ο στρατηγικός διοικητής εκδίδει τον τελικό κατάλογο των δυνάμεων (SOR), με τον οποίο επιβεβαιώνεται η συνεισφορά των κρατών.

ε. Η ανάπτυξη της Δύναμης

Με την έκδοση από το Βορειοατλαντικό Συμβούλιο (NAC) της Κατευθυντήριας οδηγίας Διεξαγωγής (Execution Directive), ο Στρατηγικός Διοικητής εξουσιοδοτείται να διεξάγει την επιχείρηση, σύμφωνα με τη Διαταγή της Επιχείρησης (OPLAN).

Μόλις λάβει την ανωτέρω οδηγία, εκδίδει το τυποποιημένο σήμα Activation Order – ACTORD. Με το σήμα ACTORD ξεκινά η μεταβίβαση εξουσίας (Transfer of Authority - TOA) των διατιθεμένων δυνάμεων, από τα κράτη στον διοικητή. Με το σήμα αυτό (ACTORD), δίδεται επίσης η εξουσιοδότηση για ανάπτυξη των δυνάμεων και η απελευθέρωση της απαραίτητης κοινής ΝΑΤΟϊκής χρηματοδότησης.

Η ανάπτυξη των δυνάμεων μπορεί να είναι είτε τμηματική, σε διαδοχικούς χρόνους, είτε στον ίδιο χρόνο. Συνήθως η μεταφορά των δυνάμεων παραμένει στην ευθύνη των κρατών, εκτός και εάν αλλιώς καθοριστεί για συγκεκριμένες περιπτώσεις. Με την άφιξη των δυνάμεων στην περιοχή, τα κράτη μεταβιβάζουν τον έλεγχο τους στον διοικητή.

2.5 ΑΡΧΕΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ⁵²

Όπως συμβαίνει σε όλες τις στρατιωτικές επιχειρήσεις, υπάρχουν ορισμένες ειδικές αρχές που αφορούν τις ΕΥΕ. Παρά ταύτα, οι παραδοσιακές αρχές των επιχειρήσεων μάχης και οι τεχνικές διεξαγωγής του πολέμου, είναι συναφείς με αυτές των ΕΥΕ κατά διάφορο βαθμό, γεγονός που εξαρτάται από την εντολή. Συγκεκριμένα οι ακόλουθες κυρίαρχες αρχές, θα πρέπει να θεωρούνται η βάση για οποιαδήποτε στρατιωτική συμμετοχή σε μια ΕΥΕ, στα πλαίσια της Συμμαχίας. Η κρίση των υπευθύνων για το σχεδιασμό και την εκτέλεση της αποστολής, θα αυξομειώσει τη βαρύτητα εφαρμογής της κάθε μιας από αυτές, που είναι οι παρακάτω:

α. Ενότητα Διοίκησης

Η ενότητα διοίκησης των στρατιωτικών δυνάμεων, είναι μια αδιαπραγμάτευτη αρχή και δεν αποτελεί αντικείμενο συμβιβασμού. Παρά ταύτα, ακόμη και μεταξύ των στρατιωτικών τμημάτων, με τα οποία συμμετέχει η κάθε χώρα, οι εθνικές απαιτήσεις μπορεί να επιδράσουν στην κανονική οργάνωση της διοίκησης για την επίτευξη της ολικής συνεργασίας. Κατά τη μεταβίβαση της αρμοδιότητας διοίκησης των εθνικών στρατιωτικών τμημάτων, πρέπει να έχουν συμφωνηθεί πλήρως οι σχέσεις διοικητικής υπαγωγής, μεταξύ των κρατών που συμμετέχουν στην επιχείρηση.

Η σχέση μεταξύ της αρχής που εκδίδει την εντολή και της συμμαχίας αποφασίζεται από το Βορειοατλαντικό Συμβούλιο (ΝΑΤ). Στο θέατρο Επιχειρήσεων, ο διοικητής της Δύναμης θα είναι υπεύθυνος για όλες τις εκφάνσεις της αποστολής της περιοχής των επιχειρήσεων. Επίσης ο Διοικητής της Δύναμης, θα έχει κατ' αρχάς τον επιχειρησιακό έλεγχο, όλων των στρατιωτικών τμημάτων που συμμετέχουν.

Εφόσον τούτο δεν είναι δυνατό να επιτευχθεί, τότε η ενότητα των προσπαθειών είναι το ελάχιστο που πρέπει να συμφωνηθεί, με όλους τους συμμετέχοντες μη Στρατιωτικούς Οργανισμούς.

β. Ενότητα Προσπαθειών

Η πολυπλοκότητα οποιασδήποτε μορφής ΕΥΕ την οποία η συμμαχία θα μπορούσε να αναλάβει και η αναγκαιότητα για συνεχή

⁵² Δόγμα ΕΥΕ, ΓΕΣ/ΔΙΔΟ 2003.

Πολιτικοστρατιωτική συνεργασία με ένα μεγάλο αριθμό Διεθνών Οργανισμών (ΙΟs), μη Κυβερνητικών Οργανισμών (NGOs) και Ιδιωτικών Εθελοντικών Οργανισμών (PVOs), είναι πιθανό να την καταστήσουν ως μια από τις δυσκολότερες προκλήσεις. Η ενότητα προσπαθειών αναγνωρίζει την ανάγκη συνοχής για μια επιτυχή προσέγγιση σ' ένα κοινό ΑΝΣΚ, μεταξύ των διαφόρων στρατιωτικών τμημάτων, καθώς επίσης και μεταξύ των στρατιωτικών και πολιτικών μερών οποιασδήποτε επιχείρησης.

Με την παραπάνω αρχή επιβεβαιώνεται επίσης, ότι η συνεργασία με τις πολιτικές αρχές και υπηρεσίες, είναι δυνατό να επιτευχθεί συνήθως μόνο με διάλογο και ομοφωνία και όχι με διαταγές. Για την επίτευξη της ενότητας προσπαθειών στο στρατηγικό επίπεδο, απαιτείται στενός σύνδεσμος μεταξύ των υπερεθνικών και εθνικών πολιτικών σωμάτων, ενώ στο τακτικό επίπεδο, στενή και έγκαιρη συνεργασία μεταξύ των στρατιωτικών και πολιτικών μερών της επιχείρησης. Για την επίτευξη ενότητας προσπαθειών, είναι απολύτως ουσιαστική η ύπαρξη συνδέσμων σε όλα τα επίπεδα, με τακτικές συσκέψεις και συναντήσεις και τη συμμετοχή όλων των οργανισμών και των εμπλεκόμενων μερών.

γ. Αμεροληψία

Η αρχή της αμεροληψίας περιέχει τη δυνατότητα και το δικαίωμα της δράσης, σε αντίθεση με την αρχή της ουδετερότητας, που ήταν παλαιότερα σε χρήση. Οι ΕΥΕ πρέπει να διεξάγονται σύμφωνα με την εντολή, αμερόληπτα και χωρίς εύνοια ή προκατάληψη προς κανένα από τα εμπλεκόμενα μέρη. Είναι πολύ σημαντικό να διατηρούμε την καλή πίστη και εμπιστοσύνη τους.

δ. Συναίνεση των Μερών

Η ενίσχυση της συνεργασίας και της συναίνεσης, που είναι ουσιαστικές προϋποθέσεις για τις ΕΥΕ και που προβλέπονται από το κεφάλαιο VI του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, είναι βασικές για να επιτευχθούν οι ΑΝΣΚ. Κάθε στρατιωτική δραστηριότητα, που θα γίνει χωρίς συναίνεση πρέπει να εκτιμάται πολύ προσεκτικά, σε σχέση με την ανάγκη που την επιβάλλει. Μια γενική απώλεια της συναίνεσης μπορεί να έχει μοιραίες επιπτώσεις για τις επιχειρήσεις διατήρησης της ειρήνης, ενώ για τις επιχειρήσεις επιβολής της ειρήνης θα μπορούσε οι επιπτώσεις αυτές να είναι μάλλον ελεγχόμενες, αλλά τελικά θα χρειασθεί να εξαλειφθούν, με την προϋπόθεση ότι η επιχείρηση πρέπει να εξελιχθεί τελικά στην επιθυμητή ολοκλήρωσή της.

ε. Αξιοπιστία

Μια δύναμη υποστήριξης της ειρήνης, για να είναι αποτελεσματική, πρέπει να είναι αξιόπιστη. Η αξιοπιστία της επιχείρησης, είναι μια αντανάκλαση της εκτίμησης που κάνουν τα εμπλεκόμενα μέρη, πάνω στην ικανότητα της Δύναμης να φέρει σε πέρας την αποστολή της. Ενώ η δύναμη δεν πρέπει να δείχνει ότι απειλεί άμεσα οποιαδήποτε από τα εμπλεκόμενα μέρη, δεν πρέπει να υπάρχει αμφιβολία ότι είναι πλήρως ικανή να εκτελέσει την αποστολή της και ότι έχει την επιθυμία να το κάνει. Γι' αυτό το λόγο οι εθνικές στρατιωτικές αποστολές πρέπει να είναι καλά εξοπλισμένες και αυτάρκειες, καθώς επίσης εκπαιδευμένες και προετοιμασμένες για την αποστολή τους.

στ. Διαφάνεια των Επιχειρήσεων

Η αποστολή της Δύναμης υποστήριξης της ειρήνης και η ιδέα ενεργείας των επιχειρήσεων, πρέπει να είναι εύκολα κατανοητές και προφανείς σε όλους. Η διαφάνεια των επιχειρήσεων είναι ένας γενικός κανόνας, αλλά θα πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με τις ανάγκες ασφάλειας της αποστολής και του προσωπικού.

ζ. Περιορισμένη Χρήση Βίας

Η χρήση βίας είναι ένας από τους πιο βασικούς παράγοντες με τους οποίους πρέπει να ασχοληθεί ο διοικητής της Δύναμης. Επηρεάζει κάθε παράμετρο της αποστολής και απαιτεί συνεχή αναθεώρηση, για την επίτευξη ισορροπίας, μεταξύ της ασφάλειας και της εκτέλεσης της αποστολής. Η χρήση βίας σε οποιαδήποτε ΕΥΕ, πρέπει να είναι σύμφωνα με τις προβλέψεις του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ, της εντολής και των κανόνων του Διεθνούς Δικαίου.

η. Ασφάλεια

Η αυτοάμυνα και η προστασία της Δύναμης αποτελούν ευθύνη του διοικητή σε όλες τις στρατιωτικές επιχειρήσεις. Στην εντολή και στις αρχικές οδηγίες προς τη στρατιωτική Δύναμη πιθανόν να ανατίθενται επίσης και συγκεκριμένες ευθύνες, για την προστασία οποιονδήποτε τμημάτων πολιτών της επιχείρησης. Αυτό θα πρέπει να ληφθεί υπόψη τόσο κατά τη σχεδίαση του μεγέθους και της σύνθεσης της Δύναμης, όσο και κατά τη σύνταξη των στρατιωτικών διαταγών και των Κανόνων Εμπλοκής.

Όλο το στρατιωτικό προσωπικό που συμμετέχει σε μια επιχείρηση, πρέπει να είναι εκπαιδευμένο και εξοπλισμένο κατά τέτοιο τρόπο που να μεγιστοποιεί την ασφάλειά του κατά τη διεξαγωγή της αποστολής του. Παρότι δεν

μπορούν να εξαναγκασθούν όλες οι πολιτειακές υπηρεσίες, που λειτουργούν εντός της καλυπτόμενης από την εντολή Στρατιωτικής Περιοχής Ευθύνης (AOR) πρέπει να ενθαρρύνονται να ενημερώνουν κατάλληλα το προσωπικό τους για τις απειλές και τους κινδύνους που μπορεί να αντιμετωπίσει.

θ. Ευκαμψία

Μέσα στους περιορισμούς της εντολής και αυτούς των Κανόνων Εμπλοκής, οι δυνάμεις θα πρέπει να είναι σε θέση να προσαρμόζονται και να κινούνται από τη μια δραστηριότητα στην άλλη, με μικρή προειδοποίηση και με την ελάχιστη εξωτερική βοήθεια. Η Ειρηνευτική δύναμη θα πρέπει να είναι ισόρροπη και ανεξάρτητη από πλευράς ειδικοτήτων, δυνατοτήτων, εξοπλισμού και Δ.Μ. Πρέπει επίσης να έχουν μελετηθεί ενέργειες, για τη διευκόλυνση ταχείας διάθεσης εφεδρειών.

Επομένως, η ευκαμψία είναι ζωτική για την επιτυχή διεξαγωγή μιας EYE και ιδιαίτερα μιας επιχείρησης επιβολής ειρήνης, η οποία θα πρέπει να είναι ικανή να αντιμετωπίσει μια κλιμάκωση της στρατιωτικής δραστηριότητας.

ι. Αμοιβαίος Σεβασμός

Ο σεβασμός προς τη Δύναμη Υποστήριξης Ειρήνης θα είναι ανάλογος με την επαγγελματική της διαγωγή και με τη συμπεριφορά της προς τις αντιμαχόμενες πλευρές και το τοπικό πληθυσμό. Μέσα από τις Συμφωνίες Καταστάσεως Δυνάμεων ή από άλλες ειδικές συμφωνίες η Δύναμη απολαμβάνει κάποια προνόμια που έχουν σχέση με την εκτέλεση των καθηκόντων της. Ανεξάρτητα απ' αυτό το προσωπικό πρέπει να σέβεται τους νόμους και τα έθιμα της φιλοξενούσας χώρας και αυτό πρέπει να γίνεται φανερό. Η Δύναμη θα αναγνωρίσει το *de facto status* και τη θέση των αντιμαχομένων πλευρών και δεν θα προσπαθήσει να αλλάξει τα στοιχεία αυτά, εκτός εάν η αλλαγή έχει συμφωνηθεί από όλες τις πλευρές. Οι διοικητές θα πρέπει να εξασφαλίσουν ότι αυτά εφαρμόζονται από το προσωπικό όλων των εθνοτήτων και σχηματισμών που συμμετέχουν στη Δύναμη Υποστήριξης Ειρήνης.

ια. Ελευθερία Κινήσεων

Η ελευθερία κινήσεων σε όλη τη ζώνη ευθύνης, είναι ουσιαστική για την επιτυχία της αποστολής και πρέπει να αναφέρεται σαφώς στην εντολή.

ιβ. Πολιτικοστρατιωτική Συνεργασία

Ο έγκαιρος και αποτελεσματικός συντονισμός όλων των κρατών και των Οργανισμών, που εμπλέκονται στην εκτέλεση μιας επιχείρησης, είναι ουσιαστικός για την επιτυχία της. Για να επιτύχουμε διαφάνεια και συνοχή, ο συντονισμός αυτός θα πρέπει να περιλαμβάνει όλους τους ενδιαφερόμενους πολιτικούς, στρατιωτικούς, διπλωματικούς, διοικητικούς και ανθρωπιστικούς οργανισμούς και πρέπει να υποστηρίζεται με συνδέσμους μεταξύ όλων των εμπλεκομένων. Οι σχέσεις μεταξύ του στρατιωτικού τμήματος μιας επιχείρησης και των μη στρατιωτικών υπηρεσιών που συμμετέχουν σε αυτή, θα πρέπει να βασίζονται στον αμοιβαίο σεβασμό, την επικοινωνία και τυποποίηση της υποστήριξης, για να εξασφαλιστεί η αποφυγή άσκοπης επικάλυψης και ότι η ενότητα προσπαθειών επικεντρώνεται στην εκπλήρωση της εντολής.

2.6 ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ)

Οι επιχειρήσεις υποστήριξης της ειρήνης (PSOs) διενεργούνται σε ένα δυναμικό περιβάλλον το οποίο επηρεάζεται από μια σειρά παραγόντων και μεταβλητών. Οι βασικές μεταβλητές στις PSOs είναι οι εξής:⁵³

- Επίπεδο συναίνεσης (Level of consent)
- Επίπεδο στρατιωτικών δυνάμεων (Level of forces)
- Βαθμός αμεροληψίας (Degree of impartiality).

Η έκταση στην οποία αυτές οι τρεις μεταβλητές εμπλέκονται καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τη φύση των επιχειρήσεων καθώς και το είδος των δυνάμεων (force tailoring) οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν. Οι μεταβλητές αυτές δεν είναι σταθερές και άρα είναι δυνατόν να μεταβληθούν κατά τη διάρκεια μιας επιχείρησης. Οι διοικητές, οι οποίοι γνωρίζουν τις μεταβλητές αυτές, καθώς και την κατεύθυνση κατά την οποία συνήθως κινούνται, αποδεικνύονται περισσότερο επιτυχείς στον επηρεασμό τους και έτσι στον έλεγχο του επιχειρησιακού περιβάλλοντος.

Όλοι όσοι εμπλέκονται σε επιχειρήσεις υποστήριξης της ειρήνης (ή ειρηνευτικές επιχειρήσεις PSOs), οφείλουν να έχουν κατανοήσει πλήρως αλλά και διαδώσει επαρκώς ανάμεσά τους, το στρατηγικό πλαίσιο μέσα στο οποίο διεξάγεται μια τέτοια επιχείρηση. Το στρατιωτικό προσωπικό οφείλει να κατανοήσει το γεγονός πως είναι δυνατόν να εμπλακεί σε τέτοιες περιστάσεις, όπου οι αποφάσεις που θα λάβουν σε τακτικό επίπεδο, να έχουν άμεσο αντίκτυπο σε στρατηγικό και πολιτικό επίπεδο. Επιπλέον, οφείλουν να έχουν λάβει γνώση της ιστορίας, οικονομίας και πολιτισμού της περιοχής.

Το νομικό πλαίσιο, μέσα στο οποίο μια επιχείρηση υποστήριξης της ειρήνης (UN PSO) αναλαμβάνεται, ορίζει τις παραμέτρους της επιχείρησης:⁵⁴

- Καθήκοντα (tasks and duties),
- Ευθύνες (responsibilities),
- Εξουσίες (powers),
- Προνόμια και Ασυλίες (privileges and immunities).

⁵³ Ραγιές Ι, Η Συμμετοχή της Ελλάδας σε EYE, IAA, 2001, σελ.33

⁵⁴ AJP 3.4.1. 2001 NATO PEACE SUPPORT OPERATIONS, Chapt.3

Οι παράμετροι αυτοί καθορίζονται σε κείμενα διεθνών Συμφωνιών (αλλά και σε άλλα κείμενα). Όλοι οι διοικητές, παρατηρητές και στρατιωτικό προσωπικό, σε μια EYE (PSO), οφείλουν να γνωρίζουν το νομικό πλαίσιο (legal authority) το οποίο ορίζει τα σχετικά με την ανάληψη και ολοκλήρωση της επιχείρησης. Τα βασικά κείμενα του νομικού πλαισίου είναι τα εξής:

Η Εντολή (Mandate)

Υφίστανται δύο τύποι εντολών: αυτός του ΟΗΕ (UN Mandate) και αυτός εκτός του ΟΗΕ (non UN Mandate). Όσον αφορά στον πρώτο τύπο, η απόφαση του Σ.Α. του ΟΗΕ, η οποία εξουσιοδοτεί και καθορίζει μια EYE (PSO), αναφέρεται ως Εντολή. Η Εντολή αποτελεί την αρχή, που παρέχει το νομικό πλαίσιο για τη διεξαγωγή μιας EYE. Η Εντολή συνήθως προετοιμάζεται μέσα σε κλίμα έντασης, κρίσης ή και συγκρούσεων. Η διαδικασία προετοιμασίας εμπλέκει μια μεγάλη προσπάθεια διπλωματικής διαπραγμάτευσης και συμβιβασμού. Όσο πιο ξεκάθαρη και λεπτομερής είναι μια Εντολή, τόσο πιο εφαρμόσιμη είναι. Θα πρέπει να είναι αρκετά ευέλικτη, ώστε οι δυνάμεις PSO να διαθέτουν ελευθερία δράσης και κίνησης. Όταν μια Εντολή έχει συμφωνηθεί, είναι απίθανο να υπάρξουν αλλαγές στο κείμενο. Όμως, είναι πιθανόν να υποστεί μια περιοδική αναθεώρηση (periodic renewal).

Όσον αφορά στο δεύτερο τύπο, αυτός μπορεί να προκύψει από Συνθήκες, Συμφωνίες ή αποφάσεις άλλων διεθνών ή περιφερειακών οργανισμών. Ο σκοπός και το περιεχόμενό του είναι ο ίδιος με την Εντολή του ΟΗΕ, δηλαδή η δημιουργία μιας δύναμης PSO ή αποστολής με σκοπό την επίλυση μιας κρίσης ή σύγκρουσης:

Οι Συμφωνίες που καθορίζουν το επίπεδο / είδος των στρατιωτικών δυνάμεων (STATUS OF FORCES AGREEMENTS).

Οι Συμφωνίες που καθορίζουν την αποστολή της δύναμης (STATUS OF MISSION AGREEMENTS).

Άλλα κείμενα Συμφωνιών.

Τα SOMA/SOFA μπορεί να είναι μια Συνθήκη ή μια Συμφωνία Κατανόησης (MOU). Αποτελεί συμφωνία μεταξύ του ΟΗΕ και του κράτους, που

φιλοξενεί τη δύναμη ή την αποστολή και η οποία καθορίζει λεπτομερώς τα δικαιώματα, τα προνόμια, τις ασυλίες, καθώς και το είδος των υπηρεσιών, που έχει προβλεφθεί για το προσωπικό της δύναμης. Φυσικά, καθορίζονται τόσο οι υποχρεώσεις, όσο και οι ευθύνες των μελών της. Παρά το ότι τα κράτη που συμμετέχουν στη δύναμη, υποβάλλουν προτάσεις προς την Γραμματεία του ΟΗΕ – σχετικά με τον καθορισμό των SOMA/SOFA – ο ΟΗΕ διατηρεί το δικαίωμα να διαπραγματευθεί τη Συμφωνία με το κράτος, που φιλοξενεί τη δύναμη. Μεμονωμένα κράτη είναι πιθανόν να διαπραγματευθούν ένα Μνημόνιο Κατανόησης (MOU- Memorandum of Understanding) με το κράτος αυτό- οι συμφωνίες όμως αυτές αφορούν σε θέματα τα οποία δεν καλύπτονται από τις Συμφωνίες SOMA/SOFA. Τα SOMA/SOFA σπάνια αναθεωρούνται. Επιπλέον, σε αντίθεση με την Εντολή, δεν απαιτούν αναθεώρηση, αφού συνιστούν μια σταθερή Συμφωνία. Τα SOMA/SOFA παρέχουν περιορισμένη ασυλία στα μέλη της δύναμης, οι διοικητές οφείλουν να αναζητούν νομικές συμβουλές για θέματα ποινικής / δικαστικής δικαιοδοσίας, από το Νομικό Σύμβουλο της αποστολής.

Ειδικότερα, σε ΕΘΝΙΚΟ επίπεδο, επισημαίνονται τα παρακάτω:

Στα πλαίσια της υλοποίησης της Αμυντικής διπλωματίας της Ελλάδας, μέρος της Αποστολής των Ε.Δ. είναι και η συμμετοχή σε διεθνείς αποστολές όπως ειρηνευτικές, ανθρωπιστικές κλπ. Απουσία μας από αυτές σημαίνει μη συμμετοχή στη διαδικασία διαμόρφωσης των περιφερειακών ισορροπιών ισχύος και συμφερόντων. Η χώρα μας, ευρισκόμενη σε μια ευαίσθητη περιοχή, επηρεάζεται έντονα και με προφανή τρόπο από τις ανακατατάξεις των ισορροπιών στην ευρύτερη περιφέρειά της. Η συμμετοχή της επομένως σε ειρηνευτικές αποστολές είναι σχεδόν αυτονόητη⁵⁵.

Σε εθνικό πλαίσιο, η Ελλάδα ακολουθώντας τους γενικά αναγνωρισμένους κανόνες του διεθνούς δικαίου, επιδιώκει την εμπέδωση της ειρήνης, της δικαιοσύνης, καθώς και της ανάπτυξης φιλικών σχέσεων μεταξύ των λαών και των κρατών⁵⁶.

Η συμμετοχή της χώρας μας στις ειρηνευτικές αποστολές βασίζεται στα άρθρα I και II⁵⁷ του καταστατικού χάρτη του ΟΗΕ, τον οποίο έχει επικυρώσει, καθώς και στις διατάξεις των κεφαλαίων VI και VII αυτού⁵⁸.

⁵⁵ Λευκή Βίβλος, σελ 46

⁵⁶ Σύνταγμα της Ελλάδας, Άρθρο 2.

Σε εφαρμογή των διατάξεων του Συντάγματος και σύμφωνα με το νόμο 2292/95, αρμόδιο για να αποφασίσει τη διάθεση Εθνικών Δυνάμεων, στα πλαίσια διεθνών υποχρεώσεων, είναι το ΚΥΣΕΑ.

Ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας⁵⁹, καθορίζει την πολιτική συμμετοχής εθνικών δυνάμεων σε ασκήσεις συμμαχικές ή στα πλαίσια διακρατικών συμφωνιών. Επίσης αποφασίζει για τις αλλαγές στην υπαγωγή των εθνικών δυνάμεων, που απορρέουν από συμμαχικές υποχρεώσεις, στα πλαίσια της πολιτικής που καθορίζεται από το ΚΥΣΕΑ.

Σύμφωνα με τον ίδιο νόμο⁶⁰, ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ ασκεί την Επιχειρησιακή Διοίκηση, επιπρόσθετα των υπολοίπων δυνάμεων των τριών κλάδων των ΕΔ, μέσω των Αρχηγών των Γενικών Επιτελείων, για την περίπτωση διεξαγωγής επιχειρήσεων εκτός Ελληνικής επικράτειας, μετά από αποφάσεις του ΚΥΣΕΑ και του Υπουργού Εθνικής Άμυνας. Επίσης είναι αρμόδιος για την οργάνωση, διάθεση, καθώς και για την παρακολούθηση και τον έλεγχο ειρηνευτικών αποσπασμάτων σε αποστολές εκτός της Ελληνικής Επικράτειας, που έχουν αποφασιστεί από την Κυβέρνηση.

⁵⁷ Αναφέρονται στην λήψη συλλογικών μέτρων , μεταξύ των οποίων και χρήση στρατιωτικών δυνάμεων από τα κράτη μέλη, για την διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.

⁵⁸ Αναφέρονται στην ειρηνική διευθέτηση των διαφορών (κεφ. VI) και στις ενέργειες σε περίπτωση απειλής εναντίον της Ειρήνης, Διαταράξεως της Ειρήνης και Επιθετικών Πράξεων (κεφ VII).

⁵⁹ Ν.2292/95 άρθρο 5, παρ.10-11

⁶⁰ Ν.2292/95 άρθρο 11

2.7 Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Παραδοσιακά, οι επιχειρήσεις διατήρησης της ειρήνης από τον ΟΗΕ αναφέρονταν στην παρεμβολή μιας ουδέτερης δύναμης (interposition of a neutral force) ανάμεσα σε δύο αντιμαχόμενα μέρη (κράτη ή μη), αφού μια συμφωνία ανακωχής (ceasefire) έχει ήδη επιτευχθεί. Όμως, από το τέλος της δεκαετίας του 1980, ο ΟΗΕ έχει στρέψει το ενδιαφέρον του προς την αντιμετώπιση ενδοκρατικών συγκρούσεων, (intra state conflicts).

Κατ' επέκταση, ο σκοπός των Επιχειρήσεων Διατήρησης της Ειρήνης (PKOs), έχει επεκταθεί σημαντικά: στις δυνάμεις PKOs έχουν δοθεί νέα καθήκοντα όπως: διενέργεια εκλογών, διοίκηση κρατικών υπηρεσιών, επαναπατρισμός προσφύγων, προστασία ανθρωπιστικής βοήθειας. Ωστόσο, ένα βασικό θέμα-ερώτημα στις μελέτες για τις PKOs (PK studies) δείχνει συνήθως να απουσιάζει: Ποιες ακριβώς παράμετροι καθορίζουν την επιτυχία ή μη έκβαση των επιχειρήσεων PK^{61 62}

Ορισμένοι χρησιμοποιούν τη φαινομενική αξία (face validity) μιας επιχείρησης για να την κρίνουν: σε ορισμένες περιπτώσεις είναι εμφανές πως μια επιχείρηση έχει επιτύχει ή όχι. Αυτό, όμως δεν αποτελεί μια συστηματική διαδικασία ούτε θέτει επίπεδα επιτυχίας. Επιπλέον, αποδεικνύεται προβληματική στις περιπτώσεις όπου η επιχείρηση έχει μικτά αποτελέσματα: όταν, δηλαδή, έχει επιτύχει σε ορισμένους τομείς αλλά αποτύχει σε άλλους. Η συστηματική προσπάθεια αξιολόγησης της επιτυχίας μιας PKO είναι καίριας σημασίας για την κατανόηση των επιχειρήσεων διατήρησης της ειρήνης. Η σημασία της εκτίμησης της επιτυχίας αυξάνει όταν εκτιμάται η απόδοση της δύναμης (performance evaluation). Παρά το ότι έχουν υπάρξει κατά το πρόσφατο παρελθόν αρκετές αναφορές με τη μορφή διδαγμάτων οι οποίες συνήθως προκύπτουν εξ αιτίας αποτυχημένων επιχειρήσεων –αυτές οι αναλύσεις δεν έχουν βασιστεί σε ένα συγκεκριμένο ορισμό της έννοιας επιτυχία. Σε καθαρά θεωρητικό επίπεδο, δεν είναι ορθό να ορίζουμε τις επιχειρήσεις ως επιτυχείς ή αποτυχημένες, χωρίς αναφορά σε κάποια αντικειμενικά κριτήρια. Σε πρακτικό επίπεδο, η έλλειψη κατηγοριοποίησης των PKOs από πλευράς επιτυχίας, είναι δυνατόν να οδηγήσει σε πολιτικές οι οποίες (θα) έχουν στηριχθεί σε λανθασμένα δεδομένα (misguided policies). Αυτό οφείλεται στο ότι η Γραμματεία του ΟΗΕ και τα κράτη –μέλη στηρίζονται, σχεδόν αποκλειστικά, σε μελέτες ή αναφορές (διδαγμάτων) στη λήψη αποφάσεων για μελλοντικές PKOs.

⁶¹ Ραγιές Ι, Η Συμμετοχή της Ελλάδας σε EYE, IAA, 2001, σελ.45

⁶² AJP 3.4.1. 2001 NATO PEACE SUPPORT OPERATIONS, p.2-2

Στην προσπάθεια αξιολόγησης της επιτυχίας των ΡΚΟs, έχουν αρχικά ορισθεί τέσσερις δείκτες μέτρησης της συμβολής των επιχειρήσεων αυτών, ως εξής:⁶³

α. Επίτευξη των στόχων της Εντολής (Mandate performance).

β. Διευκόλυνση της διαδικασίας επίλυσης της σύγκρουσης (facilitating conflict resolution).

γ. Συγκράτηση (μη εξάπλωση) της σύγκρουσης και κατ' επέκταση, η συμβολή στη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας (conflict containment).

δ. Συμβολή στον περιορισμό των απωλειών (limiting casualties).

Ο πρώτος δείκτης αφορά στην εξέταση της Εντολής όταν παρασχέθηκε μέσα από τις Αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας, καθώς και την κρίση του εάν έχουν επιτευχθεί οι στόχοι της επαρκώς.

Αν π.χ. στη δύναμη ΡΚ δόθηκε εντολή αφοπλισμού των αντιμαχομένων, τότε η εξέταση του δείκτη αυτού είναι μια εύκολη υπόθεση. Ορισμένοι όμως, υποστηρίζουν πως η χρήση του δείκτη αυτού δεν είναι αρκετή: οι επιχειρήσεις που προκύπτουν από την Εντολή είναι συνήθως ασαφείς και έτσι υπάρχει αρκετός χώρος για συζήτηση σχετικά με το σκοπό και τις λεπτομέρειες των αποστολών που εντάσσονται στο πλαίσιο της επιχείρησης (operation's missions). Αυτό από μόνο του δεν είναι δυνατόν να συμβάλλει στην εκτίμηση του κατά πόσο η λογική που διέπει την Εντολή έχει επιτευχθεί. Επιπλέον, σε αρκετές περιπτώσεις η Εντολή αποτελεί την έκβαση μιας διαδικασίας η οποία έχει στηριχθεί ουσιαστικά στην ικανοποίηση των πολιτικών υπολογισμών στο εσωτερικό των κρατών – μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Με βάση αυτά, θεωρείται δίκαιο να κρίνεται μια επιχείρηση ως αποτυχία εξ αιτίας του ότι δεν εκπλήρωσε μια Εντολή η οποία όμως, δεν θεωρείται

⁶³ Ραγιές Ι, Η Συμμετοχή της Ελλάδας σε ΕΥΕ, ΙΑΑ, 2001, σελ.46-49

δυνατόν να επιτευχθεί και παρά το γεγονός ότι αρκετά έχουν συντελεστεί. Παρ' όλα αυτά, η Εντολή η οποία κατευθύνει μια επιχείρηση δεν είναι δυνατόν να αγνοηθεί αφού αντανακλά τις επιθυμίες του Συμβουλίου Ασφαλείας. Η εκτίμηση της επίτευξης των στόχων της Εντολής απαιτεί ικανές προσπάθειες, αποτελεί όμως μια σοβαρή εκτίμηση της επιτυχίας των PKOs.

Η επίλυση των συγκρούσεων απαιτεί μια επίσημη Συμφωνία μεταξύ των Αντιμαχομένων μερών, είτε με τη μορφή μιας Συνθήκης Ειρήνης, είτε στην περίπτωση ενδοκρατικών συγκρούσεων μιας Συμφωνίας σχετικά με τη διανομή ισχύος ανάμεσα στα μέρη. Ο λόγος που χρησιμοποιείται ο δεύτερος δείκτης είναι το ότι η διευκόλυνση της επίλυσης των συγκρούσεων οφείλει να αποτελεί τον τελικό σκοπό όλων των προσπαθειών του ΟΗΕ. Στην πράξη, το Συμβούλιο Ασφαλείας έχει κατά τα τελευταία χρόνια στηρίξει τις αποφάσεις του για τη συνέχιση μιας επιχείρησης PK, στην πρόοδο που έχει επιτευχθεί προς την κατεύθυνση της εφαρμογής μέτρων τα οποία αποσκοπούν στη δημιουργία προϋποθέσεων για την επικράτηση μιας κατάστασης ειρήνης. Ακόμη και όταν δεν αναφέρεται ρητά στην Εντολή, η ανάπτυξη μιας δύναμης PK είναι δυνατόν να οδηγήσει σε μια συγκράτηση των συγκρούσεων, επιτρέποντας έτσι να προχωρήσουμε σε ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις. Οι επιχειρήσεις PK έχουν την ικανότητα να διευκολύνουν ή να ανακόψουν τη διαδικασία επίλυσης των συγκρούσεων. Αν, όμως, μια σύγκρουση αναζωπυρωθεί, μετά την αποχώρηση των δυνάμεων PK, αυτό σημαίνει πως η επιχείρηση – η οποία έχει ήδη κριθεί ως επιτυχής, οδηγείται σε μια νέα φάση αποτυχίας: ποιο είναι το χρονικό όριο μέσα στο οποίο η δύναμη PK πρέπει να θεωρείται υπεύθυνη για την έκβαση της σύγκρουσης; Δύο, πέντε ή δέκα χρόνια; Η επίλυση της σύγκρουσης εξαρτάται στην ουσία από τα ίδια τα μέρη της σύγκρουσης. Παρ' όλα αυτά, η δύναμη PK οφείλει να συμβάλλει προς την κατεύθυνση επίτευξης μιας πολιτικής διευθέτησης διαρκείας (*lasting political settlement*). Η διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας είναι δυνατόν να διασφαλιστεί μόνο μέσω της επίλυσης της σύγκρουσης και όχι μέσω μιας απλής μείωσης της έντασης της σύγκρουσης.

Ο τρίτος δείκτης αφορά στο κατά πόσο η επιχείρηση έχει συμβάλλει στην πρόληψη ανάμειξης των Μεγάλων Δυνάμεων ή των γειτονικών κρατών στη σύγκρουση. Σε αρκετές περιπτώσεις, η πρόληψη κλιμάκωσης της σύγκρουσης αποτελεί την κυρίαρχη λογική για την ανάπτυξη μιας PK δύναμης. Σε ορισμένες, όμως, περιπτώσεις ουσιαστικά υπάρχουν λίγες πιθανότητες επέκτασης της σύγκρουσης. Ο περιορισμός όμως μιας σύγκρουσης δεν είναι αρκετός: σε

κάποιο δεδομένο (και σύντομο) χρονικό σημείο, η οριστική και ουσιαστική επίλυση της σύγκρουσης πρέπει να εξευρεθεί.

Ο τέταρτος δείκτης αφορά στη σύγκριση του επιπέδου των απωλειών στα πλαίσια της επιχείρησης (στρατιωτικό και μη- προσωπικό), κατά το διάστημα που προηγήθηκε και σε αυτό που ακολούθησε την ανάπτυξη της ΡΚ δύναμης. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να αποδίδεται στις απώλειες της ΡΚ δύναμης: ένα υψηλό επίπεδο απωλειών της δύναμης αυτής, θα έδειχνε πως κάποιος ή περισσότεροι από τους εμπλεκόμενους, αρχίζουν να θεωρούν το τμήμα εκείνο της δύναμης ΡΚ που απωλέσθη, ως μέρος της σύγκρουσης. Αυτό αποδεικνύει επιπλέον το ότι η δύναμη ΡΚ έχει χάσει την ικανότητά της να ενεργεί αμερόληπτα και έτσι η επιχείρηση οδηγείται σε βέβαιη αποτυχία. Πέραν αυτού, τις απώλειες των μελών της ΡΚ δύναμης ακολουθούν πολιτικές πιέσεις στο εσωτερικό των κρατών προς την κατεύθυνση απόσυρσης των δυνάμεων από ένα κράτος. Μια τέτοια εξέλιξη επιδρά αρνητικά στη δύναμη ΡΚ με δύο τρόπους: είναι δυνατόν να αποδυναμώσει ουσιαστικά τις δυνατότητες της υπό εξέλιξη επιχείρησης, αλλά και να έχει σημαντικές επιπτώσεις σε μελλοντικές επιχειρήσεις ΡΚ.

Η δύναμη ΡΚ είναι δυνατόν να περιορίσει τις απώλειες προλαμβάνοντας μια ένοπλη σύγκρουση. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις ΡΚ στις οποίες έχει δοθεί Εντολή ανθρωπιστικής μορφής έχουν την ικανότητα να μειώσουν στο μέγιστο βαθμό τις απώλειες μη – στρατιωτικού προσωπικού.

Τα κριτήρια που αναλύθηκαν, ενδυναμώνουν τη μελέτη των ΕΥΕ, δημιουργώντας έτσι μια συστηματική μέθοδο αξιολόγησης. Επιπλέον διευκολύνουν τη διαδικασία διαμόρφωσης και λήψης αποφάσεων στην έγκριση, ανάπτυξη ή απόσυρση των ΕΥΕ.

2.8 ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ – ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΥΕ ΣΤΗΝ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ

Αναμφίβολα η ύπαρξη της σταθερότητας αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη και τη συνεργασία των κρατών παγκόσμια. Αυτός άλλωστε είναι και ο σκοπός ύπαρξης του ΟΗΕ καθώς και η επιδίωξη του Group 9⁶⁴.

Οι κοσμοϊστορικές αλλαγές των 15 τελευταίων ετών στην διεθνή κοινότητα, καθώς και οι ραγδαίες εθνολογικές ανακατατάξεις που είχαν σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός κλίματος αστάθειας διεθνώς, ανάγκασαν τα ανεπτυγμένα έθνη του πλανήτη να αναπροσαρμόσουν την πολιτική στρατηγική τους, ώστε να διαφυλαχθεί η απρόσκοπτη διηπειρωτική οικονομική δραστηριότητα. Έτσι, πρώτιστα τα εννέα (9) κράτη (ΗΠΑ, Ρωσία, Ηνωμένο Βασίλειο, Καναδάς, Αυστραλία, Γαλλία, Ιαπωνία, Γερμανία, και Ιταλία) προς όφελός τους αλλά και ο υπόλοιπος αναπτυγμένος κόσμος θα μπορούσε ανεμπόδιστα να ασχολείται με δραστηριότητες ανάπτυξης και βελτίωσης της εκάστοτε κοινωνικής πολιτικής. Περαιτέρω θα ήταν δυνατή και η παροχή διευκολύνσεων στις υποβαθμισμένες περιοχές του πλανήτη, για την δική τους αύξηση του βιοτικού επιπέδου. Από την μετέπειτα κλιμάκωση των δραστηριοτήτων του Group 9 φαίνεται ότι οι τομείς μέσω των οποίων επιδιώχθηκε η επίτευξη του παραπάνω στόχου ήταν και είναι:

α. Η ελεγχόμενη αύξηση του κατά κεφαλήν εισοδήματος στις υποβαθμισμένες περιοχές της γης ώστε αφενός να περιορισθούν οι τοπικές εξεγέρσεις λόγω έλλειψης των «προς το ζην» και αφετέρου να προωθηθούν οι οικονομικές επενδύσεις στις εν λόγω περιοχές προς εκμετάλλευση του φθηνού εργατικού κόστους (π.χ. πρώην Ανατολικό Μπλοκ, Αφρική, Ινδονησία κλπ).

β. Η διατήρηση της λεπτής ισορροπίας ειρήνης στις σχέσεις των «περιφερειακών» κρατών όπου υπήρχε διαχρονική εθνολογική ή πολιτική διαμάχη (π.χ. Μέση Ανατολή, Ν.Α. Ασία, Βαλκανική κλπ) και η ομαλή μετάπτωση στις προτεινόμενες μέσω της διπλωματικής οδού – και κατά περίπτωση – βιώσιμες λύσεις χωρίς αλλαγή, εάν είναι δυνατόν, των εδαφικών ορίων – συνόρων για ευνόητους λόγους.

⁶⁴ Η ομάδα 8 πλουσιότερων κρατών του κόσμου (Καναδάς, ΗΠΑ, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ιαπωνία, Μ. Βρετανία, Ρωσία) συν την ΕΕ που συμμετέχει με τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

γ. Ο άμεσος ή έμμεσος έλεγχος των κρατών της Κέντρο – Δυτικής και Κεντρικής Ασίας (Αφγανιστάν, Αζερμπαϊτζάν κλπ), καθώς κι εκείνα της Αφρικής (Υεμένη, Λιβύη κλπ), τα οποία ιστορικά προτίθενται κι έχουν τη δυνατότητα να καταστούν απειλή για τη διεθνή κοινότητα με την υπόθαλψη της τρομοκρατίας ή την κατοχή και διάθεση όπλων μαζικής καταστροφής.

δ. Η ελεγχόμενη αυξομείωση του Μουσουλμανικού Τόξου, ώστε να επικρατεί η ζητούμενη ισορροπία συνύπαρξης με τις λοιπές ευρέως διαδεδομένες θρησκείες του πλανήτη. Με αυτό τον τρόπο θα ήταν δυνατόν να αποφευχθούν ανεπιθύμητες παρενέργειες από ομάδες «πιστών» που είναι εφικτό να εξεγερθούν και να κατευθυνθούν συντείνοντας στην ανατροπή της έννομης τάξης σε ήδη ταραγμένες περιοχές όπως στο Ιράν, Ιράκ, Τουρκία, Πρώην Γιουγκοσλαβία κλπ.

ε. Η ενεργοποίηση της κοσμοθεωρίας της Παγκοσμιοποίησης με πρώτο «στόχο» τις αδύναμες δημοκρατίες της Ν. Αμερικής όπου η έννοια θα μπορούσε εύκολα να ανδρωθεί και να γίνει πλέον συνείδηση στις αποφάσεις των κυβερνήσεων και την καθημερινότητα των πολιτών.

Είναι ευνόητο ότι μια τέτοια εκστρατεία απαιτούσε συντονισμένη υπερπροσπάθεια με σχεδιασμό και προεκτάσεις σε όλους τους τομείς της πολιτικής, κοινωνικής, και στρατιωτικής δραστηριότητας παγκόσμια. Τα κράτη του Group 9, καθοδηγούμενα από τις ΗΠΑ⁶⁵, έδειξαν ότι δεν φείδονται κόστους, κόπου και χρόνου, προκειμένου να επιτύχουν τους στόχους τους. Άλλωστε ο καθένας θα ανέμενε ότι η Αμερική ως μόνη, μη αμφισβητούμενη υπερδύναμη στις πύλες του νέου αιώνα, όφειλε να επιδείξει τη φρόνηση – βούληση για την επίτευξη τέτοιου εγχειρήματος.

Όπως εμφανίζεται κι από τις δηλώσεις του προέδρου των ΗΠΑ, κ. Μπους, η Αμερικανική εξωτερική πολιτική επικεντρώνεται σε δύο βασικούς τομείς προκειμένου να προασπιστεί η αναπτυξιακή δραστηριότητα των εθνών. Πρώτιστα, το βάρος θα έπρεπε να πέσει στη συνεργασία μεταξύ των ανεπτυγμένων κρατών, ώστε να καθοριστούν κοινές δράσεις. Με εξασφαλισμένη την κοινή προοπτική και τη συνεργασία, πρέπει να επιδιωχθεί η παγκόσμια σταθερότητα, επίτευγμα ωστόσο

⁶⁵ Παπαστυλιανός Χ., "Οι Διεθνείς Στρατιωτικές Επεμβάσεις :Από τις συμμαχίες στη μονοκρατία των ΗΠΑ", ΙΑΑ, 2002, σελ.23

διόλου εύκολο, δεδομένης της εμφανούς ρευστότητας ανά τον κόσμο, που ενισχύεται από τη μεταβατικότητα των δομών και συστημάτων των «νεόδημων» δημοκρατιών σήμερα.

Ως φυσικό παρεπόμενο επιδίωξης της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, οι ΗΠΑ έθεσαν ως προϋπόθεση τη στήριξη από τα ανεπτυγμένα κράτη, κάθε απόφασης – έστω και επιλεκτικά – διεθνούς οργανισμού που με αιχμή τις Αμερικανικές Ένοπλες Δυνάμεις θα επενέβαινε για να αντιμετωπίσει εντάσεις που προκαλούνταν από πολιτικές, εθνολογικές ή θρησκευτικές αντιπαραθέσεις ανά τον κόσμο. Πρώτος λοιπόν ο ΟΗΕ, αλλά και άλλοι κεντρικοί ή περιφερειακοί οργανισμοί (όπως ο ΟΑΣΕ) , εμφανίστηκαν για πρώτη φορά στην ιστορία τους μετά τον πόλεμο της Κορέας να διαθέτουν την ισχύ επιβολής των αποφάσεών τους με την απειλή ή και τη χρήση ένοπλης βίας. Τα απαιτούμενα για το σκοπό αυτό στρατεύματα δεν ήταν ανάγκη να εξευρεθούν εκ νέου από διάφορα κράτη μέλη αφού υπήρχε έτοιμη και ισχυρή η στρατιωτική δύναμη του ΝΑΤΟ, η οποία υπό την αιγίδα των ΗΠΑ⁶⁶ ήταν έτοιμη, σε διάστημα λιγότερο των 60 ημερών, να επέμβει καίρια σε οποιοδήποτε σημείο του πλανήτη.

Περιφερειακές ή υπερεθνικές απειλές καθώς και κίνδυνοι – προκλήσεις που επιτέλους έπρεπε οπωσδήποτε να εκλείψουν γιατί είχαν ξεπεράσει πλέον τα περιορισμένα ελεγχόμενα όρια (όπως η τρομοκρατία και η ανεξέλεγκτη επί σκοπό διακίνηση πληθυσμιακών ομάδων), ήταν ανάγκη να αντιμετωπισθούν αποφασιστικά. Επιχειρήσεις όπως αυτές του Ιράκ, της Σομαλίας ή των Βαλκανίων, ήταν οι μεγαλύτερες που μαζί με δεκάδες άλλες μικρότερες έδωσαν το στίγμα της πρόθεσης των «μεγάλων δυνάμεων» να επιβάλουν διεθνή ειρήνη και σταθερότητα.

Κατόπιν των παραπάνω η αναγκαιότητα διεξαγωγής των ΕΥΕ επεξηγείτε εφ' αυτής. Ηθικές αξίες όπως η Ελευθερία, η Δημοκρατία, τα ανθρώπινα δικαιώματα και η Έννοια Δικαίου, καταπατούνται συχνά – σήμερα περισσότερο από ποτέ – και η ανθρωπότητα δεν είναι δυνατόν να παραμένει αμέτοχη. Είναι γεγονός ότι οι επεμβάσεις του ΟΗΕ και κατ' επέκταση του ΝΑΤΟ, σε ορισμένες περιπτώσεις είναι επιλεκτικές και ίσως κρύβουν πολιτικές σκοπιμότητες. Πλην όμως η προοπτική

⁶⁶ "Παρατηρούμε μια σταδιακά αυξανόμενη ανάλυση διεθνούς δράσης για την προάσπιση της ειρήνης και ταυτόχρονα μια σταδιακή μετατόπιση του φορέα που αναλαμβάνει την δράση από το ΣΑ του ΟΗΕ στο ΝΑΤΟ και τελικά μόνο στις ΗΠΑ." Παπαστυλιανός Χ., "Οι Διεθνείς Στρατιωτικές Επεμβάσεις :Από τις συμμαχίες στη μονοκρατία των ΗΠΑ", ΙΑΑ, 2002

ύπαρξης του Οργανισμού, έστω και με τα όποια προβλήματα αντιμετωπίζει, είναι το μόνο φωτεινό σημείο σε μια «ζούγκλα» εθνικών, θρησκευτικών και φυλετικών αντεκδικήσεων, καθώς αποτελεί το μόνιμο καταφύγιο αδικημένων και καταπιεσμένων ανά τον κόσμο.

Είναι λοιπόν φυσικό και αναγκαίο, κάθε αναπτυγμένο έθνος να υποστηρίζει τις προσπάθειες του ΟΗΕ και να συνδράμει στις πρωτοβουλίες ειρήνευσης με την οργάνωση και διεξαγωγή ΕΥΕ για τη διατήρηση ή την επιβολή της ειρήνης στα πλαίσια της διεθνούς νομιμότητας συμμετέχοντας ενεργά με αποστολή είτε στρατιωτικών δυνάμεων είτε πολιτικών παρατηρητών είτε αστυνομικών δυνάμεων για την διατήρηση της τάξεως κύρια από το οργανωμένο έγκλημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΕΥΕ

3.1 ΓΕΝΙΚΑ

Οι Επιχειρήσεις Υποστήριξης Ειρήνης (ΕΥΕ) είναι ειδικές ως προς τη φύση τους και περιλαμβάνουν ποικίλους τρόπους ανάπτυξης. Όπως όλες οι στρατιωτικές επιχειρήσεις έτσι και οι εν λόγω επιχειρήσεις περιλαμβάνουν⁶⁷ την προπαρασκευαστική φάση, τη φάση της ανάπτυξης και τη φάση ολοκλήρωσης. Κατά τη φάση της ανάπτυξης, οι επιχειρήσεις διεξάγονται από το Διοικητή της Πολυεθνικής Δύναμης ο οποίος διοικεί όλες οι δυνάμεις που συμμετέχουν σε μια ΕΥΕ. Οι φάσεις της προπαρασκευής και της ολοκλήρωσης καθώς και η υποστήριξη Διοικητικής Μέριμνας είναι πάντοτε εθνική αρμοδιότητα.

α. Η προπαρασκευαστική φάση αρχίζει μετά την επίσημη εντολή του κ. ΥΕΘΑ προς τον Αρχηγό του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Αμύνης για συμμετοχή της χώρας στην επιχείρηση. Πριν από την εντολή λαμβάνει χώρα η διαδικασία λήψης αποφάσεων σε πολιτικό και σε στρατιωτικό επίπεδο. Η προπαρασκευαστική φάση ολοκληρώνεται μετά τη μεταβίβαση της επιχειρησιακής υπαγωγής της Μονάδας από τον Εθνικό Διοικητή στο Διοικητή της Δύναμης Υποστήριξης Ειρήνης (ΔΥΕ) στο θέατρο των επιχειρήσεων. Αυτό ονομάζεται Μεταβίβαση της Εξουσίας (Transfer of Authority) και εφαρμόζεται μόνο σε επιχειρησιακά έτοιμες (ετοιμοπόλεμες) Μονάδες.

β. Η φάση ανάπτυξης αρχίζει μετά τη Μεταβίβαση Εξουσίας και ολοκληρώνεται όταν η εξουσία από το Διοικητή της Δύναμης Υποστήριξης Ειρήνης (ΔΥΕ) επιστρέψει στις εθνικές αρχές (Return of Authority). Κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης, υπεύθυνος για την επιχειρησιακή ανάπτυξη της δύναμης είναι ο Διοικητής της ΔΥΕ και η εξουσία του περιορίζεται στις αρμοδιότητες και στα όρια που του έχει εκχωρήσει η Ελληνική Κυβέρνηση.

γ. Η φάση ολοκλήρωσης αρχίζει μετά την επιστροφή της εξουσίας στις εθνικές αρχές και τελειώνει όταν η Μονάδα επιστρέψει στην έδρα της και αρχίσει να ασχολείται με τις προβλεπόμενες δραστηριότητες ειρηνικής περιόδου.

⁶⁷ AJP 3.4.1. 2001 NATO PEACE SUPPORT OPERATIONS, p.6-4

3.1.1 ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

α. Στις Επιχειρήσεις Υποστήριξης Ειρήνης (EYE) μπορούν να μετέχουν χώρες μέλη του NATO σε συνδυασμό και συνεργασία με χώρες – μέλη της «Συνεργασίας για την Ειρήνη» (Partnership for Peace)⁶⁸ ή άλλες στα πλαίσια διακρατικής συνεργασίας. Η χώρα μας έχοντας δημιουργήσει μια παράδοση από πλευράς συμμετοχής στις μέχρι τώρα EYE και προς επιβεβαίωση του ρόλου της ως του μόνου σταθεροποιητικού παράγοντα στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων⁶⁹, αλλά και αυτής της ΝΑ Μεσογείου και Μέσης Ανατολής, είναι πολύ φυσικό να ακολουθήσει την πολιτική αυτή και στο μέλλον. Με βάση τα παραπάνω οι ΕΔ της χώρας θα συνεχίσουν να μετέχουν σ' αυτού του είδους τις επιχειρήσεις, στα πλαίσια του Δόγματος Μικτής Επιχειρησιακής Δύναμης⁷⁰ (CJTF) που υιοθετήθηκε από τη συμμαχία. Το Δόγμα αυτό εκτός του ότι διευκολύνει κατά τον πλέον αποτελεσματικό και ευέλικτο τρόπο την εκτέλεση των «κλασικών» αποστολών της συμμαχίας, επιτρέπει στην περίπτωση των EYE τη συμμετοχή και τη συνεισφορά δυνάμεων από κράτη μη μέλη της συμμαχίας, καθώς και κράτη της «Συνεργασίας για την Ειρήνη» (PfP⁷¹).

β. Μετά την απόφαση της πολιτικής ηγεσίας για συμμετοχή της Ελλάδας σε μια επιχείρηση, ο Υπουργός Εθνικής Αμύνης, μετά από διαβουλεύσεις με τις στρατιωτικές αρχές, αποφασίζει για το είδος των δυνάμεων που θα αποτελέσουν την Ελληνική δύναμη Συμμετοχής. Σημαντικά κριτήρια για την επιλογή είναι ο διαθέσιμος χρόνος προετοιμασίας και η φύση της αποστολής που πρέπει να εκτελεστεί. Ο όρος «συγκρότηση» αναφέρεται στη συστηματική επιλογή προσωπικού, υλικού και μέσων για τη δημιουργία μιας Μονάδας προσανατολισμένης στην αποστολή που προβλέπεται να της ανατεθεί. Για να υπάρχει δυνατότητα επαρκούς κάλυψης των διεθνών και των συμμαχικών υποχρεώσεων της χώρας, έχει αποφασιστεί:

⁶⁸ Ο όρος PfP αναφέρεται στο πρόγραμμα συνεργασίας τρίτων χωρών με το NATO στα πλαίσια της διεθνούς σταθερότητας, της προστασίας της ειρήνης και της διεθνούς ασφάλειας. (www.nato.int/issues/PfP)

⁶⁹ Ευρυβιάδης Μ., Ο ρόλος της Ελλάδας στη Βαλκανική, τεύχος 51, ΙΑΑ 1999, σελ. 2

⁷⁰ NATO Handbook, Ch. 12 :Ο όρος CJTF (Combined Joint Task Force) αναφέρεται στην πολυεθνική διακλαδική στρατιωτική δύναμη του NATO η δημιουργία της οποίας ξεκίνησε το 1993, με στόχο ένα ευέλικτο στρατιωτικό σώμα διαχείρισης κρίσεων. Σε αυτό είναι δυνατό να συμμετέχουν και δυνάμεις χωρών του προγράμματος PfP. NATO Handbook, Ch. 12

⁷¹ Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και του NATO στο Διεθνές Περιβάλλον: Προοπτικές (Ημερίδα ΣΕΕΘΑ της 12-2-2007)

(1) Κατάλληλη οργάνωση και διάθεση του Γ΄ ΣΣ στο NATO ως στρατηγείο χαμηλής ετοιμότητας και στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως Επιχειρησιακό Στρατηγείο.

(2) Κατάλληλη οργάνωση και επάνδρωση μιας Αερομεταφερόμενης Ταξιαρχίας Πεζικού (Α/Μ ΤΑΞΠΖ) και δύο Μηχανοκίνητες Ταξιαρχίες Πεζικού (Μ/Κ ΤΑΞΠΖ) εκ των οποίων μια θα διατίθεται κατά περίπτωση, στις δυνάμεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της ΚΕΠΑΑ και σε ειρηνευτικές αποστολές στα πλαίσια των διεθνών υποχρεώσεων της χώρας.

γ. Εάν η Ελληνική δύναμη συμμετοχής είναι επιπέδου μικρότερου του επιπέδου του Σχηματισμού, θα επιλέγονται Μονάδες από τους προαναφερθέντες Σχηματισμούς. Κάθε Μονάδα θα αποτελείται από τα οργανικά της στοιχεία και η δομή της θα προσαρμόζεται σύμφωνα με την προβλεπόμενη αποστολή.

δ. Οι πλέον κατάλληλες Μονάδες για αποστολές ΕΥΕ είναι⁷²:

(1) Μονάδες Μηχανοκίνητες (Μ/Κ) Πεζικού ή Τεθωρακισμένες Μονάδες Αναγνωρίσεως οι οποίες έχουν τη δυνατότητα να διατηρούν έδαφος, να κάνουν αισθητή την παρουσία τους, να εκτελούν παρατήρηση, να επανδρώνουν σημεία ελέγχου και να διεξάγουν περιπολίες.

(2) Μονάδες Μηχανικού, γιατί παρέχουν ευκολίες κινήσεως, δυνατότητες τεχνικών κατασκευών που βοηθούν στη διαβίωση του τμήματος, διάνοιξη διαδρόμων στα ναρκοπέδια, εκκαθάριση ύποπτων χώρων.

(3) Μονάδες Στρατονομίας, γιατί έχουν ειδικευση στην αστυνόμευση και συνεισφέρουν στον έλεγχο των κινήσεων και στη διατήρηση του νόμου τάξης και πειθαρχίας.

(4) Μονάδες Υγειονομικού γιατί είναι οργανωμένες να παρέχουν καταρχήν υποστήριξη στις στρατιωτικές επιχειρήσεις, αλλά παράλληλα

⁷² Δόγμα ΕΥΕ,ΓΕΣ/ΔΙΔΟ 2003, σελ. 47

μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για υποστήριξη ανθρωπιστικών επιχειρήσεων στις τοπικές κοινωνίες.

(5) Μονάδες Μεταφορών οι οποίες λόγω των μεγάλων μεταφορικών ικανοτήτων μπορούν να καλύψουν τις μεγάλες μεταφορικές απαιτήσεις κυρίως σε θέματα μεταφορών ανθρωπιστικής βοήθειας.

ε. Όλες οι Μονάδες που διατίθενται σε ΕΥΕ πρέπει να υποστηρίζονται κατάλληλα, από :

(1) Τμήματα Διαβιβάσεων τα οποία να εξασφαλίζουν άριστες επικοινωνίες τόσο με το Διοικητή της ΔΥΕ όσο και με τις πολυεθνικές Μονάδες και τις Εθνικές Αρχές.

(2) Μονάδα Διοικητικής Μέριμνας για την παροχή υποστήριξης σε τρόφιμα, καύσιμα, πυρομαχικά, και συντήρηση των μέσων σε όλες τις ελληνικές δυνάμεις που συμμετέχουν στην επιχείρηση.

(3) Τμήμα Πολιτικοστρατιωτικής συνεργασίας (CIMIC).

3.1.2 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Για την κατάλληλη εκπαίδευση προσωπικού των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων που συμμετέχει σε ΕΥΕ το ΥΕΘΑ ίδρυσε Πολυεθνικό Κέντρο Εκπαίδευσης Επιχειρήσεων Υποστήριξης Ειρήνης (ΠΚΕΕΥΕ).⁷³ Το ΠΚΕΕΥΕ προσφέρθηκε μέσω των αρμοδίων φορέων του ΝΑΤΟ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών του συμφώνου σταθερότητας των Βαλκανίων, της πρωτοβουλίας του ΝΑΤΟ για τη Ν.Α. Ευρώπη και των χωρών του Μεσογειακού διαλόγου, ενώ ταυτόχρονα είναι διαθέσιμο για εκπαίδευση προσωπικού που πρόκειται να δραστηριοποιηθεί σε ΕΥΕ, από οποιοδήποτε άλλο ενδιαφερόμενο διεθνή οργανισμό ή χώρα μέλος του ΟΗΕ. Το ΠΚΕΕΥΕ παρέχει εκπαίδευση υψηλού επιπέδου και περιλαμβάνει τα εξής τμήματα:

⁷³ Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και του ΝΑΤΟ στο Διεθνές Περιβάλλον: Ρολοι-Προοπτικές (Ημερίδα ΣΕΕΘΑ, 21/07/2007).

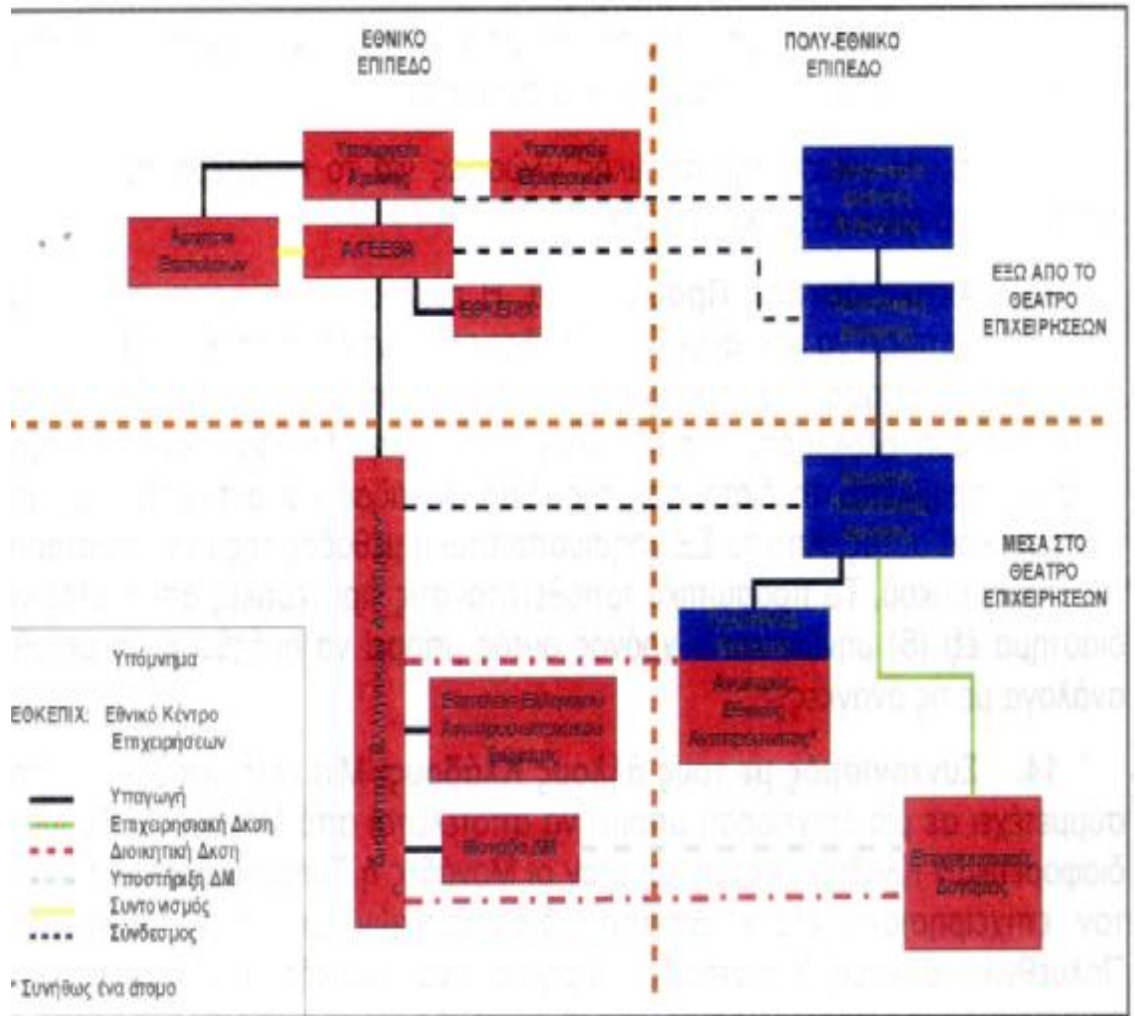
Βασικό Σχολείο Στελεχών – Προκεχωρημένο Σχολείο Στελεχών – Σχολείο Υπομονάδων – Σχολείο Επιθεωρητών, Συνοδών CFE – Σχολείο ΔΜ Ειρηνευτικών αποστολών – Σχολείο Στρατιωτικών παρατηρητών – Σχολείο Ασφαλείας προκάλυψης.

3.1.3 ΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΕΛΕΓΧΟΣ

α. Ο ΟΗΕ ή ο ΟΑΣΕ ασκούν τον πολιτικό έλεγχο των Επιχειρήσεων Υποστήριξης Ειρήνης είτε μέσω του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ είτε με το διορισμό Ειδικών Αντιπροσώπων (Special Envoys). Η εκτέλεση μιας ειρηνευτικής αποστολής είναι δυνατό να ανατεθεί σε ένα οργανισμό που διαθέτει τις απαιτούμενες στρατιωτικές δυνατότητες όπως στο NATO, στην ΕΕ ή σε έναν ειδικό προς τούτο συνασπισμό κρατών (Ad hoc Coalition). Ο Διοικητής της δύναμης (Force Commander) επιλέγεται από τις χώρες που συμμετέχουν στην αποστολή σε συνεργασία με τον αρμόδιο οργανισμό που ανέθεσε την αποστολή (ΟΗΕ ή ΟΑΣΕ). Οι Ελληνικές δυνάμεις μπορεί να λάβουν μέρος σε ΕΥΕ, συμμετέχοντας σε οποιοδήποτε από τα παραπάνω σχήματα. Εάν η αποστολή ανατεθεί στο NATO μπορεί να χρησιμοποιηθεί, σε όση έκταση είναι δυνατό, η υπάρχουσα Δομή Διοίκησης. Για το ενιαίο της Διοίκησης των δυνάμεων που θα ενταχθούν σε μια πολυεθνική δύναμη απαιτούνται ξεκάθαρες σχέσεις Διοικήσεως.

β. Στο συνημμένο Σχήμα 1, φαίνονται διαγραμματικά ο έλεγχος και οι άλλες σχέσεις Διοικήσεως μεταξύ των πολιτικών και στρατιωτικών Αρχών που εμπλέκονται σε μια ΕΥΕ και των Στρατιωτικών Διοικητών που βρίσκονται στο πεδίο των Επιχειρήσεων. Η αριστερή πλευρά δείχνει τις εθνικές γραμμές Διοίκησης, ενώ η δεξιά δείχνει τις πολυεθνικές γραμμές Διοίκησης.

Στο πάνω μέρος φαίνονται οι αρχές που βρίσκονται έξω από το θέατρο των επιχειρήσεων ενώ στο κάτω μέρος φαίνονται οι αρχές που βρίσκονται μέσα στο θέατρο των επιχειρήσεων.

Σχήμα 1: Σχέσεις Διοικήσεως

γ. Τα επίπεδα διοικήσεως, τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες των διαφόρων αρχών στις ΕΥΕ είναι όπως παρακάτω⁷⁴:

(1) Πολιτικό – στρατηγικό επίπεδο: ΥΕΘΑ

Ο Υπουργός Άμυνας είναι πολιτικά υπεύθυνος για την Ελληνική συνεισφορά σε μια στρατιωτική επιχείρηση. Συντονίζει τις προετοιμασίες για Ελληνική συμμετοχή με τον Υπουργό Εξωτερικών και λοιπούς συναρμόδιους Υπουργούς. Όταν η Κυβέρνηση αποφασίσει την οριστική συμμετοχή στην ειρηνευτική αποστολή μπορεί, κατά την κρίση της, να ενημερώσει το Κοινοβούλιο. Στη διάρκεια της προετοιμασίας οι Υπουργοί Αμύνης και Εξωτερικών, έρχονται σε επαφή με το διεθνή ή τους διεθνείς οργανισμούς ή την ομάδα κρατών που θα ηγηθεί της επιχείρησης. Αυτοί κάνουν τις συμφωνίες για το είδος της επιχείρησης, την ελληνική συνεισφορά, την έκδοση της εντολής (Mandate), τους κανόνες εμπλοκής, την αποστολή των ελληνικών Μονάδων, τη διάρκεια της Ελληνικής συμμετοχής και τη θέση (Status) των ελληνικών Μονάδων, στο θέατρο των επιχειρήσεων.

(2) Στρατιωτικό – στρατηγικό επίπεδο: Α/ΓΕΕΘΑ, Α/ΓΕΣ

Όλες οι ΕΥΕ και οι ανθρωπιστικές επιχειρήσεις διεξάγονται υπό τη Διοίκηση του Α/ΓΕΕΘΑ. Κατά συνέπεια, ο Α/ΓΕΕΘΑ είναι εξουσιοδοτημένος, αφού λάβει υπόψη τους περιορισμούς που τίθενται από τη διεθνή Διοικητική Δομή, να αποφασίζει για όλα τα στρατιωτικά θέματα τέτοιων επιχειρήσεων όπως την προετοιμασία, την εκτέλεση και την ολοκλήρωσή τους. Αυτός και ο Διοικητής της Πολυεθνικής Δύναμης θα επεξεργαστούν τις λεπτομέρειες για όλα τα θέματα της ελληνικής συμμετοχής και θα συντονίσουν τις διάφορες υπηρεσίες. Ο Α/ΓΕΣ μεταβιβάζει την επιχειρησιακή ευθύνη για την ανάπτυξη των Χερσαίων Δυνάμεων στο Διοικητή της Πολυεθνικής Δύναμης μέσω του Διοικητού των Ελληνικών Δυνάμεων. Το ΓΕΣ είναι υπεύθυνο για την προετοιμασία, τη συντήρηση, τον ανεφοδιασμό, την αντικατάσταση και τη φροντίδα του προσωπικού των ελληνικών αναπτυσσόμενων δυνάμεων του Στρατού Ξηράς.

(3) Επιχειρησιακό Επίπεδο: Διοικητής Ελληνικής Δύναμης Συμμετοχής ή Ανώτερος Εθνικός Αντιπρόσωπος.

⁷⁴ Δόγμα ΕΥΕ,ΓΕΣ/ΔΙΔΟ 2003, σελ. 49

Για κάθε επιχείρηση στην οποία συμμετέχουμε, ο Α/ΓΕΕΘΑ, ορίζει έναν Ανώτερο Εθνικό Αντιπρόσωπο ή, για επιχειρήσεις μεγάλης κλίμακας, έναν Διοικητή Ελληνικών Δυνάμεων. Ο Διοικητής /Αντιπρόσωπος είναι ο Ανώτερος Εθνικός Αντιπρόσωπος στο Διοικητή της Πολυεθνικής δύναμης. Ο τελευταίος είναι υποχρεωμένος να έρχεται σε επαφή με το Διοικητή /Αντιπρόσωπο της Ελληνικής Δύναμης για σημαντικές αλλαγές που αναφέρονται στην αποστολή, στην εκτέλεση της εντολής, στους κανόνες εμπλοκής ή στις δυνάμεις. Ο Διοικητής / Αντιπρόσωπος έχει τον Διοικητικό έλεγχο των Μονάδων και των μεμονωμένων στελεχών που συμμετέχουν στην αποστολή. Αυτό αναφέρεται ιδιαίτερα για επιχειρησιακές Μονάδες, παρατηρητές, ελεγκτές, αξιωματικούς επιτελείου και την εθνική Μονάδα Υποστήριξης Διοικητικής Μέριμνας στο θέατρο των επιχειρήσεων. Είναι υπεύθυνος για διοικητικά θέματα, θέματα Διοικητικής Μέριμνας, θέματα πειθαρχίας και λοιπά θέματα διοίκησης τα οποία παραμένουν υπό εθνική ευθύνη. Εάν η Ελλάδα συμμετέχει σε μια επιχείρηση με μεγάλη δύναμη μπορεί ο Διοικητής των Ελληνικών Δυνάμεων να διαθέτει μικρό επιτελείο το οποίο θα αποτελεί το σύνδεσμο με το επιτελείο του Διοικητή της Πολυεθνικής Δύναμης.

(4) Τακτικό Επίπεδο: Διοικητής Μονάδας ή Τμήματος.

Ο Διοικητής της Μονάδας δέχεται επιχειρησιακές διαταγές από το Διοικητή της Πολυεθνικής Δύναμης, ενδεχομένως και μέσω άλλων Διοικητών. Από διοικητικής πλευράς είναι υπεύθυνος έναντι του Διοικητή / Αντιπρόσωπου της Ελληνικής Δύναμης.

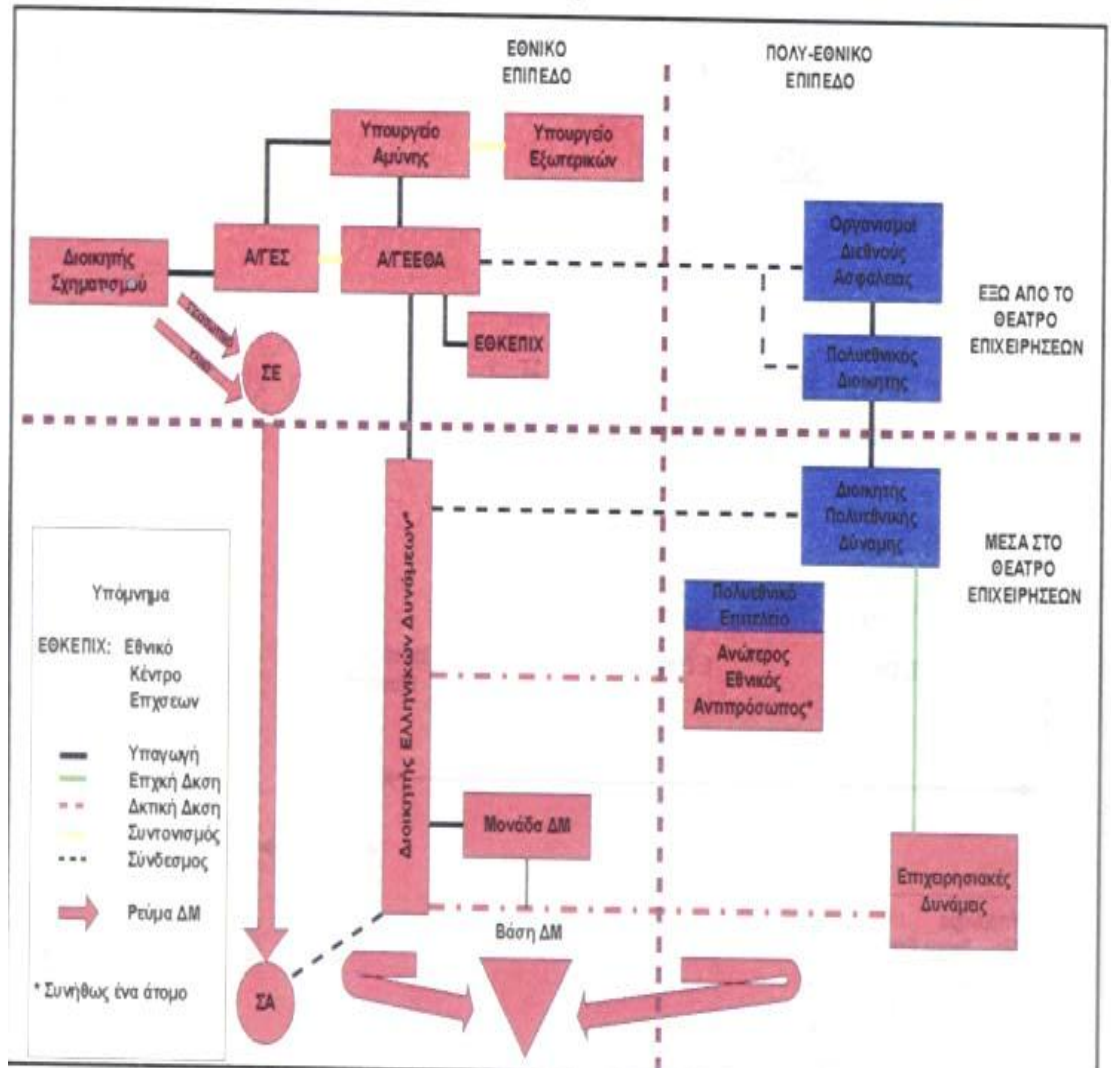
3.1.4 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

α. Η υποστήριξη Διοικητικής Μέριμνας καθ' όλη τη διάρκεια της επιχείρησης, είναι εθνική ευθύνη και εκτελείται από το Σχηματισμό στον οποίο ανήκουν οι ελληνικές δυνάμεις που συμμετέχουν στην επιχείρηση. Ανάλογα με το μέγεθος των προς υποστήριξη ελληνικών δυνάμεων συγκροτείται αντίστοιχη Μονάδα ΔΜ. Η Μονάδα ΔΜ λειτουργεί υπό εθνική ευθύνη και η διαχείριση των υλικών και των εφοδίων γίνεται σύμφωνα με το ελληνικό σύστημα διαχείρισης υλικού. Σε ορισμένες περιπτώσεις η Μονάδα ΔΜ μπορεί να είναι τμήμα μιας Πολυεθνικής Μονάδας ΔΜ. Σ' αυτή την περίπτωση ο Διοικητής των ελληνικών δυνάμεων ασκεί μόνο τη διοικητική διοίκηση της Μονάδας ΔΜ, (Συνημμένο, Σχήμα 2).

β. Στόχος της Διοικητικής Μέριμνας είναι να εξασφαλίσει τα απαιτούμενα εφόδια και υλικά με τη βοήθεια συμμαχικών κρατών, πολιτικών οργανισμών που βρίσκονται μέσα ή κοντά στο θέατρο των επιχειρήσεων ή με την υποστήριξη του φιλοξενούντος Κράτους (Host Nation Support).

Εάν δεν υπάρχει βοήθεια από τρίτους τότε η υποστήριξη εξασφαλίζεται από την Ελλάδα. Ειδικά θέματα Διοικητικής Μέριμνας όπως ο εφοδιασμός σε προϊόντα αίματος δεν αφήνεται σε άλλα κράτη, καθώς επίσης η περίθαλψη τραυματιών και η εκκένωση των νεκρών.

γ. Μετά τη συγκρότηση, οι Μονάδες μετακινούνται από την ειρηνική θέση στο θέατρο των επιχειρήσεων. Κατά την αρχική μετακίνηση των Μονάδων μεταφέρονται ταυτόχρονα εφόδια, υλικά ανεφοδιασμού, ανταλλακτικά, υλικά για μικροεπισκευές κ.λ.π. Όταν ολοκληρωθεί η μεταφορά των υλικών αυτών η ευθύνη για τον έλεγχο αυτών μεταφέρεται στο Διοικητή της Ελληνικής Μονάδας Υποστήριξης ΔΜ. Ο Διοικητής της Μονάδας ΔΜ θα δημιουργήσει μια βάση ΔΜ στο θέατρο των επιχειρήσεων και από αυτή θα υποστηρίζει όλες τις ελληνικές δυνάμεις σε υλικά, εφόδια, υγειονομική υποστήριξη, εκκενώσεις, διακομιδές, κινήσεις, μεταφορές υλικών, κατασκευές κ.λ.π. Η Μονάδα ΔΜ είναι υπεύθυνη για την εξασφάλιση των απαιτούμενων υλικών υποστήριξης και αποτελεί το ανώτερο στρατιωτικό κλιμάκιο υποστήριξης στην περιοχή.

Σχήμα 2: Υποστήριξη ΔΜ

δ. Οι μεταφορές και οι κινήσεις που πραγματοποιούνται κατά την εκτέλεση μιας Επιχείρησης Υποστήριξης Ειρήνης διακρίνονται σε τρία είδη και διεξάγονται υπό την ευθύνη τριών διαφορετικών Διοικήτων:

(1) Στρατηγικές κινήσεις από την ειρηνική θέση στο θέατρο των επιχειρήσεων και αντίστροφα οι οποίες διεξάγονται υπό εθνική ευθύνη.

(2) Επιχειρησιακές κινήσεις από το θέατρο των επιχειρήσεων στην περιοχή ανάπτυξης και αντίστροφα οι οποίες διεξάγονται υπό την ευθύνη του Διοικητού της Πολυεθνικής Δύναμης.

(3) Τακτικές κινήσεις μέσα στην περιοχή ανάπτυξης οι οποίες διεξάγονται υπό την ευθύνη των τακτικών Διοικητών.

ε. Όταν η Μονάδα οργανωθεί και είναι έτοιμη για μεταφορά αρχίζει η στρατηγική κίνηση προς το θέατρο των επιχειρήσεων. Η στρατηγική κίνηση μπορεί να διαιρεθεί σε τρία μέρη όπως, Κίνηση από την ειρηνική θέση στα σημεία επιβίβασης – από τα σημεία επιβίβασης στα σημεία αποβίβασης – από τα σημεία αποβίβασης αρχικά στην Περιοχή ή σημείο Στάθμευσης και στη συνέχεια στην Περιοχή Συγκέντρωσης.

στ. Η στρατηγική μεταφορά, ιδιαίτερα στη διαδρομή μεταξύ σημείων επιβίβασης και αποβίβασης πρέπει να προσαρμοστεί ανάλογα με το χρόνο που έχει συμφωνηθεί να γίνει η μεταβίβαση της εξουσίας (Transfer of Authority). Μετά την αποβίβαση, κινούνται προς τις Περιοχές Στάθμευσης όπου γίνεται η επανένωση του προσωπικού και των μέσων και στη συνέχεια κινούνται προς την Περιοχή Συγκέντρωσης όπου γίνεται η συγκρότηση της Πολυεθνικής Δύναμης. Στην Περιοχή Συγκέντρωσης γίνεται η μεταβίβαση της εξουσίας (Transfer of Authority) και στο σημείο αυτό ολοκληρώνεται η στρατηγική κίνηση.

ζ. Η στρατηγική κίνηση γίνεται υπό την ευθύνη του Εθνικού Κέντρου Επιχειρήσεων με εκτελεστικό φορέα το Γενικό Επιτελείο Στρατού, το οποίο οργανώνει την κίνηση, παρέχει τα μέσα μεταφοράς, συντονίζεται με τρίτους, ρυθμίζει την τεχνική υποστήριξη και τα θέματα ελέγχου κυκλοφορίας τόσο στην Ελλάδα όσο και στο θέατρο των επιχειρήσεων. Οι επιχειρησιακές κινήσεις γίνονται μετά τη μεταβίβαση της εξουσίας. Ο Διοικητής της Πολυεθνικής Δύναμης είναι υπεύθυνος για την κίνηση των Μονάδων από την Περιοχή Συγκέντρωσης στην Περιοχή Ανάπτυξης. Είναι δυνατό και στη φάση αυτή να παρέχεται εθνική υποστήριξη. Οι απαιτούμενες τακτικές κινήσεις μέσα στην Περιοχή Ανάπτυξης γίνονται με την ευθύνη των Διοικητών των Μονάδων. Μέσα στην Περιοχή Ανάπτυξης μπορούν οι δυνάμεις να προετοιμαστούν για μια ειδική αποστολή στους Χώρους Συγκρότησης.

η. Κατά τη διάρκεια των μετακινήσεων, ανάλογα με το είδος της επιχείρησης και την φύση της αναμενόμενης απειλής, πρέπει να λαμβάνονται μέτρα προστασίας για την ελληνική δύναμη. Μέχρι τη μεταβίβαση της επιχειρησιακής διοίκησης υπεύθυνες για τη λήψη των απαραίτητων μέτρων

ασφαλείας είναι οι εθνικές αρχές. Μετά τη μεταβίβαση της επιχειρησιακής διοίκησης, η ευθύνη ασφαλείας μεταβιβάζεται στο Διοικητή της Πολυεθνικής Δύναμης.

3.2 ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΣΕ ΕΥΕ

3.2.1 ΓΕΝΙΚΑ

Στο ακόλουθο τμήμα θα καταγραφούν οι ειρηνευτικές αποστολές στις οποίες έχει λάβει μέρος η χώρα μας. Διακρίνονται σε περατωθείσες παλαιών ετών, όπως ο πόλεμος της Κορέας, σε προσφάτως περατωθείσες όπως η αποστολή του ΝΑΤΟ στην Βοζνία-Ερζεγοβίνη και τέλος σε ειρηνευτικές αποστολές που βρίσκονται σε εξέλιξη.

Η καταγραφή συμπεριλαμβάνει και τις αποστολές παρατηρητών, οι οποίες ανήκουν στις ειρηνευτικές αποστολές, ενώ αντίθετα δεν περιλαμβάνει τις λοιπές πολυεθνικές επιχειρήσεις, όπως η «Active Endeavour» και η «Enduring Freedom», οι οποίες εντάσσονται στον αγώνα κατά της τρομοκρατίας.

Θα παρατεθούν τα βασικά στοιχεία της κάθε αποστολής, όπως η γενική κατάσταση της περιοχής και ο λόγος που οδήγησε στην ανάπτυξη της αποστολής, οι βασικές αποφάσεις του ΟΗΕ, όπως το ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας (Mandate). Ακόμη θα αναφερθούν τα στοιχεία της ελληνικής συμμετοχής, όπως η απόφαση του ΚΥΣΕΑ για τη συμμετοχή μας και η ελληνική συνεισφορά στην κάθε αποστολή. Θα καταγραφεί επίσης το έργο που εκτέλεσε η ελληνική δύναμη στο πλαίσιο της αποστολής της.

Την καταγραφή των ειρηνευτικών αποστολών θα ακολουθήσουν τα συμπεράσματα από τη συμμετοχή μας σε αυτές.

3.2.2 ΠΕΡΑΤΩΘΕΙΣΕΣ ΠΑΛΑΙΩΝ ΕΤΩΝ⁷⁵⁷⁶

- α. ΚΟΡΕΑ (Νοέμβριος 1950 –Μάιος 1958)

⁷⁵ Μελέτη- Ελληνική Συμμετοχή σε ΕΥΕ/ΓΕΣ 2002

⁷⁶ Ενημερωτικό Φυλλάδιο ΓΕΕΘΑ/Α Κλάδος /Δ/νση Επιχειρήσεων /Πολυεθνικές Επιχειρήσεις.

Την 25η Ιουνίου του 1950 η Νότιος Κορέα δέχτηκε επίθεση από τις δυνάμεις της Βορείου Κορέας και αργότερα από τις δυνάμεις της Κίνας. Η ενέργεια αυτή είχε σαν αποτέλεσμα την επέμβαση των Ηνωμένων Εθνών με την αποστολή Διεθνούς δύναμης με σκοπό την αναχαίτιση της εχθρικής δράσεως με ένοπλη αντίδραση και την διαφύλαξη της ανεξαρτησίας της Νοτίου Κορέας, ήτοι ειρηνευτική αποστολή τύπου επιβολής της Ειρήνης (Peace Enforcement).

Στην από 29η Ιουνίου 1950 πρόσκληση του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ προς τα κράτη – μέλη, για παροχή στρατιωτικής βοήθειας ανταποκρίθηκαν και διέθεσαν μάχιμες μονάδες είκοσι μία χώρες μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα. Οι δυνάμεις τέθηκαν υπό Αμερικανική Διοίκηση.

Η Ελλάδα, απέστειλε τον Νοέμβριο του 1950 στην Κορέα το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος (ΕΚΣΕ), συνολικής δύναμης 851 ανδρών με 63 οχήματα. Ακολούθως, η ελληνική δύναμη αυξήθηκε μέχρι το Μάιο 1955 στους 2163 άνδρες. Τελικά από τον Ιανουάριο 1956 μέχρι τον Μάιο 1958, παρέμεινε στην Κορέα αντιπροσωπευτικό τμήμα αποτελούμενο από 1 αξιωματικό και 9 οπλίτες.

Αντίστοιχα, στις 13 Οκτωβρίου 1950, συγκροτήθηκε το 13ο Σμήνος Μεταφορών με 7 μεταγωγικά Α/Φ C-47D Dakota/Skytrain. Περί τα τέλη Μαρτίου του 1955 διατάχθηκε η επάνοδος του σμήνους στην Ελλάδα και στις 8 Μαΐου αναχώρησε και μετά σειρά ενδιάμεσων σταθμών έφτασε στην Ελλάδα στις 23 Μαΐου 1955.

Κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων απωλέσθηκαν 15 Αξιωματικοί και 168 Οπλίτες του Στρατού Ξηράς και 12 στελέχη της Πολεμικής Αεροπορίας, ενώ οι τραυματισθέντες ανήλθαν σε 33 Αξιωματικούς και 577 Οπλίτες. Επίσης απωλέσθηκαν 4 από τα 9 συνολικά, 2 είχαν ήδη αποσταλεί επιπλέον σε αντικατάσταση απωλειών, διατιθέμενα αεροσκάφη.

Το ΕΚΣΕ για την πολεμική του δράση κατά τη διάρκεια του πολέμου τιμήθηκε με Εύφημο μνεία και Ευαρέσκεια από τους Προέδρους των ΗΠΑ και της Δημοκρατίας της Κορέας. Η Κυβέρνηση των ΗΠΑ απένειμε στην πολεμική σημαία και στους άνδρες του ΕΚΣΕ, έξι Πολεμικούς Σταυρούς (Distinguished Service), 32 Ασημένιους (Silver Stars), 110 Χάλκινους (Bronze Stars), καθώς και 19 Αεροπορικά Μετάλλια (Air Medals) σε άνδρες του 13ου Σμήνους Μεταφορών.

Η Νότια Κορέα σε ένδειξη της ευγνωμοσύνης της ανήγειρε στην περίφημη κοιλάδα των Ηρώων, κοντά στη Σεούλ, μεγαλοπρεπέστατο μνημείο πεσόντων για τους Έλληνες μαχητές, όπου αναγράφεται: «Οι γενναίοι αυτοί στρατιώτες της Ελλάδος ενσάρκωσαν το εύδαιμον το ελεύθερον, το δ' ελεύθερον το εύψυχον. Τιμή και δόξα τοις πεσούσι πολεμισταίς».

β. ΚΟΝΓΚΟ – UNIKOM (14 Μαρτίου 1961– 9 Νοεμβρίου 1961)

Το 1960 η Ελληνική Αεροπορία, ύστερα από απόφαση της Κυβέρνησης, απέστειλε στο Κονγκό κλιμάκιο αεροσκαφών της 3ης Μοίρας Μεταφορών, με σκοπό τη μεταφορά των ομογενών από τις επαναστατημένες περιοχές σε άλλες ασφαλείς. Τα δύο αεροσκάφη C-47 Dakota με προσωπικό 24 Αξιωματικούς και Υπαξιωματικούς στο διάστημα από 21 μέχρι 31 Ιουλίου που παρέμειναν εκεί πραγματοποίησαν 55 εξόδους μεταφέροντας 157 ομογενείς από τις ταραγμένες περιοχές του Κονγκό σε ασφαλή εδάφη γειτονικών χωρών και της υπό το Βελγικό έλεγχο επαρχίας Ρουάντα-Ουρούντι.

Το επόμενο έτος η Ελληνική Αεροπορία συνέβαλε επίσης στην προσπάθεια του Ο.Η.Ε. για την εδραίωση της τάξης στην περιοχή του Κονγκό που μόλις έγινε ανεξάρτητη. Απέστειλε το Αεροπορικό Απόσπασμα Κονγκό, αποτελούμενο από 21 Αξιωματικούς και Υπαξιωματικούς. Με την άφιξή του, στις 14 Μαρτίου 1961, αυτό ανέλαβε την εκτέλεση διάφορων αποστολών με Α/Φ του Ο.Η.Ε., που επικεντρώθηκαν κυρίως σε μεταφορές πάσης φύσεως υλικού, καθώς και προσωπικού.

Ενδεικτικά επισημαίνεται ότι τον Απρίλιο πραγματοποίησε 110 αποστολές μεταφέροντας 126184 λίβρες υλικού και 677 επιβάτες, ενώ από 1 Σεπτεμβρίου μέχρι 15 Οκτωβρίου 49 αποστολές μεταφέροντας 63390 λίβρες και 197 επιβάτες. Στις 9 Νοεμβρίου 1961 το κλιμάκιο, το οποίο εν τω μεταξύ είχε συμπληρωθεί με 4 ακόμη Υπαξιωματικούς αναχώρησε για την Ελλάδα.

Η προσφορά του συνόλου του προσωπικού της Ελληνικής αποστολής στο Κονγκό, πιλότων και τεχνικών, οι οποίοι κάτω από εξαιρετικά αντίξοες συνθήκες πέτυχαν σε όλες τις αποστολές που τους ανατέθηκαν, άφησε άριστες εντυπώσεις και αποκόμισε εξαιρετικές κριτικές από τους ανωτέρους τους.

γ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ «ΝΕΑΡΧΟΣ» (2 Αυγούστου 1990 – 31 Ιουλίου 1991)

Στις 2 Αυγούστου 1990, ο Ιρακινός Στρατός κατέλαβε το Κουβέιτ. Το Συμβούλιο Ασφαλείας την ίδια ημέρα υιοθέτησε το ψήφισμα 660/2-8-90, σε εφαρμογή του άρθρου VII του Καταστατικού Χάρτη, καταδικάζοντας την Ιρακινή εισβολή, ως παραβίαση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας και απαιτώντας την άμεση και άνευ όρων αποχώρηση των Ιρακινών στρατευμάτων από το Κουβέιτ.

Ακόμη, με το 661/6-8-90 Ψήφισμα, ο ΟΗΕ επέβαλλε ένα ευρύ φάσμα κυρώσεων κατά του Ιράκ, ενώ ακολούθησαν το 665/25-8-90 με το οποίο επιβλήθηκε ο Ναυτικός Αποκλεισμός του Ιράκ, το 670/25-9-90 για την επιβολή αεροπορικών κυρώσεων, το 666/13-9-90 για την αποστολή ανθρωπιστικής βοήθειας στο Ιράκ και στο Κουβέιτ, κ.λ.π. Στις 25 Φεβρουαρίου 1991 το Ιράκ δήλωσε πρόθυμο να δεχτεί τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Μετά από απόφαση του ΚΥΣΕΑ, απέπλευσε την 2 Σεπτεμβρίου 1990 η Φ/Γ ΛΗΜΝΟΣ για την Ανατολική Μεσόγειο. Η Ελληνική συμμετοχή περιλάμβανε την αποστολή διαδοχικά των Φρεγατών ΕΛΛΗ και ΛΗΜΝΟΣ, μέχρι την 31 Ιουλίου 1991, όπου και ολοκληρώθηκε.

Τα Ελληνικά πλοία είχαν ως αποστολή τη Ναυτική παρουσία και την εκτέλεση επιχειρήσεων στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και Βόρειας Ερυθράς Θάλασσας, για την εξασφάλιση τήρησης των προβλεπόμενων στις αποφάσεις 661 και 665 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ.

Οι Ελληνικές Φρεγάτες εκτέλεσαν μεγάλο αριθμό νηοψιών και ελέγχων φορτίων. Επιπλέον συμμετείχαν σε αποστολές εγγύς προστασίας κατά την διάρκεια εκτέλεσης νηοψιών από συμμαχικά πλοία.

Οι Πολιτικές και Στρατιωτικές αρχές της Πολυεθνικής Δύναμης εξήραν το ρόλο που διαδραμάτισαν τα Ελληνικά Πολεμικά Πλοία στην Ερυθρά Θάλασσα και τόνισαν την ουσιαστική συνεισφορά στην κοινή προσπάθεια των Συμμαχικών κρατών για την εφαρμογή των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας του Ο.Η.Ε.

δ. ΚΟΥΒΕΙΤ - UNIKOM (13 Απριλίου 1991 – 6 Οκτωβρίου 2003)

Μετά την απελευθέρωση του Κουβέιτ και με την ολοκλήρωση του πρώτου πολέμου εναντίον του ΙΡΑΚ, το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ με την υπ' αριθμ. 687/91 απόφασή του εγκαθίδρυσε την αποστολή Παρατηρητών των Ηνωμένων Εθνών ανάμεσα στις δύο χώρες, UNIKOM (UN Irak–Kuwait Observation Mission).

Την 13 Απριλίου 1991 η UNIKOM αποτελούμενη από 300 Παρατηρητές, αναπτύχθηκε στην περιοχή με άμεση αποστολή την εγκαθίδρυση της Αποστρατικοποιημένης Ζώνης κατά μήκος των συνόρων των δύο κρατών και τη σε 24ωρη βάση επιτήρησή της. Από 26 Απρ 1991 η Ελλάδα συμμετείχε αρχικά με δύναμη επτά Αξιωματικών του ΣΞ.

Το 1993 επεκτάθηκε η αρχική εντολή με την υπ' αριθμ. 806/93 απόφαση του ΟΗΕ, με απώτερο σκοπό τη δυνατότητα ανάληψης δράσης σε περίπτωση ύπαρξης επεισοδίων.

Την περίοδο πριν την έναρξη του δευτέρου πολέμου εναντίον του Ιράκ στην Ειρηνευτική Αποστολή η χώρα μας συμμετείχε με τέσσερα (4) στελέχη. Η εντολή της αποστολής ανεστάλη στις 20 Μαρτίου 2003 και το μεγαλύτερο μέρος του προσωπικού, συμπεριλαμβανομένου και του Ελληνικού, επαναπατρίστηκε. Η αποστολή τελικά, με απόφαση του ΟΗΕ, ολοκληρώθηκε στις 6 Οκτωβρίου 2003.

ε. ΙΡΑΚ - UNGCI (26 Ιουλίου 1991 – 11 Σεπτεμβρίου 2003)

Από τα μέσα Ιουλίου 1991, δημιουργήθηκε σύμφωνα με την υπογραφή συμφωνίας μεταξύ εκπροσώπου του ΟΗΕ και της Κυβερνήσεως του ΙΡΑΚ, η αποστολή Φρουρών στο Β. ΙΡΑΚ με την ονομασία UNGCI (UN Guards Contingent In Iraq), στην οποία από 26 Ιουλίου 1991 συμμετείχε και η χώρα μας με δύναμη 30 στελεχών και των τριών Κλάδων των Ε.Δ. Αποστολή αυτών ήταν η επιτήρηση της περιοχής του Β. Ιράκ μετά την αποχώρηση των Ιρακινών δυνάμεων και η παροχή προστασίας σε ανθρωπιστικές οργανώσεις που παρείχαν βοήθεια στους τοπικούς Κουρδικούς πληθυσμούς.

Την περίοδο πριν από την έναρξη του δευτέρου πολέμου εναντίον του Ιράκ, η χώρα μας συμμετείχε με επτά στελέχη, πέντε του Σ.Ξ., ένα του Π.Ν. και ένα της Π.Α..

Η εντολή της αποστολής αρχικά ανεστάλη στις 20 Μαρτίου 2003 οπότε το μεγαλύτερο μέρος του προσωπικού επαναπατρίστηκε. Τελικά η αποστολή ολοκληρώθηκε την 11η Σεπτεμβρίου 2003 με απόφαση του ΟΗΕ.

στ. ΣΟΜΑΛΙΑ - UNITAF (4 Μαρτίου 1993 - 3 Μαρτίου 1994)⁷⁷

Η κατάσταση στη Σομαλία το 1990 επιδεινώθηκε, όταν διαλύθηκε ο στρατός της, με αποτέλεσμα να λεηλατηθούν οι αποθήκες οπλισμού και όλες οι φυλές να οπλιστούν και να ξεκινήσει ένας εμφύλιος πόλεμος μεταξύ τους για την τελική επικράτηση.

Ο Ο.Η.Ε., με την 751/92 Απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας, αποφάσισε την αποστολή δυνάμεων στην Σομαλία προκειμένου η κατάσταση να τεθεί υπό έλεγχο. Η δύναμη, κυρίως Πακιστανών Στρατιωτικών, με την ονομασία UNOSOM I (United Nations Operation in Somalia) δεν πέτυχε το αναμενόμενο αποτέλεσμα.

Με την 794/92 – 3-12-1992 Απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, από το Δεκέμβριο του 1992 μέχρι το Μάιο του 1993 μια νέα επιχείρηση έλαβε χώρα στη Σομαλία, με την επωνυμία “Restore Hope”, από μία Πολυεθνική Δύναμη (UNITAF – Unify Task Force) 45.000 ανδρών. Η επιχείρηση αυτή προσπάθησε με δυναμικό τρόπο να επιβάλει την τάξη και να καταστήσει δυνατή την προώθηση τροφίμων και φαρμάκων προς όλη τη χώρα.

Το Μάιο του 1993 η UNOSOM I αντικαταστάθηκε από τη UNOSOM II, με βάση την υπ’ αριθμ. 814/26-3-93 Απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας. Παρά την υπογραφή της συμφωνίας, αμέσως μετά την ανάληψη του ελέγχου της Σομαλίας από την UNOSOM II (5 Μαΐου 1993), ο αρχηγός της πολυπληθέστερης φυλής της Σομαλίας, πρώην Στρατηγός Φαράχ – Μωχάμεντ Αϊντίτ αντέδρασε και ζήτησε να αναλάβει τη διακυβέρνηση και τον έλεγχο της Σομαλίας, με αποτέλεσμα την έναρξη

⁷⁷ ΓΕΣ, Η Ειρηνευτική Αποστολή στη Σομαλία , Δνση Ιστορίας Στρατού, Αθήνα 1995, σελ. 95-99

συγκρούσεων με τις δυνάμεις της UNOSOM II και το θάνατο αρκετών Στρατιωτών εκατέρωθεν.

Την 29η Ιανουαρίου 1993 το ΚΥΣΕΑ ενέκρινε την αποστολή του Ελληνικού Αποσπάσματος Σομαλίας (ΕΛΛΑΣΟΜ) δύναμης Λόχου 19 Αξιωματικών, 7 Μονίμων Υπαξκών και 80 ΕΠΥ και από τους τρεις Κλάδους των Ενόπλων Δυνάμεων (64 Σ.Ξ., 21 Π.Ν. και 21 Π.Α.). Η ΕΛΛΑΣΟΜ αναχώρησε για τη Σομαλία την 22α Φεβρουαρίου 1993 και την 8η Μαρτίου 1993 εγκαταστάθηκε στην πόλη Ουαζίτ, 480 χλμ ΒΔ του Μογκαντίσου.

Η αποστολή του Ελληνικού τμήματος ήταν παροχή Ιατρικής Βοήθειας, ασφάλεια και διανομή τροφίμων του ΟΗΕ στον πληθυσμό της περιοχής της επαρχίας Ουαζίτ, παροχή περιορισμένης τεχνικής Υποστήριξης για την ανασυγκρότηση της περιοχής, καθώς και ανακατασκευή και επαναλειτουργία του πρώην Νοσοκομείου της πόλης Ουαζίτ της Σομαλίας.

Κατά τη διάρκεια της παραμονής του Ελληνικού αποσπάσματος στην πόλη Ουαζίτ αναπτύχθηκαν οι παρακάτω δραστηριότητες:

- (1). Παροχή Ιατρικής περίθαλψης σε 2.500 περίπου ασθενείς κατά τη διάρκεια 75 αποστολών σε διάφορα χωριά της ευρύτερης περιοχής.
- (2). Εξέταση 550 περίπου ασθενών, στο Ιατρείο της μονάδος.
- (3). Οργάνωση και πραγματοποίηση με επιτυχία 60 αποστολών διανομής τροφίμων, σε συνεργασία με την οργάνωση "CONCERN".
- (4). Διάθεση Ιατρικού προσωπικού στο Ιατρείο της πόλης Ουαζίτ, υπό την εποπτεία του Ελληνικού τμήματος της οργάνωσης «Γιατροί του Κόσμου».
- (5). Επίσκεψη και κατασκευή δρόμων, πλατειών, γηπέδων, παιδικών χαρών, ηλεκτρικών δικτύων, ορφανοτροφείων κλπ.

Παρά το γεγονός ότι, σε πολλές πόλεις της Σομαλίας υπήρξαν συγκρούσεις μεταξύ των δυνάμεων του ΟΗΕ και των δυνάμεων του Στρατηγού Αϊντίντ, το Ελληνικό τμήμα δεν ενεπλάκη, εκτός από την περίπτωση της απώλειας του Λοχία Σούμπουρου Μιχαήλ, ο οποίος τραυματίστηκε θανάσιμα σε ενέδρα ανταρτών στις 14 Οκτωβρίου 1993, 40 χιλιόμετρα βόρεια της πόλης Ουαζίτ, κατά τη διάρκεια αποστολής συνοδείας πολιτικού οχήματος της οργάνωσης CONCERN, με ανθρωπιστική βοήθεια.

Η Ελληνική Δύναμη, σε συνεργασία με ομάδα έξι Ιατρών της οργάνωσης "Γιατροί του Κόσμου" που είχαν μεταβεί μαζί του, επαναλειτούργησε το εγκαταλειμμένο νοσοκομείο της Ουαζίντ, γεγονός που αύξησε την δημοτικότητά της μεταξύ των κατοίκων της περιοχής.

Σημειώνεται ότι, οι Έλληνες «Γιατροί του Κόσμου» στη Σομαλία ανέπτυξαν αξιόλογη δραστηριότητα και βοήθησαν να σωθούν πολλές ζωές, γεγονός που εκτιμήθηκε από τον ντόπιο πληθυσμό αλλά και από τις διάφορες υπηρεσίες της ΕΟΚ, της UNICEF και των Ηνωμένων Εθνών. Οι Έλληνες «Γιατροί του Κόσμου» επαναπατρίστηκαν στις 11 Μαρτίου 1994, όταν Σομαλοί ένοπλοι πυροβόλησαν θανάσιμα τον υπεύθυνο του ορφανοτροφείου του Ουαζίτ, Γεώργιο Γλύππη, κατά τη διάρκεια επεισοδίου. Το Ελληνικό Απόσπασμα της Σομαλίας τελικά επαναπατρίστηκε την 3 Μαρτίου 1994, ολοκληρώνοντας την αποστολή του.

ζ. Ν. ΑΦΡΙΚΗ (Απρίλιος 1994 – Μάιος 1994)

Με απόφαση της Ε.Ε. συγκροτήθηκε δύναμη παρατηρητών στη Νότια Αφρική, με ονομασία Αποστολή Ευρωπαϊκής Εκλογικής Ομάδας. Η δύναμη εντάχθηκε στους παρατηρητές του Ο.Η.Ε. στην περιοχή, με αποστολή την ασφαλή διεξαγωγή των εκλογών που πραγματοποιήθηκαν στην εν λόγω χώρα την 27η Απριλίου 1994 και τη συνδρομή στην ομαλή μετάβαση στη Δημοκρατία της Ν. Αφρική.

Στην εν λόγω δύναμη η χώρα μας συμμετείχε με δεκαέξι Αξιωματικούς. Η διάρκεια της αποστολής ήταν ένας μήνας.

η. ΑΙΘΙΟΠΙΑ (10 Μαΐου 1994 - 10 Ιουνίου 1994)

Με απόφαση της Ε.Ε. συγκροτήθηκε δύναμη παρατηρητών στην Αιθιοπία για την ασφαλή διεξαγωγή των εκλογών που πραγματοποιήθηκαν στην εν λόγω χώρα στις 5 Ιουνίου 1994.

Στην εν λόγω δύναμη η χώρα μας συμμετείχε με τρεις (3) Αξιωματικούς. Η διάρκεια της αποστολής ήταν ένας (1) μήνας.

θ. ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ (9 Νοεμβρίου 1995 - 25 Ιανουαρίου 1996)

Με την υπογραφή από το Ισραήλ και τους Παλαιστίνιους των Συμφωνιών της Ουάσιγκτον (13 Σεπτεμβρίου 1995) στα πλαίσια των αποφάσεων του Όσλο, άρχισε η ουσιαστική ενεργοποίηση της Ειρηνευτικής διαδικασίας για τη Μέση Ανατολή. Το Ισραήλ και οι Παλαιστίνιοι κάλεσαν την Ευρωπαϊκή Ένωση όχι μόνο να στείλει παρατηρητές αλλά και να αναλάβει το συντονισμό της όλης επιχείρησης.

Το 1995, η Ευρωπαϊκή Ένωση συνέβαλε στην προετοιμασία και παρακολούθηση των Παλαιστινιακών Εκλογών. Η συνδρομή της αφορούσε στην οργάνωση, στο συντονισμό και στην παρακολούθηση των εκλογών, σύμφωνα με τους Διεθνείς κανόνες. Στα πλαίσια των καθηκόντων αυτών, εγκατέστησε στην περιοχή μια Ευρωπαϊκή Εκλογική Ομάδα, ενώ συστάθηκε και Ευρωπαϊκή Αποστολή Παρακολούθησης.

Στην εν λόγω αποστολή η χώρα μας συμμετείχε από 9 Νοεμβρίου 1995 μέχρι 12 Δεκεμβρίου 1995 με 4 στελέχη ενώ από 12 Δεκεμβρίου 1995 μέχρι 25 Ιανουαρίου 1996 με 2 στελέχη.

3.2.3 ΠΡΟΣΦΑΤΩΣ ΠΕΡΑΤΩΘΕΙΣΕΣ ⁷⁸⁷⁹

α. ΠΓΔΜ – ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ “CONCORDIA” (31 Μαρτίου – 15 Δεκεμβρίου 2004)

Στις 17 Μαρτίου 2003 το Συμβούλιο του NATO αποφάσισε να ολοκληρώσει την Επιχείρηση “ALLIED HARMONY” στις 31 Μαρτίου, εν όψει ανάληψης από την ΕΕ της συνέχισης της παρουσίας στην ΠΓΔΜ. Η παράδοση είχε την πλήρη συμφωνία των αρχών της ΠΓΔΜ και καταδεικνύει τη σημαντική πρόοδο των NATOϊκών επιχειρήσεων “AMBER FOX” και “ALLIED HARMONY” στην αποκατάσταση της σταθερότητας στην περιοχή.

⁷⁸ Μελέτη- Ελληνική Συμμετοχή σε ΕΥΕ/ΓΕΣ 2002

⁷⁹ Ενημερωτικό Φυλλάδιο ΓΕΕΘΑ /Α Κλάδος /Δ/νση Επιχειρήσεων /Πολυεθνικές Επιχειρήσεις.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ανέλαβε την Στρατιωτική Επιχείρηση στην ΠΓΔΜ στις 31 Μαρτίου 2003, μετά από αίτημα του Προέδρου της ΠΓΔΜ Trajkovski και βασίστηκε στο ψήφισμα 1371/2003 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Η.Ε. Η εκτιμώμενη διάρκεια της Επιχείρησης "CONCORDIA" είχε οριστεί αρχικά για έξι μήνες και έλαβε παράταση μέχρι τις 15 Δεκ 03, μετά από νέο αίτημα της Κυβέρνησης των Σκοπίων και έγκρισης από την Στρατιωτική Επιτροπή της ΕΕ.

Η επιχείρηση χρησιμοποίησε τα μέσα και τις διευκολύνσεις του NATO. Επιχειρησιακός Διοικητής ορίσθηκε ο DSACEUR, Γερμανός Ναύαρχος Rainer Feist και Τακτικός Διοικητής της Δύναμης ο Γάλλος Στρατηγός Pierre Maral. Συνολικά 350 στρατιωτικό προσωπικό συμμετείχε στην Επιχείρηση, από δεκατρία κράτη μέλη της Ε.Ε. και δεκατέσσερα μη κράτη μέλη.

Ο βασικός στόχος της Επιχείρησης ήταν να συμβάλει περαιτέρω σε ένα σταθερά ασφαλές περιβάλλον και να επιτρέψει στην κυβέρνηση της ΠΓΔΜ να εφαρμόσει τη συμφωνία-πλαίσιο της Οχρίδας του Αυγούστου 2001.

Η Επιχείρηση αυτή απετέλεσε μέρος της μεγαλύτερης δέσμευσης της ΕΕ για την ΠΓΔΜ με την ΕΕ, μέσα από τη διαδικασία σταθεροποίησης και ένωσης και τη συμβολή στις προσπάθειες να επιτευχθεί μια ειρηνική, δημοκρατική και ακμάζουσα χώρα, ως τμήμα μιας περιοχής σταθερών χωρών, όπου μια διεθνής παρουσία ασφάλειας δεν θα απαιτείται πλέον.

Η επιχείρηση ολοκληρώθηκε στις 15 Δεκεμβρίου 2003 και αντικαταστάθηκε από την Αστυνομική επιχείρηση «PROXIMA» της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην οποία η χώρα μας διαθέτει υποστήριξη Αεροδιακομιδών Ειρηνικής περιόδου, Αξκό ΥΓ συντονιστή θεμάτων υγειονομικού και το 424 ΓΣΝΕ της Θεσσαλονίκης.

Η χώρα μας συμμετείχε στην επιχείρηση , σύμφωνα με την 1η απόφαση της 5ης /2003 από 7-4-2003 συνεδρίασης του ΚΥΣΕΑ, με τη διάθεση στελεχών, μέσων και δυνάμεων

Ι ιδιαίτερα ευμενή σχόλια από τους δικτές της επιχείρησης, προκάλεσε η συμμετοχή της ομάδας των Ε/Π στις ασκήσεις της επιχείρησης στην ΠΓΔΜ. Με τη συμμετοχή τους κατέδειξαν τις αυξημένες δυνατότητες της ΕΕ σε θέματα

επιχειρήσεων. Η επιχείρηση “CONCORDIA” ήταν η πρώτη στρατιωτική επιχείρηση της ΕΕ και είναι γενικά αναγνωρισμένο ότι ήταν άκρως επιτυχημένη.

β. ΚΟΝΓΚΟ – ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ “ARTEMIS” (12 Ιουλίου 2003 - 1 Σεπτεμβρίου 2003)

Με το υπ’ αριθμόν 1484 ψήφισμα της 30ης Μαΐου 2003 του Συμβουλίου Ασφάλειας του ΟΗΕ, αποφασίστηκε η ανάληψη ειρηνευτικής επιχείρησης στην Λ. Δ. του Κονγκό με αποστολή τη σταθεροποίηση και ασφάλεια στην περιοχή BUNIA.

Η ΕΕ ανέλαβε την επιχείρηση, με κωδική ονομασία “ARTEMIS”, η δε δύναμη που αναπτύχθηκε ονομάστηκε IEMF (Interim Emergency Multinational Force). Την ηγεσία της επιχείρησης ανέλαβε η Γαλλία.

Η συμμετοχή της χώρας μας στην επιχείρηση, σύμφωνα με την 1η απόφαση της 10ης /2003 από 4-9-2003 συνεδρίασης του ΚΥΣΕΑ, ήταν όπως παρακάτω:

(1). Δυο Αξιωματικοί του ΣΞ, οι οποίοι είχαν αναλάβει καθήκοντα επιτελών στο Στρατηγείο της Επιχείρησης (OHQ), στο Παρίσι.

(2). Διάθεση ενός αεροσκάφους C-130 για υποστήριξη της επιχείρησης, με εκτέλεση δυο πτήσεων ανά μήνα, επί δρομολογίου Ελευσίνα – Ιστρές (Γαλλία) - Τζαμένα (Τσαντ) – Έντεμπε (Ουγκάντα) και αντίστροφα, με ενδιάμεσο ανεφοδιασμό στην Τυνησία και εκτέλεση δρομολογίων μεταξύ Τζαμένα (Τσαντ) – Έντεμπε (Ουγκάντα) τηρούμενο εκτός εναέριου χώρου Λ. Δ. Κονγκό.

Η επιχείρηση ολοκληρώθηκε την 1η Σεπτεμβρίου 2003 οπότε άρχισε και η επιστροφή των αναπτυγμένων δυνάμεων και την επιχείρηση συνέχισε πλέον η Αποστολή του ΟΗΕ, MONUC (UN Organization Mission in the Democratic Republic of Congo).

γ. ΒΟΣΝΙΑ – ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗ – IFOR – SFOR (1995 – 2 Δεκεμβρίου 2004)

Ως επακόλουθο της καταστροφικής και ολοκληρωτικής διαμάχης, που ξέσπασε στην πρώην επαρχία της Γιουγκοσλαβίας το καλοκαίρι του 1991, ο Ο.Η.Ε.

με την υπ' αριθμ. 713/1991 απόφαση της 25ης Σεπτεμβρίου 1991, κάλεσε όλα τα έθνη να εφαρμόσουν ένα γενικό «εμπάργκο» όπλων και στρατιωτικών υλικών εναντίον της πρώην Γιουγκοσλαβίας. Στις αρχές του 1992 εγκαταστάθηκε στο έδαφος της πρώην Γιουγκοσλαβίας η UNPROFOR, με εντολή την παρεμβολή ανάμεσα στους αντιμαχόμενους. Πλην όμως η διαμορφωθείσα κατάσταση στην Β-Η, λόγω μη αποδοχής του ειρηνευτικού σχεδίου και έντασης των συγκρούσεων, οδήγησε τα Η.Ε. να αποσύρουν τις δυνάμεις της UNPROFOR από την πρώην Γιουγκοσλαβία.

Στο πλαίσιο της συμφωνίας του Dayton της 21ης Νοεμβρίου 1995 και την έκδοση της υπ' αριθμό. 1031/1995 απόφασης του Συμβουλίου Ασφαλείας του Ο.Η.Ε., αποφασίστηκε η σύσταση από το ΝΑΤΟ Πολυεθνικής Στρατιωτικής Δύναμης με ονομασία [IFOR](#) (Implementation Force). Η επιχείρηση έλαβε την ονομασία "JOINT ENDEAVOR" και το ΚΥΣΕΑ, με την υπ' αριθμόν 1 απόφαση της 10ης/20-12-1995 Συνεδρίασης, αποφάσισε τη συμμετοχή της Ελλάδας.

Η Ελληνική συμμετοχή αρχικά αποτελούνταν από:

- (1). Ένα ειδικό Λόχο Μεταφορών, δύναμης 280 ανδρών με 117 οχήματα, που εντάχθηκε στο Βελγικό Τάγμα Μεταφορών με έδρα το VISOKO, 28 χιλιόμετρα βορειοδυτικά του Σεράγεβο, που ονομάστηκε Ελληνική Δύναμη Βοσνίας (ΕΛΔΥΒ).
- (2). Δύο Α/Φ C-130 και 17 άνδρες ως προσωπικό υποστήριξης, με έδρα το RIMINI ΙΤΑΛΙΑΣ, για τις ανάγκες μεταφορών προσωπικού και υλικών.
- (3). Δεκαπέντε Αξιωματικούς, για στελέχωση των Στρατηγείων.
- (4). Μία Φρεγάτα και δύο Ναρκαλιευτικά, στα πλαίσια της επιχείρησης «SHARP GUARD».

Το Νοέμβριο του 1996 το ΚΥΣΕΑ αποφάσισε την παράταση της συμμετοχής της ΕΛΔΥΒ στην πολυεθνική δύναμη, η οποία στις 20 Δεκεμβρίου μετονομάστηκε σε SFOR (Stabilization Force). Αποστολή της ΕΛΔΥΒ, στο πλαίσιο των γενικών αποστολών της SFOR, ήταν η εκτέλεση μεταφορών εφοδίων και υλικών πάσης φύσεως από και προς τα αεροδρόμια και τα λιμάνια της Βοσνίας, με σκοπό την ανοικοδόμηση και ανασυγκρότηση της χώρας.

Στις αρχές του 2003, η συμμετοχή μας στην επιχείρηση μετασχηματίστηκε σε ένα Λόχο Μεταφορών με Διμοιρία Υγειονομικού και Εθνικό τμήμα υποστήριξης (NSE), συνολικής δύναμης περίπου 100 ανδρών, με έδρα το στρατόπεδο BUTMIR. Στα πλαίσια της αναθεώρησης από το NATO των δυνάμεών του στην Βαλκανική, από Φεβρουάριο 2003 η χώρα μας συμμετείχε στην SFOR με το Λόχο Στρατονομίας, συνολικής δύναμης περίπου 45 ανδρών, ως Leading Nation στη Διεθνή Στρατιωτική Αστυνομία (IMP) της SFOR με έδρα το Στρατόπεδο BUTMIR (Σεράγεβο).

Επιπρόσθετα, Έλληνες Αξιωματικοί στελέχωναν τα Επιτελεία (HQs) της SFOR, ενώ στη δύναμη ανήκε η AMIB (Allied Military Intelligence Battalion) και το NIC (National Intelligence Cell), στα οποία η χώρα μας συμμετείχε με 2 και 4 στελέχη αντίστοιχα.

Στις 2 Δεκεμβρίου 2004 η επιχείρηση τερματίστηκε και τη διαδέχθηκε η αντίστοιχη επιχείρηση της ΕΕ με την ονομασία "ALTHEA".

Η ΕΛΔΥΒ επιτέλεσε τεράστιο έργο και έφερε σε πέρας περί τις 2000 αποστολές έχοντας διανύσει πάνω από 19 εκατομμύρια χιλιόμετρα, χωρίς κανένα ατύχημα, παρά τις αντίξοες καιρικές συνθήκες, την κακή κατάσταση των δρόμων και την επικινδυνότητα των δρομολογίων.

Μία άλλη σημαντική πρωτοβουλία της ΕΛΔΥΒ ήταν, σε συνεργασία με την Ελληνική Πρεσβεία στο Σεράγεβο και την οργάνωση "Γιατροί του Κόσμου", να συγκεντρώσει από διάφορες πόλεις της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης και της Σερβίας, 22 ανάπηρα παιδάκια, τα οποία έπεσαν θύματα ναρκών κατά τη διάρκεια του πολέμου και να τα μεταφέρει στην Ελλάδα όπου παρέμειναν για 15 ημέρες.

Η εκτέλεση ενός μεγάλου αριθμού αποστολών, χωρίς την ύπαρξη ατυχήματος, καταδεικνύει την άρτια οργάνωση και τον επαγγελματισμό που διέκρινε το Ελληνικό τμήμα ενώ οι σημαντικές μεταφορικές δυνατότητές του ήταν ζωτικής σημασίας στο Σύστημα Διοικητικής Μέριμνας της πολυεθνικής δύναμης.

3.2.4 ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ

- α. Δυτική Σαχάρα - MINURSO

Η αποστολή των Ηνωμένων Εθνών στη Δυτική Σαχάρα (UN Mission for the Referendum in Western Sahara - MINURSO), καθιερώθηκε με το υπ' αριθμ. 690 (1991) Ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, της 29ης Απριλίου 1991.

Η αρχική δύναμη της αποστολής, η οποία άρχισε το Σεπτέμβριο του 1991, αποτελούνταν από στρατιωτικό προσωπικό και παρατηρητές από εικοσιπέντε χώρες μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα.

Τα καθήκοντα της αποστολής είναι:

- (1). Να εποπτεύει την εκχειρία μεταξύ των αντιμαχόμενων πλευρών.
- (2). Να επαληθεύει τη μείωση των Μαροκινών στρατευμάτων στην περιοχή.
- (3). Να παρακολουθεί τον περιορισμό των δυνάμεων του Μαρόκου και του POLISARIO σε καθορισμένες από τη συμφωνία τοποθεσίες.
- (4). Να εξασφαλίζει την απελευθέρωση όλων των πολιτικών κρατουμένων.
- (5). Να επιβλέπει την ανταλλαγή αιχμαλώτων πολέμου.
- (6). Να εκτελεί πρόγραμμα επαναπατριsmού προσφύγων.
- (7). Να διοργανώσει και να διασφαλίσει τη διεξαγωγή αδιάβλητου δημοψηφίσματος προκειμένου να επιλεγεί η πλήρης ανεξαρτησία της χώρας ή η ενσωμάτωσή της στο Μαρόκο.

Η χώρα μας συμμετέχει στην αποστολή από 22 Σεπτεμβρίου 1991 με ένα στέλεχος του ΣΞ.

β. ΓΕΩΡΓΙΑ (UNOMIG)

Η σύγκρουση στην Αμπχαζία, στη βορειοδυτική περιοχή της Δημοκρατίας της Γεωργίας, άρχισε με κοινωνικές αναταραχές και προσπάθειες από τις τοπικές αρχές να διαχωριστούν από τη Δημοκρατία. Κλιμακώθηκε με μια σειρά ένοπλων συγκρούσεων το καλοκαίρι του 1992, όταν η κυβέρνηση της Γεωργίας απέστειλε 2.000 στρατεύματα της στην Αμπχαζία. Η αναμέτρηση που επακολούθησε είχε σαν αποτέλεσμα 200 νεκρούς και εκατοντάδες τραυματίες. Η ηγεσία της

Αμπχαζίας εγκατέλειψε τη πρωτεύουσα Sukhumi και υποχώρησε στην πόλη Gudauta.

Για την παρακολούθηση και τον έλεγχο της εφαρμογής, από τα συμβαλλόμενα μέρη, της συμφωνίας εκχειρίδας και του διαχωρισμού των δυνάμεων που υπογράφηκαν στη Μόσχα στις 14 Μαΐου 1994, καθιερώθηκε στις 24 Αυγούστου 1993 με το υπ' αριθμ. 858/1993 ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, η Αποστολή «UN Observer Mission in Georgia (UNOMIG)», με σκοπό :

- (1). Να ελέγχει τη συμμόρφωση με τη συμφωνία εκχειρίδας μεταξύ της κυβέρνησης της Γεωργίας και των αρχών της Αμπχαζίας.
- (2). Να ερευνά τις εκθέσεις των παραβιάσεων εκχειρίδας.
- (3). Να καταβάλει προσπάθεια επίλυσης παραβιάσεων εκχειρίδας μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών.
- (4). Να υποβάλει έκθεση στο Γενικό Γραμματέα για την εφαρμογή της εντολής του ΟΗΕ, συμπεριλαμβανομένων, ειδικότερα, των παραβιάσεων της συμφωνίας εκχειρίδας.

Η αρχική δύναμη της αποστολής ανερχόταν σε 88 στρατιωτικούς παρατηρητές από εικοσιτέσσερις χώρες μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα. .

Στην Ειρηνευτική Αποστολή η χώρα μας συμμετέχει από 5 Σεπ 94 με πέντε στελέχη, δύο του Σ.Ξ., δύο του Π.Ν. και ένα της Π.Α.

γ. ΕΡΥΘΡΑΙΑ – ΑΙΘΙΟΠΙΑ (UNMEE)

Η διαμάχη μεταξύ Ερυθραίας και Αιθιοπίας άρχισε τον Μάιο του 1998, σαν αποτέλεσμα συνοριακής αμφισβήτησης. Παρ' όλες τις προσπάθειες του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ η σύγκρουση μεταξύ Ερυθραίας και Αιθιοπίας εξερράγη στις 12 Μαΐου 2000. Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 1297 ψήφισμα, το Συμβούλιο Ασφαλείας εξέφρασε την ανησυχία του για την επανάληψη των συγκρούσεων. Με το υπ' αριθμ. 1298 ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας της 17ης Μαΐου 2000, επιβλήθηκαν τα μέτρα που στόχευαν στην παρεμπόδιση πώλησης ή ανεφοδιασμό σε όπλα, πυρομαχικά, στρατιωτικά οχήματα, εξοπλισμό και ανταλλακτικά.

Από τον Μάρτιο του 2000, υπολογίζεται ότι πάνω από 370.000 κάτοικοι της Ερυθραίας και περίπου 350.000 Αιθίοπες επηρεάστηκαν από τον πόλεμο. Η κατάσταση σε αρκετά μέρη της Αιθιοπίας επιδεινώθηκε από την ξηρασία, η οποία οδήγησε στην εμφάνιση μιας σημαντικής έλλειψης τροφίμων με αποτέλεσμα να επηρεαστούν σχεδόν 8 εκατομμύρια άνθρωποι.

Με την απόφαση 1312/2000 της 31ης Ιουνίου 2000 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, συγκροτήθηκε δύναμη 100 στρατιωτικών παρατηρητών, με την ονομασία UNMEE (UN Mission in Ethiopia and Eritrea) στην κοινή μεθόριο των δύο χωρών, με σκοπό να λειτουργεί ως σύνδεσμος μεταξύ των δύο μερών, να αναπτύξει μηχανισμό επαλήθευσης της κατάπαυσης του πυρός και να προετοιμάσει το έδαφος για την ανάπτυξη κανονικής Ειρηνευτικής Αποστολής.

Με το υπ' αριθμόν 1320 (2000) Ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας της 15ης Σεπτεμβρίου 2000, εγκρίθηκε η επέκταση της δύναμης της UNMEE σε 4077 Στρατιωτικό Προσωπικό και 490 Πολιτικό προσωπικό, που ανέλαβε τις παρακάτω αποστολές:

- (1). Έλεγχο διακοπής εχθροπραξιών.
- (2). Εξασφάλιση τήρησης υποχρεώσεων ασφάλειας που συμφωνήθηκαν από τα συμβαλλόμενα μέρη.
- (3). Έλεγχο ανακατανομής των δυνάμεων Αιθιοπίας και Ερυθραίας στις προ των συγκρούσεων θέσεις τους.
- (4). Έλεγχο της προσωρινής Ζώνης Ασφάλειας.
- (5). Συντονισμό και παροχή τεχνικής βοήθειας για ανθρωπιστικές δραστηριότητες και αποναρκοθέτηση της προσωρινής Ζώνης Ασφαλείας και των περιοχών γύρω απ' αυτή.

Η UNMEE απαρτίζεται από προσωπικό 45 συνολικά χωρών. Η χώρα μας συμμετέχει από 6 Μαρτίου 2001 με τρία στελέχη, δύο του Π.Ν και ένα της Π.Α..

δ. ΝΑΓΚΟΡΝΟ – ΚΑΡΑΜΠΑΧ (HLPG)

Στα πλαίσια του ΟΑΣΕ έχει συγκροτηθεί επιτελείο με έδρα τη Βιέννη, προκειμένου να μελετά τρόπους αποκλιμάκωσης της έντασης μεταξύ των

αντιμαχομένων μερών (Αρμενίας και Αζερμπαϊτζάν), γύρω από την περιοχή του Ναγκόρνο – Καραμπάχ, καθώς επίσης και περιπτώσεις επέμβασης για ειρήνευση στην περιοχή. Η χώρα μας συμμετέχει με ένα στέλεχος του Σ.Ξ..

ε. ΠΡΩΗΝ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ - EUMM

Με κοινή δήλωση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας, στις 8 Ιουλίου 1991, αποφασίσθηκε η ανάπτυξη της αποστολής επιτήρησης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (European Community Monitoring Mission – ECMM).

Αποστολή της ήταν η παρακολούθηση της εφαρμογής των Συμφωνιών κατάπαυσης του πυρός καθώς και άλλων συμφωνιών, οι οποίες είχαν υπογραφεί από τους αντιμαχόμενους και την Ε.Ε. Επιπλέον να ενεργεί σαν ουδέτερο μέλος και να βοηθά τους πληθυσμούς για την επίλυση των προβλημάτων τους. Στην αποστολή συμμετείχαν Στρατιωτικοί Παρατηρητές από τα κράτη μέλη της Ε.Ε. όπως και της Νορβηγίας και Σλοβακίας.

Στα πλαίσια των ενεργειών της ΕΕ για την ειρηνική επίλυση του προβλήματος της πρώην Γιουγκοσλαβίας, δημιουργήθηκε ακολούθως η αποστολή παρατηρητών της Ε.Ε. με ονομασία EUMM (European Union Mission Monitor), στην οποία η χώρα μας συμμετείχε όπως παρακάτω:

α. Από Ιούλιο 1991 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1993 με εννέα αξιούχους του ΣΞ.

β. Από 1-1-94 μέχρι 30-6-94 (διάστημα Ελληνικής Προεδρίας στην Ε.Ε.), με ενενήντα δύο στελέχη και των τριών Κλάδων των ΕΔ.

γ. Από 1-7-94, με εικοσιτέσσερα στελέχη, τα οποία στα πλαίσια μείωσης την παρούσα περίοδο ανέρχονται σε έξι συνολικά στελέχη, τρία του Σ.Ξ., ένα του Π.Ν. και δύο της Π.Α..

δ. Από 01 Ιαν 08, η χώρα μας δεν συμμετέχει πλέον με κανένα στέλεχος

στ. ΚΟΣΟΒΟ – KFOR – JOINT GUARDIAN

Σε εφαρμογή του ψηφίσματος 1244/99 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, το Βορειοατλαντικό Συμβούλιο του ΝΑΤΟ στις 10 Ιουνίου 1999 ενέκρινε την Ανάπτυξη Ειρηνευτικής Πολυεθνικής Δύναμης στο Κοσσυφοπέδιο. Η επιχείρηση ονομάστηκε "JOINT GUARDIAN" και η Πολυεθνική Δύναμη ονομάστηκε Δύναμη Κοσσυφοπεδίου (KOSOVO FORCE-KFOR).

Η χώρα μας συμμετείχε, σύμφωνα με την 1η απόφαση της 7ης συνεδρίασης του ΚΥΣΕΑ της 11ης Ιουνίου 1999, με την Ελληνική Δύναμη Κοσσυφοπεδίου (ΕΛΔΥΚΟ), επιπέδου Ταξιαρχίας. Η αποστολή της, όπως έχει διαμορφωθεί για το 2005, είναι "Να συνεισφέρει στη διατήρηση ενός ασφαλούς περιβάλλοντος, στο οποίο να μπορούν να υλοποιηθούν οι αποφάσεις του ΟΗΕ για να εξασφαλισθεί η ασφαλής επιστροφή όλων των εκτοπισθέντων και των προσφύγων και να υποστηρίξουν τη δημιουργία συνθηκών τελικής διευθέτησης, με σκοπό την πλήρη στρατιωτική αποχώρηση."

Στη δύναμη της ΚFOR διατέθηκε η 34 Μηχανοκίνητη Ταξιαρχία, συνολικής δύναμης 1162 ατόμων. Επιπλέον διατέθηκε ένα μεταγωγικό αεροσκάφος C-130 με προσωπικό 10 άτομα, καθώς και 30 αξιωματικοί και οπλίτες για την επάνδρωση των συμμαχικών Επιτελείων των Στρατηγείων και των Διοικήσεων. Ακόμη, προσωπικό εντός της Ελλάδας (157 αξιωματικοί και οπλίτες), για την παροχή υποστήριξης Φιλοξενούντος Έθνους.

Η δύναμη συμπληρώθηκε από ένα Λόχο Πεζικού με στοιχεία Μηχανικού που αποτελείτο από 60 αξιωματικούς και οπλίτες και από ένα Τμήμα Υποστήριξης και ένα Τμήμα Εγκαταστάσεων συνολικής δύναμης 10 ατόμων, με έδρα την Communication Zone South στη Θεσσαλονίκη.

Η Ταξιαρχία εγκαταστάθηκε σε στρατόπεδα στις περιοχές Κόσοβο Πόλιε (Στρατόπεδο «ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ»), Ουρόσεβατς (Στρατόπεδο «ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ») και Μητροβίτσας (Στρατόπεδο «TOBACCO FACTORY»). Τα ανωτέρω Στρατόπεδα δημιουργήθηκαν εξ ολοκλήρου και σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα από τους Έλληνες στρατιωτικούς, κυρίως από τους άνδρες που ανήκαν στο 34 Τάγμα Μηχανικού.

Η ΕΛΔΥΚΟ εκτέλεσε εκατοντάδες αποστολές Αναγνωρίσεως, Συνοδείας, Ασφαλείας και Ελέγχου Κυκλοφορίας. Επάνδρωσε 7 σημεία ελέγχου

δρομολογίων (Check Points) και ανέλαβε την οργάνωση και τη διεύθυνση των αποστολών ελέγχου κυκλοφορίας στον οδικό άξονα που συνδέει την ΠΓΔΜ με την Πρίστινα και στο συνοριακό σταθμό Κοσσυφοπέδιου-ΠΓΔΜ.

Επιπλέον, οι Έλληνες στρατιωτικοί φρουρούσαν νυχθημερόν 2 σημεία συγκέντρωσης όπλων που παραδίδονται από τον UCK και συγχρόνως, προετοίμαζαν τη μεταφορά και την καταστροφή του συγκεκριμένου οπλισμού. Κορυφαία στιγμή του ελληνικού τμήματος, είναι η ανακάλυψη αποθήκης με μεγάλες ποσότητες όπλων και πυρομαχικών. Η αποστολή αναγνωρίστηκε από την KFOR ως η δεύτερη σε σπουδαιότητα και σε επιτυχία αποστολή που έχει πραγματοποιηθεί μέχρι τότε στο Κοσσυφοπέδιο.

Η ΕΛΔΥΚΟ έχει ακόμη καταστρέψει, στην κλίβανο ενός εργοστασίου μεταλλουργίας, πάνω από 4000 όπλα διαφόρων τύπων και διαμετρημάτων τα οποία έχει προηγουμένως κατασχέσει η KFOR από κρυψώνες παραστρατιωτικών οργανώσεων ή εγκληματικών στοιχείων. Επίσης παρέχει 24ωρη προστασία σε Χριστιανικές Εκκλησίες στη Ζώνη Ευθύνης της. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της άμεσης ενέργειας Ελληνικής περιπόλου για τη διάσωση της Εκκλησίας του Αγίου Ούρου στο κέντρο του Ουρόσεβατς που κινδύνεψε από εμπρησμό. Όλα τα ιερά κειμήλια διασώθηκαν και παραδόθηκαν για φύλαξη στην Ιερά Μονή της Γκρατσάνιτσα.

Σημαντική ακόμα είναι η προσφορά της ΕΛΔΥΚΟ στη μεταφορά, τη συνοδεία και τη διανομή της ανθρωπιστικής βοήθειας, όπως στην περίπτωση των 160 τόνων ανθρωπιστικής βοήθειας, από την οργάνωση "FOCUS", που διανεμήθηκαν σε διάφορα χωριά του Κοσσυφοπέδιου. Η συνεισφορά της ΕΛΔΥΚΟ στην τοπική κοινωνία επεκτείνεται και στον τομέα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Το ιατρικό προσωπικό έχει εξετάσει πάνω από 2000 άτομα στο Ουρόσεβατς και το Κόσοβο Πόλιε.

Με την υπ' αριθμόν 152 του 2001 Εγκύκλιο Διαταγή του ΥΕΘΑ απονεμήθηκε ο Πολεμικός Σταυρός Α' Τάξεως στις Σημαίες των 34η Μ/Κ ΤΑΞ, 501 Μ/Κ ΤΠ και 507 Μ/Κ ΤΠ. Στις 30 Σεπτεμβρίου 2003 ο Διοικητής της KFOR απένειμε Ειδική Τιμητική Διάκριση στο 507 Μ/Κ ΤΠ. Η εκτέλεση ενός μεγάλου αριθμού αποστολών με μηδενικό αριθμό ατυχημάτων καταδεικνύει την άρτια οργάνωση και τον επαγγελματισμό που διακρίνει την ΕΛΔΥΚΟ.

Κατά τη διάρκεια του 2003, μετά τη λήψη απόφασης για σημαντική αναδιοργάνωση της KFOR σε προσωπικό και μέσα, η ελληνική συμμετοχή μειώθηκε όπως παρακάτω:

(1). Δύο Μ/Κ ΤΠ στην ΜΝΒ(Ν) και ΜΝΒ(Ε), με έδρα την Μητροβίτσα και το Ουρόσεβατς αντίστοιχα, συνολικής δυνάμεως 650 ανδρών περίπου, τμήμα διοίκησης (ΕΤΔ) επτά στελεχών καθώς και Εθνικό Στοιχείο Υποστήριξης (National Support Element) με δεκατρία άτομα.

(2). Ένα Α/Φ C-130 που καλύπτει τις απαιτήσεις όλου του θεάτρου επιχειρήσεων της Βαλκανικής.

(3). Δεκατρείς Έλληνες Αξιωματικούς και Υπαξιωματικούς που στελεχώνουν θέσεις στα επιτελεία (HQs) της KFOR.

Οι αναταραχές στην περιοχή του Κοσόβου τον Μάρτιο του 2003, είχαν σαν αποτέλεσμα την καταστροφή πολλών μνημείων και κτηρίων. Συνολικά προκλήθηκαν ζημιές σε 16 εκκλησίες και μοναστήρια, σε περισσότερα από 15 δημόσια κτήρια και σε περισσότερα από 100 σπίτια. Επίσης, στις 17 Μαρτίου στο Ουρόσεβατς, τραυματίστηκε ο υπολοχαγός πεζικού Καλόγηρος Απόστολος του 525 Μ/Κ ΤΠ. Η ΕΛΔΥΚΟ, χειρίστηκε ικανοποιητικά την κατάσταση και απέκτησε, όπως και τα τμήματα των άλλων χωρών, τη δυνατότητα να ανταποκρίνεται στις νέες προκλήσεις στην περιοχή.

ζ. ΑΛΒΑΝΙΑ – ΝΗQT

Η κρίση που ξέσπασε στις αρχές Μαρτίου 1997 στην Αλβανία, λόγω κατάρρευσης του παρατραπεζικού συστήματος, πήρε απροσδόκητες διαστάσεις. Με την απόφαση 1101/1997 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ της 28ης Μαρτίου 1997, αποφασίστηκε η δημιουργία μιας προσωρινής και περιορισμένης Πολυεθνικής Δύναμης Προστασίας (FMP – Multinational Protection Force) στην Αλβανία υπό τον ΟΑΣΕ. Επικεφαλής έθνος ορίστηκε η Ιταλία και συμμετείχαν ακόμα η Γαλλία, η Τουρκία, η Ισπανία, η Ρουμανία, η Δανία, η Αυστρία, η Σλοβενία, το Βέλγιο και η Ελλάδα.

Την 5η Απριλίου 1997, μετά την 1η απόφαση της 3ης συνεδρίασης/1997 του ΚΥΣΕΑ, μετέβη στην Αλβανία η πρώτη Ελληνική Δύναμη Αλβανίας (ΕΛΔΑΛ),

συνολικής δύναμης 803 ανδρών με 224 οχήματα, στα πλαίσια της επιχείρησης «ALBA», με αποστολή:

(1). Να εξασφαλίζει τα κύρια σημεία εισόδου στην περιοχή επιχειρήσεων, με σκοπό να διασφαλιστεί η άφιξη της ανθρωπιστικής βοήθειας και η έγκαιρη μεταφορά της στους σταθμούς διανομής.

(2). Να παρέχει ένα ασφαλές περιβάλλον δράσης στη Διεθνή Επιτροπή και τους Διεθνείς Οργανισμούς που εμπλέκονταν στην περιοχή, στα πλαίσια της βοήθειας της διεθνούς κοινότητας προς την Αλβανία.

(3). Να διασφαλίσει τη διενέργεια των εκλογών του Ιουνίου 1997.

Κατά τη διάρκεια της παραμονής της Ελληνικής Δύναμης στην Αλβανία εκτελέστηκαν αποστολές αναγνώρισης, εξασφάλισης δρομολογίων και συνοδείας Ανθρωπιστικής Βοήθειας Διεθνών Οργανισμών στην Κεντρική και Νότια Αλβανία, καθώς επίσης μεταφορά και προστασία των παρατηρητών του ΟΑΣΕ, κατά τη διάρκεια των Βουλευτικών Εκλογών.

Η όλη συμπεριφορά της Ελληνικής Δύναμης ήταν υποδειγματική και απέσπασε τα συγχαρητήρια, τόσο του Διοικητού της FMP Στρατηγού Forlani και του Αλβανού Αρχηγού ΓΕΕΘΑ Corani, όσο και των διαφόρων οργανισμών (ΟΑΣΕ, μελών του CIMIC κλπ.)

Εκτός από τα παραπάνω η Ελλάδα, στα πλαίσια Επιχειρήσεων Ανθρωπιστικής Βοήθειας, συνέβαλε στην αντιμετώπιση της κρίσης στην Αλβανία με αποστολή συνολικά 80 τόνων διαφόρων ειδών ανθρωπιστικής βοήθειας προς τις Ένοπλες Δυνάμεις της Αλβανίας και την πόλη των Αγ. Σαράντα, με Αεροσκάφη της Πολεμικής Αεροπορίας και Αρματαγωγά του Πολεμικού Ναυτικού.

Μετά την ολοκλήρωση της αποστολής της δύναμης προστασίας (FMP), άρχισε η αποχώρηση της ΕΛΔΑΛ που μερικώς ολοκληρώθηκε τον Αύγουστο 1997. Κατόπιν διμερούς συμφωνίας μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας που υπογράφηκε την 25 Σεπτεμβρίου 1997, διαμορφώθηκε η νέα Ελληνική Δύναμη Αλβανίας, που αποτελούνταν από ένα αυξημένο Λόχο, δύναμης 205 ανδρών. Βασική αποστολή της Ελληνικής Δύναμης ήταν η συνδρομή στο έργο των Ελλήνων Στρατιωτικών Συμβούλων για την αναδιοργάνωση των Αλβανικών Ενόπλων Δυνάμεων.

Η κρίση του Κοσσυφοπεδίου που επακολούθησε είχε σαν αποτέλεσμα την εισροή μεγάλου κύματος προσφύγων στην Αλβανία. Η Αλβανική Κυβέρνηση δήλωσε αδυναμία στέγασης και σίτισής τους και ζήτησε τη συνδρομή της διεθνούς κοινότητας. Η Ελληνική Κυβέρνηση ευαισθητοποιήθηκε αμέσως και μέσω της Ελληνικής Δύναμης άρχισε να αποστέλλει βοήθεια. Με διαταγή του ΓΕΕΘΑ την 8 και 9 Απρ. 99 διατέθηκαν στην Αλβανία ένα Τμήμα Μηχανικού, ένα Ελικόπτερο CH-47D, ιατρικό προσωπικό, επτά κινητά μαγειρεία και δύο κινητοί φούρνοι.

Στη συνέχεια, μετά την έκδοση από το ΝΑΤΟ του Επιχειρησιακού Σχεδίου "ALLIED HARBOUR", το οποίο προέβλεπε την ανάπτυξη στην Αλβανία Νατοϊκής Δύναμης με την ονομασία «Δύναμη Αλβανίας» (AFOR) και με αποστολή τη συνδρομή της κυβέρνησης της Αλβανίας και των διεθνών οργανισμών στο έργο της παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας στους πρόσφυγες, διατέθηκαν, σύμφωνα με την 1η απόφαση της 4ης/1999 συνεδρίασης του ΚΥΣΕΑ από 19-4-1999, ένας Λόχος Πεζικού, ένας Λόχος Μηχανικού και μία Διμοιρία Μεταφορών, συνολικής δύναμης 170 περίπου αξιωματικών και οπλιτών.

Παράλληλα η κυβέρνηση ανέλαβε την υποχρέωση οργάνωσης και λειτουργίας τριών στρατοπέδων προσφύγων:

(1). Καταυλισμός «ΑΘΗΝΑ» στο Κουκές, δυνατότητας διαβίωσης 1000 προσφύγων σε 100 σκηνές. Ο καταυλισμός λειτούργησε από 4 - 28 Απριλίου 1999, οπότε παραδόθηκε στο Υπουργείο Άμυνας της Αλβανίας, ενώ συνεχίστηκε η τροφοδοσία του από την Ελλάδα μέχρι τέλος Μαΐου 1999.

(2). Καταυλισμός «ΟΛΥΜΠΙΑ» στα Τίρανα, δυνατότητας διαβίωσης 2000 προσφύγων σε 200 οικισμούς. Ο καταυλισμός λειτούργησε από 2 Απριλίου μέχρι 15 Ιουλίου 1999, οπότε και παραδόθηκε στον Οργανισμό "ACT" (Action by Churches Together).

(3). Καταυλισμός «ΒΕΡΓΙΝΑ» στο Πόγραδετς, δυνατότητας διαβίωσης 2000 προσφύγων σε 200 σκηνές. Ο καταυλισμός λειτούργησε μέχρι 3 Ιουλίου 1999, οπότε και παραδόθηκε στη Νομαρχία του ΠΟΓΡΑΔΕΤΣ.

Για τη λειτουργία των παραπάνω καταυλισμών, κατασκευάστηκαν με έξοδα της Ελληνικής Κυβέρνησης τα απαραίτητα έργα υποδομής για διαμονή, σίτιση και νοσηλεία των προσφύγων.

Στις 23 Οκτωβρίου 1999 μεταξύ Υφυπουργού Εθνικής Άμυνας Ελλάδας και Υφυπουργού Άμυνας Αλβανίας υπογράφηκε Συμπληρωματική Συμφωνία, σύμφωνα με την οποία η Ελληνική Δύναμη μετονομάστηκε σε Ελληνική Αποστολή Διοικητικής Μέριμνας στην Αλβανία (ΕΛΑΔΜΑ). Ο σκοπός αυτής της Συμπληρωματικής Συμφωνίας ήταν να καθορίσει τις δραστηριότητές της για:

- (1). Οικοδόμηση του Στρατιωτικού Νοσοκομείου του Αργυροκάστρου.
- (2). Επισκευή και ανακατασκευή της υποδομής του Στρατιωτικού Αεροδρομίου RINAS.
- (3). Υποδομή της Ναυτικής Βάσης Δυρραχίου.
- (4). Οργάνωση και εφοδιασμό της Ταξιαρχίας Άμεσης Επέμβασης στα Τίρανα και οποιονδήποτε άλλων μελλοντικών έργων ήθελε αποφασιστούν μεταξύ των δύο μερών.
- (5). Φρούρηση και ασφάλεια του προσωπικού, των υλικών και των μέσων που αποστέλλονταν στην Αλβανία για την εφαρμογή των παραπάνω σκοπών.

Την 30η Ιουλίου 2000 επαναπατρίστηκε το μεγαλύτερο μέρος της Ελληνικής Δυνάμεως. Στη Σημαία του 601 Α/Μ ΤΠ, το οποίο αποτέλεσε τη βάση των διατιθέμενων δυνάμεων στην Αλβανία, απονεμήθηκε ο Πολεμικός Σταυρός Α' Τάξεως με Προεδρικό Διάταγμα της 6ης Σεπτεμβρίου 2000.

Την 1η Αυγούστου 2000 δημιουργήθηκε η νέα Ελληνική Δύναμη, στα πλαίσια της Νατοϊκής επιχείρησης «JOINT GUARDIAN», με έδρα το στρατόπεδο «PLEPA» στο Δυρράχιο. Αποτελούνταν από ένα Λόχο Πεζικού, μία Διμοιρία Μηχανικού και Εθνικό Στοιχείο Υποστήριξης, συνολικής δύναμης 95 ανδρών με 33 οχήματα.

Η Ελληνική Δύναμη Αλβανίας είχε σαν αποστολή την εξασφάλιση της δυνατότητας ακώλυτης οδικής επικοινωνίας μεταξύ του πολιτικού αεροδρομίου RINAS και του λιμανιού του Δυρραχίου, καθώς επίσης και την ανάπτυξη και διατήρηση σχέσεων συνεργασίας και αμοιβαίας εμπιστοσύνης με τις Αλβανικές αρχές.

Προκειμένου να διατηρηθεί η σταθερότητα στα Βαλκάνια, στις 17 Ιουνίου 2002, το NATO ίδρυσε το ΝΑΤΟϊκό Στρατηγείο στα Τίρανα (NHQT), υπό τη διοίκηση ενός Ανωτέρου Στρατιωτικού Αντιπροσώπου (Senior Military Representative - SMR), ο οποίος υπάγεται κατευθείαν στον Διοικητή των Συμμαχικών Δυνάμεων της Νοτίου

Ευρώπης. Το ΝΗQΤ, υπό τη διοίκηση του SMR, έχει σαν αποστολή να διευκολύνει το συντονισμό μεταξύ της Κυβέρνησης της Αλβανίας, των Οργανώσεων της Διεθνούς Κοινότητας και του ΝΑΤΟ. Το Στρατηγείο αποτελείται από περίπου 600 άτομα, στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό από 5 έθνη (Ιταλία, Ελλάδα, Πολωνία, Τουρκία και ΗΠΑ). Ο SMR και το ΝΗQΤ την παρούσα περίοδο εδρεύουν στο Δυρράχιο,

Το 2004 και για διάρκεια ενός έτους η χώρα μας διαδεχθεί την Ιταλία στη διοίκηση του ΝΗQΤ και η Ελληνική δύναμη αποτελείτο από ένα Λόχο Υποστήριξης Στρατηγείου και αριθμό επιτελών σ' αυτό.

Με την αναθεώρηση του Σχεδίου (OPLAN 10501) για τις επιχειρήσεις στη Βαλκανική το Δεκ 05, στην Αλβανία διατηρήθηκε το Νατοϊκό Στρατηγείο σε μικρότερη σύνθεση (28 στρατιωτικούς έναντι 50 του 2004-2005) και η Ομάδα των Στρατιωτικών Συμβούλων (ΝΑΤΟ Advisory Team/NAT). Έτσι αναχώρησε ο διατιθέμενος Ελληνικός Λόχος Υποστήριξης Στρατηγείου (ΝΑΤΟ ΗQΤirana) δυνάμει 47 ανδρών στις 21 Δεκ 05.

Από το Μαρ 06 και για 2 έτη, η χώρα μας διαθέτει έναν ανώτατο αξιωματικό (Ταξίαρχο) ως Senior Military Representative ΝΑΤΟ στην Αλβανία ο οποίος είναι Δκτης στο ΝΑΤΟ ΗQ Τirana και 14 στελέχη (και από τους τρεις κλάδους των Ελληνικών ενόπλων δυνάμεων), για κάλυψη θέσεων στο Επιτελείο.

η. ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ – ISAF

Μετά την επίτευξη της Συμφωνίας της Βόννης της 5ης Δεκ 2001 για το μέλλον του Αφγανιστάν, με την έκδοση του υπ' αριθμ. 1386 της 20ης Δεκ 2001 ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ και την υπογραφή της Τεχνικής Στρατιωτικής Συμφωνίας της 4ης Ιαν 2002 μεταξύ προσωρινής Κυβέρνησης του Αφγανιστάν (υπουργός Εσωτερικών Mohammat Yunis Qanouni) και Βρετανικού Υπουργείου Άμυνας (Major General McColl), αποφασίστηκε η δημιουργία Πολυεθνικής Δύναμης Ασφαλείας (International Security Assistance Force – ISAF) και η ανάπτυξή της στην ευρύτερη περιοχή της Καμπούλ και των περιχώρων αυτής.

Τα επιμέρους Έργα της ISAF από την αρχική ανάπτυξη μέχρι σήμερα είναι:

(1). Συντήρηση – Επισκευή – Λειτουργία Α/Δ ΚΑΙΑ (Kabul International Airport).

- (2). Συντήρηση – Επισκευή Α/Δ Bagram και Σχολείου στην Καμπούλ.
- (3). Περιπολίες (ανεξάρτητες ή από κοινού με την Αφγανική Αστυνομία).
- (4). Εκπαίδευση του 1ου Αφγανικού Τάγματος.
- (5). Προγράμματα CIMIC.
- (6). Εκκαθάριση Ναρκοπεδίων και ύποπτων χώρων.
- (7). Οργάνωση επαφών και Συνδέσμων με τα αρμόδια Αφγανικά Υπουργεία και Υπηρεσίες.
- (8). Παροχή συμβουλών για την οργάνωση και τον εξοπλισμό των ΕΔ και των Δυνάμεων Ασφαλείας.
- (9). Οργάνωση συστήματος ασθενοφόρων για την εκτέλεση των απαραίτητων διακομιδών.
- (10). Λειτουργία Πολυκλινικής για Πολίτες.

Δεκαεννέα Χώρες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, παρείχαν στρατεύματα στην Πολυεθνική Δύναμη περίπου 5.055 ανδρών. Το ρόλο του “Lead Nation”⁸⁰ ανέλαβαν αρχικά η Αγγλία, έπειτα η Τουρκία και μετά σε συνεργασία η Γερμανία με την Ολλανδία, ενώ από 11 Αυγούστου 2003 την επιχείρηση ανάλαβε το NATO .

Με την υπ’ αριθμ. 1510 απόφαση του Σ.Α. του ΟΗΕ της 13ης Οκτ 03, εγκρίθηκε η επέκταση της ISAF εκτός της Καμπούλ και των περιχώρων της. Το Βορειοατλαντικό Συμβούλιο ενέκρινε στις 25 Ιουνίου 2004, την επέκταση σε τέσσερα στάδια, αρχίζοντας από Βορρά (στάδιο 1), Δυσμάς (στάδιο 2), Νότια (στάδιο 3) και Ανατολικά (στάδιο 4). Παράλληλα αποφασίστηκε η ενίσχυση των Αφγανικών Αρχών για τη διεξαγωγή των εκλογών τους. Η επέκταση υλοποιείται με τις Περιφερειακές Ομάδες Ανασυγκρότησης, Provisional Reconstruction Teams – PRTs.

Σύμφωνα με την 3η απόφαση της 1ης/2002 από 15-1-2002 συνεδρίασης του ΚΥΣΕΑ, η χώρα μας συμμετέχει στην επιχείρηση, ως Ελληνική Δύναμη Αφγανιστάν (ΕΛΔΑΦ), με δυνάμεις όπως παρακάτω:

- (1). Ένα Λόχο Μηχανικού Ειρηνευτικών Αποστολών (ΕΛΜΧΕΑ), δύναμης 122 ανδρών (Αξικοί και Υπξικοί), στη διάθεση του οποίου βρίσκονται 67

⁸⁰ Ο ρόλος του Lead Nation, όπως περιγράφεται στο ΑJP-3 σελ 2-3, είναι η σχεδίαση και εκτέλεση της επιχείρησης.

οχήματα και 7 μηχανήματα, για την παροχή βοήθειας στην προσωρινή κυβέρνηση του Αφγανιστάν στην προσπάθεια ανοικοδόμησης και ανασυγκρότησης της χώρας.

(2). Ένα μεταγωγικό αεροσκάφος C-130 και 25 άτομα, πλήρωμα και προσωπικό υποστήριξης εδάφους για την εκτέλεση αερομεταφορών ανθρωπιστικής βοήθειας με έδρα την Ελλάδα.

(3). Αριθμό επιτελών στο στρατιωτικό επιτελείο της ISAF.

(4). Από το Δεκέμβριο του 2005 μέχρι το Μάρτιο του 2006, η χώρα μας είχε την ευθύνη Διοίκησης, οργάνωσης και λειτουργίας του Διεθνούς Αεροδρομίου της Καμπούλ (ΚΑΙΑ), με τη διάθεση 39 επιπλέον στελεχών. Το κόστος της αποστολής αυτής ανήλθε σε 1,6 εκατ. ευρώ.

(5) Επίσης από 22 Αυγ 2005 αναπτύχθηκε στην ΚΑΜΠΟΥΛ, και παρέμεινε μέχρι την 02 Απρ 2007, το 299 Κινητό Χειρουργικό Νοσοκομείο Εκστρατείας (ΚΙΧΝΕ), το οποίο ήταν Ιατρο-νοσηλευτική Μονάδα 30 κλινών και δύναμης 47 στελεχών

(6). Στο πλαίσιο της ανθρωπιστικής βοήθειας προς την κυβέρνηση και το λαό του Αφγανιστάν, οι Ένοπλες Δυνάμεις έχουν προσφέρει κατά καιρούς διάφορα μέσα και υλικά, όπως ηλεκτροπαραγωγά ζεύγη, ηλεκτρονικούς υπολογιστές, περονοφόρο όχημα, ημιφορητά οχήματα, σκηνές, GPS, εξοπλισμό καθαρισμού νερού κλπ

(7). Πέραν αυτών, στο πλαίσιο της συνόδου των ΥΠΕΞ των κρατών - μελών του ΝΑΤΟ στις Βρυξέλλες (26 Ιαν 07), η Ελλάδα ανακοίνωσε ότι θα διαθέσει στην Αφγανική κυβέρνηση 13 πλήρως εξοπλισμένα άρματα μάχης M-60 A3, διάφορα υλικά αρμάτων και ελαφρύ οπλισμό.

Το συνολικό κόστος της συμμετοχής των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων στην ISAF για τα έτη 2006-07, ανήλθε συνολικά στο ποσό των 36,3 εκατ. ευρώ.

θ. Β-Ε ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ «ALTHEA»

Το ΝΑΤΟ στη σύνοδο κορυφής της Κωνσταντινούπολης 28 και 29 Ιουνίου 2004 αποφάσισε τον τερματισμό της επιχείρησης Stabilization Force (SFOR).

Το Συμβούλιο Ασφαλείας (ΣΑ) του ΟΗΕ με την απόφαση 1551 της 9^{ης} Ιουλίου 2004 ζήτησε τη συνέχιση της επιχείρησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, μετά την επιτυχή εκτέλεση της επιχείρησης Concordia στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, αποφάσισε να

αναλάβει μια μεγαλύτερη στρατιωτική επιχείρηση αυτή τη φορά στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη ως διάδοχη του NATO.

Η ΕΕ την 12 Ιουλ 2004 αποφάσισε, στο ευρύτερο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας, την ανάληψη της επιχείρησης στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη με την Κωδική Ονομασία "ΑΛΘΑΙΑ". Η επιχείρηση θα εκτελείται σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διευθετήσεις του «BERLIN PLUS⁸¹» μεταξύ NATO και ΕΕ. Η επιχείρηση ξεκίνησε στις 2 Δεκεμβρίου του 2004 και δεν έχει προσδιορισθεί η διάρκειά της.

Η αποστολή της EUFOR είναι να διεξάγει επιχειρήσεις στη Βοσνία – Ερζεγοβίνη με τη στρατηγική καθοδήγηση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας υπό την εξουσία του Συμβουλίου, για παροχή αποτροπής, συνεχούς συμμόρφωσης με την ευθύνη της εκπλήρωσης των καθοριζόμενων στα παραρτήματα 1Α και 2 του Γενικού Πλαισίου της Ειρηνευτικής Συμφωνίας του DAYTON και να συνδράμει στη δημιουργία σταθερού και ασφαλούς περιβάλλοντος σύμφωνα με τις αποφάσεις του ΣΑ/ΟΗΕ, επ' ωφελεία των προσπαθειών του Υψηλού Επιτετραμμένου του ΓΓ/ΟΗΕ.

Η επιχείρηση διατηρήθηκε στην αρχική συγκρότηση δυνάμεων για πέντε (5) εξάμηνα.

Στις 11 Δεκ 2006 εγκρίθηκε από το Political Security Committee (PSC) της ΕΕ η μετάπτωση της επιχείρησης στην επόμενη φάση, η οποία περιλαμβάνει 4 στάδια (Steps). Κατά την φάση αυτή προβλέπεται η τελική απόσυρση των δυνάμεων, με σταδιακή μείωση αυτών.

Η έναρξη του 1ου σταδίου (step-1) της επόμενης φάσης ξεκίνησε στις 28 Φεβ 2006 και άρχισε η σταδιακή μείωση των δυνάμεων.

Την 12 Ιουλίου 2007 περατώθηκε με επιτυχία η Ελληνική συμμετοχή στο Πολυεθνικό Συγκρότημα Βορείου Τομέα (Multinational Task Force North – MNTF N) της επιχείρησης "ΑΛΘΑΙΑ" με έδρα την Touzla στην Βοσνία – Ερζεγοβίνη και επαναπατρίστηκε το τελευταίο τμήμα των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων που συμμετείχαν σ' αυτό.

⁸¹ Σύμφωνια μεταξύ NATO-ΕΕ (16 ΔΕΚ 2002) για την χρήση από την ΕΕ δυνατοτήτων του NATO σε περιπτώσεις κρίσεων, υπό την προϋπόθεση της άρνησης του NATO να εμπλακεί (right of first refusal). Οι επιχειρήσεις Concordia – Althea διενεργήθηκαν υπό την αιγίδα της ΕΕ στα πλαίσια της συμφωνίας αυτής.

Στο Πολυεθνικό Συγκρότημα Βορείου Τομέα στο οποίο συμμετείχαν 14 χώρες (Αυστρία, Βέλγιο, Ελλάδα, Εσθονία, Ιρλανδία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Τουρκία, Τσεχία, και Φιλανδία) η Ελλάδα ως Έθνος Πλαίσιο (Framework Nation) ασκούσε την Διοίκηση από 1 Δεκεμβρίου 2006 μέχρι και 27 Ιουνίου 2007. Σημειώνεται ότι η Ελλάδα για πρώτη φορά ανέλαβε Διοίκηση Τομέως σε Επιχείρηση Υποστήριξης Ειρήνης στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως – NATO.

Η Ελλάδα ως Framework Nation κατόπιν της μετάβασης της Επιχείρησης στην επόμενη φάση (Step-1 την 28 Φεβ 2007) εξουσιοδοτήθηκε από την EUFOR και τα υπόλοιπα Κράτη - Μέλη του MNTF – N να διεξάγει τις διαπραγματεύσεις καθώς και τα υπογράψει το σχετικό Memorandum of Understanding με τη Βοσνιακή Κυβέρνηση για την παράδοση της Βάσης Camp Eagle Base, (στο οποίο στρατωνιζόταν το πολυεθνικό συγκρότημα) στο Βοσνιακό Υπουργείο Άμυνας .

Η παράδοση της Βάσης πραγματοποιήθηκε στις 27 Ιουνίου 2007. Σε ειδική τελετή στην οποία παρέστησαν ο υπουργός Άμυνας της Βοσνίας - Ερζεγοβίνης Selmo Cikotic, ο οποίος ευχαρίστησε θερμά την Ελλάδα, διότι κατά την περίοδο της Διοικήσεως του Πολυεθνικού Συγκροτήματος Βορείου Τομέα επετεύχθη πλήρως η αποστολή της ειρηνευτικής επιχείρησης. Επισήμανε δε ότι η Ελληνική Διοίκηση ενέπνευσε την εμπιστοσύνη και την αναγνώριση του τοπικού πληθυσμού και των αρχών στο έργο το οποίο απετέλεσε.

Την παρούσα περίοδο η χώρα μας συμμετέχει στην επιχείρηση με τις παρακάτω δυνάμεις:

- α. Δύο Επιτελείς στο OHQ της ΕΕ στις Βρυξέλλες.
- β. Ένα Επιτελή στο JFC CE στη Νάπολη.
- γ. 4 στελέχη στο στρατηγείο της EUFOR στο Σεράγεβο.
- δ. 20 στελέχη στο Λόχο Πολυεθνικής Στρατονομίας ΕΕ.
- ε. 4 στελέχη ως Εθνικό Στοιχείο Πληροφοριών (NIC).
- στ. 16 στελέχη σε δύο ομάδες συνδέσμων-παρατηρητών (LOTs)
- η. Ένα στέλεχος στην Τούζλα ως σύνδεσμος των παρατηρητών (LOTs).

(i). ΣΟΥΔΑΝ - UNMISUD

Η ειρηνευτική αποστολή για το Σουδάν AMIS, έχει αναπτυχθεί από τον Ιούνιο του 2004 στο Al Fasher (Darfur) με στρατιωτική δύναμη 1056 ατόμων και 10 παρατηρητών ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Έχει χαρακτηριστεί ως επιχείρηση παρακολούθησης / εξακρίβωσης Κεφαλαίου VI του Χάρτη των ΗΕ.

Το κεφάλαιο VI περιλαμβάνει επιχειρήσεις μετά την συγκατάθεση της χώρας. Οι δυνάμεις αποστέλλονται μετά την επίτευξη της κατάπαυσης του πυρός και έχουν ως αποκλειστική αρμοδιότητα την επιτήρηση και τον διαχωρισμό των αντιμαχόμενων πλευρών.

Αποστολή της επιχείρησης είναι η δημιουργία μιας πολυεθνικής δύναμης των ΗΕ για την υποστήριξη της ειρήνης στο Σουδάν και την παροχή βοήθειας στην Κυβέρνηση και την SPLM (Sudan People's Liberation Movement) για την εφαρμογή των όρων και διατάξεων της Συμφωνίας Ειρήνης, που υπογράφηκε στο Ναϊρόμπι.

Η συνολική δύναμη της AMIS, που προέρχεται από τα κράτη της Αφρικανικής Ένωσης, ανέρχεται σε 10.130 στρατιωτικούς (750 παρατηρητές, 160 επιτελείς, 4.150 άτομα σε δυνάμεις προστασίας και 5.070 σε τμήματα υποστήριξης όπως μεταφορών, μηχανικού, υγειονομικού, κλπ.) καθώς και 755 αστυνομικούς. Η Απόφαση των Η.Ε. περί αποστολής Ειρηνευτικής Δύναμης προβλέπει επίσης στενή συνεργασία με την αποστολή της Αφρικανικής Ένωσης στο Σουδάν.

Η επιχείρηση θα διαρκέσει περίπου 7 έτη και η βασική της αποστολή θα είναι η παροχή υποστήριξης για την αποτελεσματική εφαρμογή της Συνολικής Ειρηνευτικής συμφωνίας του Ναϊρόμπι που υπεγράφη την 9 Ιαν 05 μεταξύ κυβέρνησης και ανταρτών, και αφορά την διαδικασία ειρήνευσης Βορρά – Νότου.

Η χώρα μας συμμετέχει στην εν λόγω επιχείρηση με το παρακάτω προσωπικό:

- α. Από ΓΕΣ 1 Στρατιωτικό Παρατηρητή και 1 Επιτελή.
- β. Από ΓΕΝ 2 Στρατιωτικούς Παρατηρητές.
- γ. Από ΓΕΑ 1 Στρατιωτικό Παρατηρητή και 1 Επιτελή.

Επίσης στο πλαίσιο της υποστήριξης της ΕΕ και του ΝΑΤΟ στην επιχείρηση της AMIS, ένα ελληνικό αεροσκάφος C-130 μετέφερε υλικά και εξοπλισμό του Τάγματος της Σενεγάλης, από τη Σενεγάλη στο Σουδάν κατά το διάστημα από 17 έως 29 Αυγούστου 2005.

(ια) ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΛΙΒΑΝΟ UNIFIL

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ "ΚΕΔΡΟΣ" (17 Ιουλ – 09 Σεπ 2006) (Απεγκλωβισμός Πολιτών / Προώθηση Ανθρωπιστικής Βοήθειας)

Την 14 Ιουλίου 2006 και μόλις έγινε γνωστή η έναρξη των εχθροπραξιών στο Λίβανο, άρχισαν προετοιμασίες για την εφαρμογή υφισταμένου σχεδίου, το οποίο αφορά στην ασφαλή μεταφορά και απεγκλωβισμό (evacuation) Ελλήνων πολιτών από περιοχές ταραχών, οπουδήποτε και αν αυτές συμβούν.

Στο πλαίσιο του σχεδίου αυτού, διετάχθη η εκτέλεση επιχειρήσεως, με την κωδική ονομασία "ΚΕΔΡΟΣ", η οποία διήρκεσε από 16 Ιουλίου μέχρι την 14η Σεπτεμβρίου 2006. Κατά την εξέλιξή της:

α. Από το Πολεμικό Ναυτικό

(1) Διατέθηκαν 4 Φ/Γ με τα οργανικά τους ελικόπτερα, 4 Α/Γ, 6 Ομάδες Ανορθόδοξου Πολέμου και συμμετείχαν συνολικά 1450 περίπου άνδρες και γυναίκες. (2) Μεταφέρθηκαν συνολικά από τη Βηρυτό στη Λάρνακα 2647 Έλληνες και ξένοι υπήκοοι, με 10 δρομολόγια πλοίων.

(3) Προωθήθηκε από τη Λάρνακα στη Βυρητό ανθρωπιστική βοήθεια, συνολικού βάρους 240 τόνων. Προωθήθηκαν επίσης οχήματα του ΟΗΕ, καθώς και Κυπριακή ανθρωπιστική βοήθεια.

β. Από την Πολεμική Αεροπορία

(1) Διατέθηκαν 9 έξοδοι αεροσκαφών C-130 για μεταφορά ανθρωπιστικής βοήθειας από την Ελευσίνα στη Λάρνακα και συμμετείχαν συνολικά 50 περίπου άνδρες.

(2) Μεταφέρθηκε ανθρωπιστική βοήθεια συνολικά 240 τόνων από την Αθήνα στη Λάρνακα. Απασχολήθηκαν συνολικά 70 άνδρες και γυναίκες.

(3) Μεταφέρθηκε σημαντικός αριθμός προσφύγων (200 περίπου) από τη Λάρνακα στην Αθήνα.

γ. Από το Στρατό Ξηράς

Διετέθη συνολικά δύναμη 70 ανδρών στο αεροδρόμιο της Ελευσίνας, για τη μεταφορά, συσκευασία, και φόρτωση της ανθρωπιστικής βοήθειας.

2. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΠΟ 09 Σεπ – 15 Οκτ 2006 (Επιτήρηση Θαλάσσιας Περιοχής Λιβάνου)

Μετά την άρση του ναυτικού αποκλεισμού του Λιβάνου από το Ισραήλ και για την υλοποίηση της αποφάσεως του ΟΗΕ, η οποία προέβλεπε την απαγόρευση επανεξοπλισμού της ΗΕΖΒΟΛΛΑΗ, δημιουργήθηκε μια διεθνής Ναυτική Δύναμη, η οποία θα εκτελούσε περιπολίες και έλεγχο στο θαλάσσιο και εναέριο χώρο, Δυτικά

του Λιβάνου, σε συνεργασία με τις Λιβανικές αρχές. Αποστολή της Δυνάμεως ήταν η εκτέλεση Επιχειρήσεων Θαλασσίου Ελέγχου, με σκοπό την απαγόρευση διακίνησης παρανόμου οπλισμού και συναφών υλικών προς τον Λίβανο.

Από την 18 Σεπτεμβρίου 2006 και μέχρι την ανάπτυξη της δύναμης που αναφέρεται ανωτέρω, συγκροτήθηκε μια προσωρινή Ναυτική Δύναμη υπό τον έλεγχο του Ιταλικού ΠΝ (Interim Maritime Task Force 425). Το Ελληνικό ΠΝ συμμετείχε από την αρχή της συγκροτήσεως της δύναμης αυτής με τη Φρεγάτα ΛΗΜΝΟΣ, ένα ελικόπτερο (το οργανικό της φρεγάτας) και μία ομάδα Βατραχανθρώπων.

Συμμετείχαν συνολικά 210 άνδρες και γυναίκες.

3. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ “UNIFIL” (15 Οκτ 2006 και εντεύθεν) (Ανάπτυξη Ναυτικής Δύναμης ΟΗΕ, στο Πλαίσιο Επιχείρησης UNIFIL)

Από την 15 Οκτωβρίου 2006 ο θαλάσσιος έλεγχος της ευρύτερης θαλάσσιας περιοχής του Λιβάνου παρελήφθη από την Maritime Task Force (MTF 448), υπό τον τακτικό έλεγχο των Γερμανικών Ναυτικών Δυνάμεων, οι οποίες διέθεσαν 2 Φρεγάτες, 4 Περιπολικά πλοία και 2 Πλοία Υποστήριξης. Σήμερα συμμετέχουν στην επιχείρηση η Βουλγαρία (1 Φρεγάτα), Δανία (2 Περιπολικά πλοία), Ελλάδα (1 Φρεγάτα + 1 ελικόπτερο του ΠΝ + 1 ομάδα βατραχανθρώπων), Νορβηγία (4 Περιπολικά πλοία και 1 υποστήριξης και ανεφοδιασμού), Σουηδία (1 Κορβέτα) και Τουρκία (1 Φρεγάτα).

Η Ελλάδα συνεχίζοντας την ενεργό συμμετοχή στην περιοχή του Λιβάνου διέθεσε από τις 20 Απρ 07 και μια πυραυλάκατο (ΤΠΚ), για την ενίσχυση της Maritime Task Force και επίσης παρέχει εκπαίδευση σε προσωπικό του Λιβανικού Ναυτικού.

Επίσης το Πολεμικό Ναυτικό συμμετέχει στην επιχείρηση με τρεις επιτελείς δύο στην έδρα του ΟΗΕ στην Νέα Υόρκη και τρεις στο Ναυτικό Επιχειρησιακό Κέντρο (NOC) της UNIFIL στον Λίβανο (NAQURA).

Από την αρχή της επιχειρήσεως «UNIFIL» (15 Οκτ) και μέχρι σήμερα έχουν γίνει από όλα συνολικά τα πλοία που συμμετέχουν στην επιχείρηση 2150 έλεγχοι στοιχείων εμπορικών πλοίων.

Έως τις 05 Ιουλίου 2007, είχαν διατεθεί στην επιχείρηση «UNIFIL» συνολικά 4 Φ/Γ, 1 ΤΠΚ, 4 ελικόπτερα του ΠΝ, 4 Ομάδες Ανορθόδοξου Πολέμου και συμμετείχαν συνολικά 900 περίπου άνδρες και γυναίκες.

Συνολικά, το προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων σε όλες τις παραπάνω επιχειρήσεις ανήλθε στα 2.680 άτομα περίπου.

(ιβ) ΤΣΑΝΤ-ΚΕΝΤΡΟΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ “ΕUFOR ΤCHAD-RCA”⁸²

Οι βίαιες συγκρούσεις στο γειτονικό κράτος του Σουδάν και συγκεκριμένα στη περιοχή του Darfur, προκάλεσαν μεγάλο κύμα προσφύγων που καταλήγουν στο ΤΣΑΝΤ και την ΚΕΝΤΡΟΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ (τουλάχιστον 230000 άτομα). Συνακόλουθα πολλοί πολίτες των εν λόγω κρατών έχουν εκτοπιστεί από τις εστίες τους, με αποτέλεσμα η περιοχή συνολικά να αντιμετωπίζει ανθρωπιστική κρίση.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την έναρξη της επιχείρησης στις υπόψη περιοχές ήταν η έκδοση Απόφασης του Συμβουλίου Ασφαλείας (ΣΑ) των Ηνωμένων Εθνών (ΗΕ), η οποία και εξεδόθη την 25η Σεπ 07 (Απόφαση 1778/2007). Με την εν λόγω Απόφαση δόθηκε η εξουσιοδότηση για την ανάπτυξη πολυδιάστατης διεθνούς δύναμης του ΟΗΕ στην περιοχή για ένα (1) χρόνο, η οποία φέρει την ονομασία MINURCAT (United Nations Mission in the Central African Republic and the Chad).

Επιπρόσθετα, με την ανωτέρω Απόφαση εξουσιοδοτήθηκε η ΕΕ να αναλάβει επιχείρηση στην περιοχή, που θα φέρει την ονομασία ΕUFOR ΤCHAD/RCA, για περίοδο ενός (1) έτους από τη στιγμή που θα δηλωθεί η αρχική επιχειρησιακή της ετοιμότητα. Το διάδοχο σχήμα της αποστολής της ΕΕ από δυνάμεις του ΟΗΕ θα συζητηθεί εν ευθέτω χρόνο και πριν τη λήξη του υπόψη χρονικού διαστήματος.

Η αποστολή της ΕΕ στο ΤΣΑΝΤ και την ΚΕΝΤΡΟΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ έχει σκοπό την επίτευξη μιας γενικότερης σταθερότητας σε ένα ασφαλές περιβάλλον και επιτυγχάνεται με:

Συνεισφορά στη προστασία πολιτών που βρίσκονται σε κίνδυνο.

Διευκόλυνση της διανομής της ανθρωπιστικής βοήθειας και την ελεύθερη κίνηση του προσωπικού το οποίο διανέμει την ανθρωπιστική βοήθεια, βοηθώντας στη βελτίωση του περιβάλλοντος ασφαλείας στην περιοχή των επιχειρήσεων.

⁸² Υπ.αριθμ.2 /5-12-07/Απόφαση ΚΥΣΕΑ

Συνεισφορά στην προστασία του προσωπικού των ΗΕ, ευκολιών, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού, καθώς και στη διασφάλιση της ελεύθερης κίνησης του υπόψη και λοιπού σχετιζόμενου προσωπικού.

Ενθάρρυνση της εθελοντικής επιστροφής των IDPs (Internally Displaced Persons), προσφύγων και ατόμων που έχουν εκδιωχτεί από τις εστίες τους και ιδιαίτερα στην περιοχή Dar Sila.

Η χώρα μας συμμετέχει στην εν λόγω επιχείρηση με το παρακάτω προσωπικό⁸³:

(1) Τρεις (3) επιτελείς στο Επιχειρησιακό Στρατηγείο στο Παρίσι (Mont Valieren) Γαλλίας (Νοε 2007) και ένας (1) επιτελής στο Στρατηγείο Δυνάμεων (FHQ) στο ΤΣΑΝΤ (Απρ 2008).

(2) Ενός (1) μεταφορικού αεροσκάφους C-130, για εκτέλεση τακτικών και στρατηγικών αερομεταφορών στη περιοχή του ΤΣΑΝΤ (Απρ 2008).

⁸³ Υπ.αριθμ. 4/11-6-08/Απόφαση ΣΑΓΕ

3.3 ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ

3.3.1 ΓΕΝΙΚΑ

Η εξέταση της προβολής της Ελλάδας μέσω των ειρηνευτικών αποστολών θα περιλάβει δύο κύριους τομείς ανάπτυξης, στους διεθνείς οργανισμούς και συμμαχίες, όπως τον ΟΗΕ, το ΝΑΤΟ και την ΕΕ και στη συνέχεια στις χώρες όπου αναπτύσσονται οι δυνάμεις μας στο πλαίσιο των ειρηνευτικών αποστολών.

Αρχικά θα εντοπισθούν τα οφέλη που προσλαμβάνει η χώρα μας, έμμεσα ή άμεσα, με την συμμετοχή της στις εν λόγω αποστολές. Τα οφέλη αυτά είναι ποικίλα και πολυδιάστατα και περιλαμβάνουν οικονομικά, πολιτικά και στρατιωτικά οφέλη.

Μετά την καταγραφή των οφελών που προσδίδει στην χώρα μας η συμμετοχή μας σε ειρηνευτικές αποστολές, θα είναι πλέον ευχερές να προσδιορίσουμε το πλαίσιο εντός του οποίου θα αναπτύσσονται οι ενέργειες μας, προκειμένου να ενισχυθεί, μέσω αυτών των αποστολών, η προβολή της χώρας μας.

3.3.2 ΣΤΟΥΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ

α. Στον ΟΗΕ.

Σημαντικά είναι τα οφέλη της συμμετοχής μας σε ειρηνευτικές αποστολές, όσον αφορά στη θέση της χώρας μας εντός του ΟΗΕ.

Αποστολή του ΟΗΕ είναι η διατήρηση της διεθνούς νομιμότητας και της έννομης τάξης καθώς και της ειρηνικής διευθέτησης των διαφορών. Κύρια όργανά του είναι η Γενική Συνέλευση και το Συμβούλιο Ασφαλείας. Το Συμβούλιο Ασφαλείας αποτελείται από έντεκα μέλη., εκ των οποίων τα πέντε είναι μόνιμα. Η Γενική Συνέλευση εκλέγει έξι άλλα μέλη των Ηνωμένων Εθνών, ως μη-μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας, εξετάζοντας κυρίως κατά πρώτον τη συνεισφορά τους

στη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας καθώς και των άλλων στόχων του Οργανισμού και κατά δεύτερον την εύλογη γεωγραφική κατανομή. Τα μη-μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας εκλέγονται για διάστημα δύο ετών. Κάθε μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας έχει έναν αντιπρόσωπο⁸⁴.

Είναι προφανές ότι η συμμετοχή μας στις ειρηνευτικές αποστολές είναι το σημαντικότερο κριτήριο για την επιλογή της χώρας μας ως μη μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Πρώτη συμμετοχή της χώρας μας ως μη μόνιμο μέλος στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, επετεύχθη την περίοδο 1952-1953, επτά χρόνια μετά την ίδρυση του ΟΗΕ το 1945, όπου η Ελλάδα ήταν ιδρυτικό μέλος μαζί με άλλες πενήντα χώρες, αλλά και αμέσως μετά την είσοδό της στο NATO το 1952.

Η Ελλάδα υπέβαλλε πάλι υποψηφιότητα για μη μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας το 1988 και το 1998, για τις περιόδους 1989-1991 και 1999-2001 αντίστοιχα. Δεν επετεύχθη τότε η συμμετοχή μας, γιατί στην πρώτη περίοδο υποψηφιότητα είχαν θέσει ακόμη ο Καναδάς και η Φινλανδία ενώ στην δεύτερη προσπάθεια ο Καναδάς και η Ολλανδία, που τις εν λόγω περιόδους είχαν σημαντικότερη προσφορά στις ειρηνευτικές αποστολές ή στην ανθρωπιστική βοήθεια που διέθεταν⁸⁵.

Το 2004 η χώρα μας επανέθεσε υποψηφιότητα, για μία από τις μη μόνιμες θέσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας για την περίοδο 2005-2006. Το ακόλουθο απόσπασμα από την ομιλία του Έλληνα ΥΠΕΞ, κ. Π. Μολυβιάτη, στην Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, καταδεικνύει την σπουδαιότητα των ειρηνευτικών αποστολών στην διαμόρφωση της πολιτικής της χώρας μας.

«Η χώρα μου είναι υποψήφια για μία από τις μη μόνιμες θέσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας για την περίοδο 2005-2006. Θα ήθελα να εκφράσω τη βαθιά μας εκτίμηση προς τα μέλη της Δυτικής Ομάδος για την υποστήριξη τους. Οι εκλογές θα γίνουν σε λίγες εβδομάδες. Ζητούμε από την Συνέλευση την υποστήριξή

⁸⁴ Άρθρο 23 του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

⁸⁵ Φυλλάδιο ΣΕΘΑ περι ΟΗΕ, Φεβ.05

της. Θα ήθελα να σας διαβεβαιώσω ότι σεβόμενοι την εντολή της Συνέλευσης θα παραμείνουμε σθεναρά δεσμευμένοι και θα συμβάλλουμε εποικοδομητικά στη διατήρηση της ειρήνης και ασφάλειας καθώς και στη διαφύλαξη της πολυμερούς διεθνούς τάξεως. Επιτρέψατέ μου να σας διαβεβαιώσω, κύριε Πρόεδρε, ότι η Ελλάδα παραμένει πάντοτε πλήρως αφοσιωμένη στην προώθηση των δημοκρατικών αρχών διακυβέρνησης, της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών, της αυστηρής τήρησης του διεθνούς δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Είμαστε αποφασισμένοι να αφιερώσουμε όλες τις προσπάθειες, όλες τις δυνάμεις μας για να εκπληρώσουμε αυτό το καθήκον και να τιμήσουμε την εμπιστοσύνη αυτής της συνέλευσης, της συνέλευσης όλων των εθνών»⁸⁶.

Ο αγώνας κατά της τρομοκρατίας αλλά και οι ειρηνευτικές αποστολές, ιδιαίτερα στα Βαλκάνια, έδωσαν τη δυνατότητα στη χώρα μας να δραστηριοποιηθεί ενεργά, συμμετέχοντας με σημαντικές δυνάμεις στις αποστολές αυτές, δίνοντας ιδιαίτερο, όπως ήταν φυσικό, βάρος στην γειτονική περιοχή των Βαλκανίων. Αυτή η ενεργή μας συμμετοχή στις ειρηνευτικές αποστολές, ήταν ο κύριος παράγοντας της αποδοχής από τον ΟΗΕ της υποψηφιότητάς μας. Βασικό ακόμη ρόλο έπαιξαν το μέγεθος της οικονομικής μας βοήθειας σε τρίτες χώρες καθώς επίσης και η στάση μας εντός του ΟΗΕ.

Η συμμετοχή στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, προσδίδει στη χώρα μας ιδιαίτερο πλεονέκτημα για να αναπτύξει επιτυχώς την πολιτική της σε παγκόσμιο επίπεδο. Όπως έχει αναφερθεί, η προσφορά μας στις ειρηνευτικές αποστολές συνέβαλε στην κάλυψη της εν λόγω θέσης. Όμως υπάρχει και ο παράγοντας της γεωγραφικής κατανομής, δηλαδή ότι δεν δύναται το μεγαλύτερο μέρος των μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας να προέρχονται από την ίδια ήπειρο, πχ την Ασία, γεγονός το οποίο δυσκολεύει τη συμμετοχή μας εκ νέου.

Στην ιστοσελίδα του ΟΗΕ και συγκεκριμένα στη σελίδα της χώρας μας στο Συμβούλιο Ασφαλείας, υπάρχει πλήρης κατάλογος με τη συμμετοχή της χώρας μας στις ειρηνευτικές αποστολές, συμπεριλαμβανομένων των αποστολών παρατηρητών αλλά και όλων των πολυεθνικών επιχειρήσεων γενικότερα. Από τα στοιχεία που παρατίθενται στη σελίδα αυτή, συμπεραίνεται αβίαστα η ουσιαστική

⁸⁶, Ομιλία ΥΠΕΞ, κ. Π. Μολυβιάτη, στην 59η Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, Πέμπτη 23 Σεπτεμβρίου 2004. www.mfa.gr/greek/news/speeches_interviews

συμβολή μας στην παγκόσμια ειρήνη και ασφάλεια, προβάλλοντας έτσι αυτό το σημαντικό έργο της χώρας μας⁸⁷.

3.3.3 ΣΤΗΝ ΕΕ ΚΑΙ ΣΤΟ ΝΑΤΟ.

Όσον αφορά στην ΕΕ, μετά την τελευταία διεύρυνσή της, η ΕΕ των 27 πλέον χωρών, έχει εισέλθει σε μία νέα φάση.

Η Ελλάδα υποστηρίζει την ανάπτυξη της ΚΕΠΑ και της ΕΠΑΑ, η οργάνωση των οποίων αποτέλεσε τομέα που η χώρα μας έδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα κατά το διάστημα της Ελληνικής προεδρίας το 2003. Συμμετέχουμε ενεργά στις εξελίξεις εντός της ΕΕ και θέλουμε να έχουμε ουσιαστικό ρόλο στα όργανα λήψης αποφάσεων και σχεδιασμού⁸⁸.

Σημαντική είναι επίσης και η συμμετοχή της χώρας μας στις ειρηνευτικές αποστολές που έχει αναλάβει η ΕΕ όπως είναι οι επιχειρήσεις «CONCORDIA» και «PROXIMA» στην ΠΓΔΜ, η επιχείρηση «ARTEMIS» στη Λ.Δ. του Κονγκό και η επιχείρηση «ALTHEA» στην Β-Ε.

Κύριος άξονας ανάπτυξης της εξωτερικής πολιτικής της χώρας μας, είναι η προώθηση των εθνικών μας στόχων μέσα από την ιδιότητά μας ως μέλος της ΕΕ.

Επιδίωξη επίσης της χώρας μας είναι η ενεργή και ουσιαστική συμμετοχή της σε όλες τις πρωτοβουλίες και δράσεις που αναλαμβάνονται από την ΕΕ.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, είναι απαραίτητο εκτός από την αναπτυξιακή σύγκλιση μας με τις λοιπές χώρες της ΕΕ, να συνεισφέρουμε στην ενίσχυση του αμυντικού της πυλώνα, συμμετέχοντας ενεργά εκτός των άλλων και στις ειρηνευτικές αποστολές που αναλαμβάνει η ΕΕ.

Όφελος λοιπόν της συμμετοχής μας στις ειρηνευτικές αποστολές της ΕΕ, είναι η συνεισφορά μας στην ενδυνάμωση του αμυντικού της πυλώνα, αλλά

⁸⁷ Διαδίκτυο, www.greeceun.org/greeceun/content – επιλογές peace and security, peace keeping.

⁸⁸ Λευκή Βίβλος, σελ 34.

συγχρόνως και παράλληλα μέσω αυτού, η ενίσχυση της θέσης μας μέσα στην ίδια την ΕΕ. Μια ισχυρή Ελλάδα μέσα σε μια ισχυρή ΕΕ, δύναται να εκπληρώσει καλύτερα τους στόχους της, ιδιαίτερα στη γειτονική περιοχή των Βαλκανίων, όπου η ΕΕ υπό το πρίσμα των σύγχρονων εξελίξεων ήδη αναλαμβάνει ενεργό ρόλο, τόσο πολιτικά και οικονομικά αλλά ακόμη και στρατιωτικά.

Ακόμη, σχετικά με το ΝΑΤΟ, από την προηγούμενη δεκαετία, η Συμμαχία έχει αναπτύξει στην εν λόγω περιοχή και στο πλαίσιο της αποκατάστασης της σταθερότητας, σημαντικό αριθμό ειρηνευτικών αποστολών. Η Β-Ε, η Αλβανία, η ΠΓΔΜ και το Κοσσυφοπέδιο είναι οι χώρες/ περιοχές που έχουν αναπτυχθεί και παραμένουν σε εξέλιξη οι συμμαχικές αποστολές. Η Συμμαχία, είτε με σημαντικές στρατιωτικές δυνάμεις, είτε με τη λειτουργία στρατηγείων, ευρίσκεται στις ανωτέρω περιοχές συμβάλλοντας στη σταθερότητά τους στην αποκατάσταση της έννομης τάξης, στη δημιουργία των απαραίτητων υποδομών και στην γενικότερη ανάπτυξη των περιοχών αυτών.

Η συμμετοχή της χώρας μας στις αποστολές του ΝΑΤΟ για την καταπολέμηση φαινομένων⁸⁹, όπως οι εμφύλιοι πόλεμοι αλλά και το οργανωμένο έγκλημα συμβάλλει μέσα από την ίδια διαδικασία που αναφέρθηκε και για την ΕΕ, στην ενίσχυση της οικονομικής πολιτικής της χώρας μας στα Βαλκάνια⁹⁰. Στην περίπτωση του ΝΑΤΟ, η χώρα μας έχει αυτή τη φορά ανταγωνιστικούς δρώντες στην περιοχή, με κυριότερο την Τουρκία, πλην όμως η οικονομική διείσδυσή της είναι πολύ περιορισμένη σε σχέση με την Ελληνική.

Τέλος, όσον αφορά το καθαρά στρατιωτικό μέρος, από τη συμμετοχή μας στις ειρηνευτικές αποστολές του ΝΑΤΟ αλλά και αυτές της ΕΕ, που έχουν αναπτυχθεί όχι μόνο στα Βαλκάνια αλλά και γενικότερα, υπάρχει η δυνατότητα αποκομιδής σημαντικών στρατιωτικών οφελών.

⁸⁹“Οι εμφύλιοι πόλεμοι απειλούν μακροπρόθεσμα τις ειρηνικές οικονομίες των γειτονικών χωρών αλλά και μακρύτερων.Επίσης ένας δεύτερος παράγοντας απειλής που πηγάζει από περιοχές με κρίση είναι η ανάπτυξη του οργανωμένου εγκλήματος, το οποίο μπορεί να επεκταθεί και να διεισδύσει στις ειρηνικές κοινωνίες των χωρών. Μια τέτοια κατάσταση μπορεί να εξαπλωθεί γρήγορα και να οδηγήσει στην αποσταθεροποίηση ολόκληρης της περιοχής”

Χερφριντ Μυνγκλερ, “Οι νεοί πόλεμοι: Νέοι εχθροί και νέες μορφές πολέμου” Καστανιώτης, Αθήνα 2003

⁹⁰ Ντόκος Θ.-Πιέρρος Φ. “Τα Βαλκάνια μετά τον πόλεμο του Κοσσυφοπεδίου”, Σίδερης Ι.,Αθήνα 2000, σελ.132

Κατά πρώτον, δίδεται η ευκαιρία στη χώρα μας να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στις στρατιωτικές εξελίξεις στην εκάστοτε περιοχή. Οι δυνάμεις που έχουν αναπτυχθεί αλλά και η ουσιαστική συμμετοχή μας τόσο με ανώτατους αξιωματικούς στη διοίκηση των δυνάμεων αυτών, όσο και με επαρκείς και κατάλληλους επιτελείς στα στρατηγεία των δυνάμεων, αποτελούν σημαντικότερο εργαλείο στη διαμόρφωση της Στρατιωτικής μας Διπλωματίας⁹¹, τόσο μέσα από το ΝΑΤΟ και την ΕΕ, όσο και σε διακρατικό επίπεδο με τις χώρες της περιοχής αλλά και με τις λοιπές σύμμαχες χώρες.

Δεύτερον, δίνεται η δυνατότητα να ενασχοληθούν με θέματα διαχείρισης αναταραχών, συνεργασίας με τις τοπικές αρχές και τα ΜΜΕ, εφαρμογής συνθηκών και λοιπών επιχειρήσεων. Ακόμη εντυφούν σε βάθος στις συμμαχικές διαδικασίες και τακτικές. Αυτά τα θέματα αποτελούν ιδιαίτερης σπουδαιότητας τομείς των συγχρόνων επιχειρήσεων, οπότε με την συμμετοχή μας αυξάνεται η αποκτηθείσα εμπειρία αλλά ακόμη ενισχύεται η αντίστοιχη οργάνωση των ΕΔ, ειδικότερα σε θέματα σύγχρονων επιχειρήσεων.

Η προβολή της χώρας μας στην ΕΕ και στο ΝΑΤΟ μέσω των ειρηνευτικών αποστολών, επιτυγχάνεται με τα βασικά στοιχεία της συμμετοχής μας σε αυτές, ήτοι ποσότητα και ποιότητα, αλλά επίσης και από τη σωστή εκμετάλλευση αυτών των στοιχείων.

Είναι προφανές ότι για να ενταθεί η προβολή της χώρας μας απαιτείται "μεγαλύτερη" προσφορά δυνάμεων στις ειρηνευτικές αποστολές⁹², όχι μόνο ως προς τον αριθμό αλλά κυρίως από άποψη ποιότητας των δυνάμεων αυτών. Ιδιαίτερα για την περιοχή των Βαλκανίων, πιθανή αύξηση της συμμετοχής μας στις ειρηνευτικές αποστολές της περιοχής, εντός πάντα των δυνατοτήτων μας, θα προβάλλει τη χώρα μας και θα ενισχύσει τη θέση της, ιδιαίτερα στην περίπτωση των επιχειρήσεων που αναλαμβάνει η ΕΕ.

Φυσική απόρροια του μεγέθους των δυνάμεων που προσφέρουμε, είναι και ο αριθμός αλλά και η ποιότητα των θέσεων που μας διατίθενται στη δομή διοίκησης και στις θέσεις ανωτάτων αξιωματικών των επιχειρήσεων αυτών,

⁹¹ ΥΕΘΑ, Αμυντική Στρατηγική Αναθεώρηση, 2001,σελ. 61

⁹² Περιοδικό Αμυντικά Θέματα, Τεύχος 256, Φεβ. 08, "ΝΑΤΟ –Ελλάδα: Κρίσιμες επιλογές για το μέλλον"

αυξάνοντας έτσι την προβολή της χώρας μας. Η σπουδαιότητα αυτών των θέσεων συνεπάγεται ότι το προσωπικό που επιλέγεται για τη στελέχωσή τους πρέπει να είναι υψηλών προδιαγραφών, για να μπορεί να προβάλλει με τον καλύτερο τρόπο τη χώρα μας.

Όσον αφορά στις αποστολές στα Βαλκάνια, η γειννίαση με την περιοχή των επιχειρήσεων μας προσδίδει σημαντικά πλεονεκτήματα. Σε όλες τις τρέχουσες επιχειρήσεις στη περιοχή, η χώρα μας προσφέρει υπηρεσίες νοσοκομειακής περίθαλψης, διαθέτοντας το 424 ΓΣΝΕ στη Θεσσαλονίκη καθώς και υπηρεσίες MEDEVAC (Medical Evacuation). Μέσω της αναβάθμισης των δυνατοτήτων MEDEVAC των Ε.Δ. μετά την απόκτηση κατάλληλων Ε/Π ΥΓ και ασθενοφόρων, η προσφορά των δυνατοτήτων αυτών θα αυξήσει σημαντικά την προβολή της χώρας μας στην ΕΕ και στο ΝΑΤΟ.

Ακόμη, σχετικά με την εκπαίδευση των τμημάτων που συμμετέχουν στις ειρηνευτικές αποστολές, ήδη είναι σε πλήρη λειτουργία παρέχοντας εκπαίδευση το Πολυεθνικό Κέντρο Εκπαίδευσης Επιχειρήσεων Υποστήριξης της Ειρήνης (ΠΚΕΕΥΕ), στο Κιλκίς. Το έργο που επιτελεί το ΠΚΕΕΥΕ είναι σημαντικό και λίαν αξιόλογο, εκπαιδεύοντας όχι μόνο τα ελληνικά τμήματα των αποστολών, αλλά και τμήματα από άλλες χώρες.

Η περαιτέρω ενδυνάμωση των δυνατοτήτων του ΠΚΕΕΥΕ και η χρήση του ως το κύριο ή το μόνο κέντρο εκπαίδευσης ειδικά σε θέματα ειρηνευτικών αποστολών, όχι μόνο για τη χώρα μας αλλά και για τις δυνάμεις της ΕΕ και του ΝΑΤΟ, θα συμβάλλει ουσιαστικά στην προβολή της χώρας μας.

3.3.4 ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η Ελλάδα έχει πλήρη επίγνωση της αναγκαιότητας για προώθηση της συνεργασίας σε μια ταραγμένη περιοχή, η οποία έχει ιστορικά διχαστεί από ανταγωνιστικά συμφέροντα και έχει πληγεί από καταστροφικούς πολέμους. Για τα Βαλκάνια, η συνεργασία είναι προϋπόθεση και για την ίδια την ασφάλειά τους, η οποία θα πρέπει να βασισθεί στη λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών, του κράτους δικαίου και της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων⁹³.

⁹³ Διαδίκτυο, www.mediainfo2004.gr/cgibin

Ως πόλος σταθερότητας και ανάπτυξης στην περιοχή, η Ελλάδα δύναται αλλά και καλείται να προωθήσει τις πρωτοβουλίες για πολύπλευρη οικονομική, στρατιωτική και πολιτική συνεργασία στην περιοχή. Στην κατεύθυνση αυτή περιλαμβάνονται η Διαδικασία Συνεργασίας Χωρών Νοτιοανατολικής Ευρώπης (SEECF)⁹⁴, η Διαδικασία Royumont⁹⁵ της ΕΕ για τη Σταθερότητα και την Καλή Γειτονία, η Νοτιοανατολική Πρωτοβουλία Συνεργασίας, ο Οργανισμός Συνεργασίας Χωρών Ευξείνου Πόντου και οι Τριμερείς Συναντήσεις των Βαλκανικών χωρών.

Οι ελληνικές οικονομικές πρωτοβουλίες στα Βαλκάνια, με κύριο μοχλό τον ιδιωτικό τομέα αλλά και με την υποστήριξη της κυβερνητικής πολιτικής, έχουν αναδείξει τη χώρα ως παράγοντα ανάπτυξης και οικονομικής ευημερίας της περιοχής. Στην κατεύθυνση εξάλλου ενσωμάτωσης της βαλκανικής χερσονήσου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ελλάδα συμβάλλει με τις επενδύσεις της στην αναβάθμιση των δικτύων ενέργειας, μεταφορών και τηλεπικοινωνιών. Ενώ στις προηγούμενες δεκαετίες οι ελληνικές επενδύσεις στα Βαλκάνια ήταν πενιχρές, μετά το 1990 αυτές σημειώνουν ιδιαίτερη αύξηση και έχουν ξεπεράσει τα 15 δις Ευρώ⁹⁶.

Σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων (ΕΣΟΑΒ)⁹⁷ (2002-20011), η ελληνική κυβέρνηση διαθέτει ετησίως το 0.33 % του Ακαθάριστου Εθνικού της Προϊόντος (ΑΕΠ) της σε διεθνή αναπτυξιακή βοήθεια και προσφέρει οικονομική υποστήριξη σε έργα, επενδύσεις και μελέτες που αφορούν την οικονομική υποδομή, την ενδυνάμωση των δημοκρατικών θεσμών και του κράτους πρόνοιας, τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης και την εκπαίδευση των υπαλλήλων και των επιστημόνων, στη FYROM, στη Ρουμανία, στη Βουλγαρία, στην Αλβανία και στη

⁹⁴ SEECF -South East European Co-operation Process: Η διαδικασία ξεκίνησε με πρωτοβουλία της Βουλγαρίας το 1996 και περιλαμβάνει στόχους όπως η ενδυνάμωση σταθερότητας, η οικονομική συνεργασία και η συνεργασία σε τομείς όπως η υγεία, δικαιοσύνη κτλ.

⁹⁵ Royumont Process: Πρωτοβουλία που ενθαρρύνει τον διάλογο και διανοίγει κανάλια επικοινωνίας ανάμεσα σε ομάδες πολιτών στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης μέσω διαφόρων προγραμμάτων μη κυβερνητικών οργανισμών.

⁹⁶ Το Βήμα, Ελληνικές επενδύσεις στα Βαλκάνια, Κυριακή 9 Σεπ. 2007 - Αρ. Φύλ. 15159

⁹⁷ Η Ελλάδα ανταποκρινόμενη στις υποχρεώσεις της που απορρέουν από την ιδιότητά της ως μέλος της ΕΕ και της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας του ΟΟΣΑ προσφέρει το 0,33% του ΑΕΠ ως διεθνή αναπτυξιακή βοήθεια. Στο πλαίσιο αυτό καταρτίστηκε το πρόγραμμα ΕΣΟΑΒ.

Βοσνία-Ερζεγοβίνη⁹⁸. Επιπλέον, η Ελλάδα, και συγκεκριμένα η Θεσσαλονίκη, φιλοξενεί τα κεντρικά γραφεία του Οργανισμού για την Ανασυγκρότηση των Βαλκανίων, ο οποίος βρίσκεται υπό την αιγίδα της ΕΕ και της Γραμματείας του Συμφώνου Σταθερότητας.

Τα τελευταία χρόνια το ύψος των ελληνικών επενδύσεων στην ΠΓΔΜ είναι συνολικά περί τα 950 εκατομμύρια ευρώ (έτος 2007), ποσό που κατατάσσει τη χώρα μας στη πρώτη θέση μεταξύ των επενδυτών στην ΠΓΔΜ Στο κλίμα σταθερότητας και ανάπτυξης στην ΠΓΔΜ συνέβαλαν ουσιαστικά το ΝΑΤΟ και η ΕΕ με τις ειρηνευτικές αποστολές που έχουν αναφερθεί και στις οποίες σημαντική ήταν η συμμετοχή της χώρας μας.

Όσον αφορά στη Σερβία και το Μαυροβούνιο, το 2002 η Ελλάδα ήταν ο τέταρτος εμπορικός της εταίρος. Έχουν αναπτυχθεί περί τις 230 ελληνικές εταιρείες. Όπως δήλωσε την άνοιξη του 2002 ο τότε πρωθυπουργός κ. Σημίτης στην πρόσφατη επίσκεψη του στην χώρα αυτή, το σύνολο των ελληνικών επενδύσεων έφτανε στα 1,2 δις δολ⁹⁹.

Στην Αλβανία, η Ελλάδα είναι ο κύριος επενδυτής, με σύνολο επενδύσεων περί τα 800 εκατ. Δολάρια (έτος 2007). Οι επενδύσεις προσανατολίζονται στους τομείς του τουρισμού, της ελαφριάς βιομηχανίας, της γεωργίας, των τροφίμων, των κατασκευών και των μεταφορών.

Μεταξύ των μεγάλων ελληνικών εταιρειών που έχουν αναπτυχθεί στα Βαλκάνια, συγκαταλέγονται ο ΟΤΕ, η 3Ε, η ΔΕΛΤΑ, η ΤΙΤΑΝ, η ΙΝΤΡΑΚΟΜ, η EUROBANK, η ALPHABANK, η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, η ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, ο όμιλος Μυτιληναίος, η Αθηναϊκή Ζυθοποιία, η ΤΣΙΠΙΤΑ, ο Βερόπουλος, τα ΕΛ.ΠΕ, η ΒΙΟΧΑΛΚΟ και άλλες. Επίσης σημαντική είναι η ανάπτυξη των μεσαίων εταιρειών. Επιπρόσθετα, σημαντική είναι η ελληνική συμμετοχή σε επιχειρήσεις της περιοχής, χωρίς οι επιχειρήσεις αυτές να είναι θυγατρικές μιας μεγάλης επιχείρησης στην Ελλάδα¹⁰⁰.

⁹⁸ Διαδίκτυο, www.agora.mfa.gr και Ημερίδα ΣΕΘΑ στις 8 Φεβρουαρίου 2004, με θέμα «Οι οικονομικές δραστηριότητες της Ελλάδας στις χώρες της Βαλκανικής και Τουρκίας».

⁹⁹ Διαδίκτυο, www.geocities.com/antiwargr και Ημερίδα ΣΕΘΑ, 8 Φεβρουαρίου 2004.

¹⁰⁰ Περιοδικό Defensor Pacis, τεύχος 7, Ιανουάριος 2001, σελ 78.

Η συμμετοχή ελληνικών τμημάτων στις ειρηνευτικές αποστολές στα Βαλκάνια, αποτέλεσε και αυτή θετικό παράγοντα, τόσο για τη σταθερότητα στην περιοχή, όσο και για την οικονομική μας διεύρυνση.¹⁰¹ Κατά τη διάρκεια της ανάπτυξής τους, οι ελληνικές δυνάμεις εκτελούν σημαντικότατο έργο. Το έργο αυτό έχει αναφερθεί για την κάθε αποστολή στο προηγούμενο κεφάλαιο. Συνοπτικά μπορούμε να το διακρίνουμε στις ακόλουθες κατηγορίες:

- α. Κατασκευή έργων υποδομής, όπως σχολεία, νοσοκομεία κλπ.
- β. Έλεγχος/ διαφύλαξη οδών επικοινωνιών, όπως δρόμοι, αεροδρόμια, λιμάνια, αλλά και πολιτιστικών μνημείων όπως εκκλησίες.
- γ. Συμβολή στη σταθερότητα της περιοχής μέσω της συλλογής και καταστροφής όπλων, αλλά και ελέγχου της κυκλοφορίας.
- δ. Παροχή βοήθειας στον τοπικό πληθυσμό με τη παροχή τροφίμων, φαρμάκων, ειδών ένδυσης και λοιπής ανθρωπιστικής βοήθειας, αλλά και παροχή ιατρικής περίθαλψης.
- ε. Συμβολή στην ανοικοδόμηση και ανάπτυξη των δομών του κράτους, όπως υπουργεία, εκλογές κλπ.

Από τα παραπάνω διαφαίνεται ότι με τη συμμετοχή μας στις ειρηνευτικές αποστολές συμβάλουμε ενεργά και ουσιαστικά στην ανοικοδόμηση και ανάπτυξη μιας χώρας. Η ανάπτυξη αυτή συνδυάζεται άμεσα με τις ξένες επενδύσεις στην περιοχή, οπότε με τη συμμετοχή μας στις ειρηνευτικές αποστολές συμβάλλουμε στη δημιουργία οικονομικών επενδύσεων από την Ελλάδα στη χώρα αυτή. Κατά την εξέταση μιας ενδεχόμενης επένδυσης, ο Έλληνας επιχειρηματίας θα εκτιμήσει την ύπαρξη της ειρηνευτικής αποστολής και ιδιαίτερα την συμμετοχή των ελληνικών τμημάτων της.

Σημαντική είναι επίσης η άποψη για τον ελληνισμό γενικότερα, που καλλιεργούν οι δυνάμεις μας στις χώρες ανάπτυξής τους. Τα διαχρονικά χαρακτηριστικά των ελλήνων, όπως η ανθρωπιά, η δικαιοσύνη και ο σεβασμός στον άνθρωπο, αναγνωρίζονται από τον τοπικό πληθυσμό, ο οποίος τρέφει ιδιαίτερα αισθήματα για τους Έλληνες. « Όπως αποδείχθηκε μέχρι τώρα (μετά από 50 χρόνια επιτυχούς προσφοράς σ' αυτό τον τομέα) η παρουσία του Στρατού εκεί (στις

¹⁰¹ Ευρυβιάδης Μ., "Ο Ρόλος της Ελλάδας στη Βαλκανική", ΙΑΑ, τεύχος 51, Σελ.1-3

περιοχές ανάπτυξης των ειρηνευτικών αποστολών), αποτελεί τους καλύτερους πρεσβευτές της Ελλάδος»¹⁰².

Ακόμη, η συνεργασία των μονάδων μας με τις τοπικές αρχές μέσω των τμημάτων CIMIC, δύναται να οδηγήσει, μέσα από την επιτυχή παρουσία των δυνάμεών μας και το έργο που αυτές επιτελούν στην εκάστοτε περιοχή, στην εκτίμηση των θετικών στοιχείων του έλληνα επιχειρηματία και στη δημιουργία πρόσφορου εδάφους για την ανάπτυξη μιας ελληνικής επένδυσης.

Για την ενίσχυση λοιπόν της προβολής της χώρας μας στις χώρες ανάπτυξης των ειρηνευτικών αποστολών, οι ενέργειές μας δύνανται να κινηθούν στους ακόλουθους άξονες, είτε μεμονωμένα, είτε στο σύνολό τους:

- α. Δυνατότητες ελληνικής οικονομίας.
- β. Ελληνικά πολιτισμικά στοιχεία.
- γ. Ελληνικές θέσεις επί διεθνών και εθνικών θεμάτων.

Για την επιτυχή δραστηριοποίησή μας στους παραπάνω άξονες, απαραίτητη είναι η αξιοποίηση στο μέγιστο βαθμό των τμημάτων/ στοιχείων Ψυχολογικών Επιχ/σεων, CIMIC, αλλά και των ικανών, ανωτάτων και μη, αξιωματικών που θα έχουν τοποθετηθεί σε νευραλγικές θέσεις της δύναμης των ειρηνευτικών αποστολών, έτσι ώστε οι όποιες ενέργειές μας μέσω των τμημάτων αυτών να φέρουν τα επιθυμητά αποτελέσματα.

Οι ενέργειες που μπορεί να αναληφθούν, μετά από τα παραπάνω αναφερθέντα, κινούμενες είτε σε έναν είτε σε περισσότερους άξονες και ως παράθεση μέρους προτάσεων και όχι ως πλήρη καταγραφή των πολύπλευρων δυνατοτήτων που υπάρχουν, δύνανται να είναι και οι ακόλουθες:

α .Διοργάνωση οικονομικών εκδηλώσεων, όπως ημερίδες ή περίπτερα ελληνικών προϊόντων, μέσα από τις οποίες θα προβάλλονται τα δυνατά σημεία της ελληνικής οικονομίας και τα ελληνικά προϊόντα. Ειδικότερα για την περιοχή των Βαλκανίων, όπου και η συμμετοχή μας στις ειρηνευτικές αποστολές είναι ιδιαίτερα

¹⁰² Διαδίκτυο, www.seetha.gr, μελέτη ΣΕΕΘΑ με Θέμα: «Διαμόρφωση Νέων Γεωστρατηγικών Παραγόντων στη Μέση Ανατολή και Κεντρική Ασία και οι Επιδράσεις τους στη Γεωπολιτική Κατάσταση της Περιοχής», 3 Αυγούστου 2004.

σημαντική, αλλά σημαντικότερη επίσης είναι όπως καταγράφηκε παραπάνω και η διείσδυση της ελληνικής οικονομίας.

β. Λειτουργία εντός των στρατοπέδων των ελληνικών δυνάμεων, πρατηρίων όπου θα πωλούνται ελληνικά προϊόντα και στα πρατήρια αυτά θα υπάρχει και η δυνατότητα εισόδου, σε κάποιο βαθμό και των κατοίκων της περιοχής.

γ. Διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων για την προβολή των ελληνικών πολιτισμικών χαρακτηριστικών. Στις εκδηλώσεις αυτές μπορούν να ενταχθούν και βασικές εορταστικές εκδηλώσεις επετειακού και θρησκευτικού χαρακτήρα και θα υπάρχει και συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού. Κατά τη διεξαγωγή των εκδηλώσεων αυτών, δύνανται να προβληθούν η ελληνική μουσική και κουζίνα, ο ελληνικός πολιτισμός και τα έθιμα, αλλά ακόμη και οι ελληνικές θέσεις πάνω σε εθνικά θέματα, όπως η ονομασία της ΠΓΔΜ και η ιστορική και πολιτισμική ταυτότητα της Μακεδονίας ως τμήμα της Ελλάδας. Στις περιπτώσεις όπου υπάρχει κοινό στοιχείο με την περιοχή, όπως χριστιανικές περιοχές στα Βαλκάνια ή ελληνικά μνημεία όπως στο Αφγανιστάν, να επιδιώκεται η συμμετοχή και ελληνικών αντιπροσωπειών, όπως σε εκκλησιασμό σε εκκλησίες της περιοχής ή επίσκεψη σε αρχαιολογικούς χώρους.

δ. Ουσιώδη και κυρίαρχη σπουδαιότητα έχει η στάση που τηρούν και ο τρόπος που ενεργούν οι ελληνικές δυνάμεις των ειρηνευτικών αποστολών, κατά την εκτέλεση της αποστολής τους και την καθημερινή επαφή τους με τον τοπικό πληθυσμό και τις αρχές της περιοχής. Μέσα από την επαφή αυτή διαφαίνονται τα χαρακτηριστικά του ελληνισμού, όπως το ήθος, η αξιοπρέπεια, η δικαιοσύνη, ο σεβασμός στους συνανθρώπους, η πρόθυμη παροχή βοήθειας. Απαιτείται λοιπόν η στάση των ελληνικών δυνάμεων, είτε σε επίπεδο τμήματος είτε σε ατομικό επίπεδο του κάθε έλληνα της αποστολής, να προβάλλει τα παραπάνω χαρακτηριστικά.

ε. Το έργο που εκτελείται από τις ελληνικές δυνάμεις, είτε στο πλαίσιο ανασυγκρότησης των περιοχών είτε στο πλαίσιο ανθρωπιστικής βοήθειας στον τοπικό πληθυσμό είναι λίαν σημαντικό και έχει ήδη αναφερθεί. Για την καλύτερη προβολή της χώρας μας, το έργο αυτό πρέπει να προωθηθεί κατάλληλα από τα ανωτέρω αναφερθέντα τμήματα των δυνάμεών μας, προς τον πληθυσμό και τις αρχές του τόπου αφενός και προς τις σύμμαχες χώρες αφετέρου. Ακόμη πρέπει το έργο αυτό να προβληθεί με τη δέουσα βαρύτητα και στην Ελλάδα.

Στην επίτευξη των ανωτέρω, δύναται να συνδράμει και η ελληνική πολιτεία και οικονομία, δίνοντας επιπρόσθετα μέσα και συμμετέχοντας στις όποιες εκδηλώσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ο αυξανόμενος αριθμός των ενόπλων συγκρούσεων και διαφορών παγκοσμίως, έχει καταστήσει όλο και πιο σημαντικό το ρόλο της αποστολής ειρηνευτικών στρατευμάτων για τη διατήρηση της ειρήνης, μέσα στα πλαίσια των αποφάσεων της διεθνούς κοινότητας. Συχνά την πιο πρόσφορη απάντηση αποτελεί η παρουσία διεθνούς, αμερόληπτης ειρηνευτικής δύναμης.

Το έργο που καλούνται να επιτελέσουν οι ειρηνευτικές δυνάμεις όπως παρουσιάζεται στο νέο επιχειρησιακό περιβάλλον, αποτελεί ένα σύνολο σύνθετων και απαιτητικών δραστηριοτήτων.

Για να ανταποκριθούν στις νέες προκλήσεις, τα έθνη που συμμετέχουν σε επιχειρήσεις τέτοιου είδους, πρέπει να είναι βέβαια ότι οι δυνάμεις που διαθέτουν, είναι πολύ καλά προετοιμασμένες για τις επιχειρήσεις αυτές.

Η ανάγκη για εφαρμογή ενός μεγάλου αριθμού αποφάσεων του ΟΗΕ, όπως εμπάργκο όπλων, οικονομικό εμπάργκο, ζώνες απαγόρευσης πτήσεων, ασφαλείς περιοχές, και η προσπάθεια όλων των άλλων διεθνών οργανισμών ασφαλείας, του Οργανισμού Ασφαλείας Συνεργασίας στην Ευρώπη, (ΟΑΣΕ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και του Οργανισμού Βορειατλαντικού Συμφώνου (ΝΑΤΟ), για να ανταποκριθούν με επιτυχία στη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, δημιούργησε νέο δίκτυο σχέσεων με τον ΟΗΕ και καλλιέργησε νέες μορφές συνεργασίας με αυτόν.

Το ΝΑΤΟ, σε απάντηση στις νέες προκλήσεις στο τομέα της ασφάλειας, έχει εξελιχθεί από το αρχικό βασικό σχήμα της ισχυρά δεμένης συμμαχίας με ευθύνη για συλλογική άμυνα, σε μια συνεταιριστική επαφή χωρών που συνεργάζονται στο ευρύτερο πεδίο της ασφάλειας.

Υπάρχουν δύο τύποι εντολών ανάληψης ΕΥΕ. Μέσω του ΟΗΕ ή εκτός του ΟΗΕ από συμφωνίες ή αποφάσεις άλλων διεθνών ή περιφερειακών οργανισμών. Σε κάθε περίπτωση όμως οι εντολές αυτές στηρίζονται νομικά στα άρθρα 104 και 105 του χάρτη του ΟΗΕ.

Οι αλλαγές που συντελούνται σήμερα στον παγκόσμιο χώρο και οι προκλήσεις ασφάλειας που εμφανίζονται, κάνουν επιτακτική την ύπαρξη σύγχρονων και ευέλικτων ΕΔ που να μπορούν να ανταποκριθούν με επιτυχία στις μελλοντικές αποστολές τόσο σε Εθνικό όσο και σε Συμμαχικό πλαίσιο ικανών για διεξαγωγή διακλαδικών επιχειρήσεων .

Η χώρα μας στο πλαίσιο της συμβολής της στη διατήρηση της παγκόσμιας ειρήνης και της ειρηνικής διευθέτησης των διαφορών, συμμετέχει σε όλες τις διεθνείς προσπάθειες για την προώθηση της ειρήνης και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Οι ειρηνευτικές αποστολές στις οποίες συμμετέχουμε, αποτελούν την έμπρακτη απόδειξη αυτής της πολιτικής.

Η Ελλάδα στηρίζεται στο άρθρο 2 του Συντάγματος αλλά και στην επικύρωση βασικών συνθηκών όπως ο χάρτης των ΗΕ και το Βορειοατλαντικό Σύμφωνο, προκειμένου να κάνει χρήση στρατιωτικών δυνάμεών της για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.

Η συμμετοχή σε ΕΥΕ είναι ένας τρόπος προωθήσεως των εθνικών μας συμφερόντων για την Εθνική μας Στρατηγική μέσω της αμυντικής διπλωματίας. Τα τελευταία χρόνια η Ελλάδα έχει εξελιχθεί σε ένα ενεργητικό υποστηρικτή των ΕΥΕ σε αποστολές υπό τον ΟΗΕ, και στην πλειονότητα των περιπτώσεων, υπό νατοϊκή διοίκηση. Η συμμετοχή σ' αυτές σημαίνει και συμμετοχή στο «παγκόσμιο γίνεσθαι» για την ασφάλεια και την ευημερία των λαών. Ταυτόχρονα προβάλλεται η χώρα, ενώ αποκτά συμμάχους και «συμμαχίες» στη δική της εξωτερική πολιτική για την εξυπηρέτηση των δικών της εθνικών συμφερόντων.

Η ελληνική συμμετοχή στις ειρηνευτικές αποστολές προϋποθέτει την προηγούμενη έκδοση ψηφίσματος από το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ για την ανάπτυξη της αποστολής αλλά και τη σχετική απόφαση του ΚΥΣΕΑ

Ιδιαίτερα στα Βαλκάνια, η συμμετοχή ελληνικών τμημάτων στις ειρηνευτικές αποστολές αποτέλεσε και αυτή θετικό παράγοντα, τόσο για τη σταθερότητα στην περιοχή, όσο και για την οικονομική μας διεξόδουση.

Προτάσεις:

Για τη συγκρότηση του τμήματος εκτέλεσης μιας ΕΥΕ είναι απαραίτητο να έχουν δημιουργηθεί εκείνες οι προϋποθέσεις που θα εξασφαλίσουν την αποτελεσματικότητα της συμμετοχής, αφού τυχόν αποτυχία εκτέλεσης της αποστολής θα επιδράσει αρνητικά στο κύρος, την υπόσταση και την αξιοπιστία τόσο της Ελλάδας όσο και των Ε.Δ αυτής. Η ύπαρξη ορισμένων προδιαγραφών, όπως αυτάρκεια σε μεταφορικά μέσα, ευκαμψία, και δυνατότητες διαλειτουργικότητας, η επιλογή του προσωπικού, η κατάλληλη ειδική εκπαίδευση και ο απαραίτητος τεχνολογικός εξοπλισμός του τμήματος εκτελέσεως της ΕΥΕ, θα εξασφαλίσουν την αποτελεσματικότητα της αποστολής.

Είναι προφανές ότι για να ενταθεί η προβολή της χώρας μας απαιτείται "μεγαλύτερη" προσφορά δυνάμεων στις ειρηνευτικές αποστολές, όχι μόνο ως προς

τον αριθμό αλλά κυρίως από άποψη ποιότητας των δυνάμεων αυτών. Ιδιαίτερα για την περιοχή των Βαλκανίων, πιθανή αύξηση της συμμετοχής μας στις ειρηνευτικές αποστολές της περιοχής, εντός πάντα των δυνατοτήτων μας, θα προβάλλει τη χώρα μας και θα ενισχύσει τη θέση της, ιδιαίτερα στην περίπτωση των επιχειρήσεων που αναλαμβάνει η ΕΕ.

Η Ελλάδα χρειάζεται τις καλές σχέσεις με τα κράτη μέλη του ΟΗΕ, για την επίλυση των εθνικών της θεμάτων, προκειμένου να εξασφαλίσει τη συμπαράστασή τους. Με τη συμμετοχή σε ΕΥΕ αποκτά κύρος, σεβασμό και ερείσματα για χρήσιμες πολιτικές συνεργασίες στα ΗΕ.

Σε περίπτωση που η χώρα μας συναινέσει στην διενέργεια επεμβάσεως, πρέπει η συμμετοχή της σε ΕΥΕ να αποφασίζεται να οργανώνεται και να εκτελείται στα πλαίσια της διεθνούς και της ελληνικής νομιμότητας.

Επίσης, η χώρα μας θα πρέπει να καθορίζει συγκεκριμένους κανόνες «συμπεριφοράς» των δυνάμεων που θα αποσταλούν στο ξένο έδαφος, ούτως ώστε να προστατεύσει τα εθνικά στρατεύματα που θα συμμετάσχουν.

Θα πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή αναφορικά με την καταλληλότερη επιλογή του προσωπικού που συμμετέχει στις ειρηνευτικές αποστολές, την εκπαίδευση και την προετοιμασία του. Επίσης ιδιαίτερη βαρύτητα να δίνεται στον εξοπλισμό και στην υποστήριξη ΔΜ της αποστολής.

Να προβάλλεται το έργο που εκτελούν οι ελληνικές δυνάμεις, είτε στο πλαίσιο ανασυγκρότησης των περιοχών είτε στο πλαίσιο ανθρωπιστικής βοήθειας, στον τοπικό πληθυσμό και τις αρχές του τόπου καθώς και στις σύμμαχες χώρες.

Τέλος, η χώρα μας, η οποία επηρεάζεται από οποιαδήποτε παρέμβαση του διεθνούς παράγοντα, έχει συμφέρον να εργασθεί προς εκπόνηση κανόνων και προϋποθέσεων που πρέπει να διέπουν τις διεθνείς επεμβάσεις, εάν και εφόσον αυτές κρίνονται αναγκαίες¹⁰³. Έτσι θα μπορεί να αποκρούσει αποτελεσματικότερα τις πιέσεις για συμμετοχή σε επεμβάσεις που στερούνται στρατηγικής – πολιτικής λογικής και φυσικά βλάπτουν τα εθνικά της συμφέροντα. Επιπλέον, για θέματα που αφορούν τον άμεσο γεωπολιτικό της περίγυρο, οφείλει να συν-διαμορφώνει τις εξελίξεις και όχι να τις παρακολουθεί, προσπαθώντας εκ των υστέρων να περιορίσει τη ζημιά που προκύπτει.

Η εκπόνηση και επεξεργασία ενός καταλόγου συγκεκριμένων προϋποθέσεων / «κανόνων» στρατιωτικής παρεμβάσεως του διεθνούς παράγοντα οφείλει να απαντά στα κάτωθι παρατιθέμενα ερωτήματα:

¹⁰³ ΜΑΖΗΣ Θ. Ι., Διεθνής Ασφάλεια και Διεθνείς Στρατιωτικές επεμβάσεις: Ιδεολογικά / μη ρεαλιστικά κίνητρα & κενό στρατηγικής, Τεύχος 32, ΙΑΑ, Αθήνα 2004, Σελ.7-8.

(1) Ποιόν αμιγώς πολιτικό-στρατηγικό σκοπό εξυπηρετεί μία επέμβαση προτεινόμενη από τις υφιστάμενες ή δυνητικές ηγεμονικές Δυνάμεις, παγκοσμίου ή περιφερειακού βεληνεκούς;

(2) Ποιες εκτιμώνται ότι θα είναι οι πιθανές αρνητικές συνέπειες και πως θα αντιμετωπισθεί το «χείριστο δυνατό σενάριο»;

(3) Ποια είναι η αμιγώς εθνική (ελληνική) θεώρηση των εξελίξεων στην περιοχή - δυνητικό πεδίο εκδηλώσεως της επεμβάσεως και τι συνιστά, σε κάθε περίπτωση, ελληνικό εθνικό συμφέρον;

(4) Πώς το εθνικό συμφέρον θα προωθηθεί ως κοινό, ευρωπαϊκό / ευρωατλαντικό, συμφέρον;

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

ΝΤΟΚΟΣ Θ. (επιμ.), Ελληνική Πολιτική Εθνικής Ασφάλειας στον 21^ο Αιώνα/ΕΛΙΑΜΕΠ 2007.

ΜΠΟΣΗ Μ. – ΛΙΟΥΣΗΣ Ν. – ΚΟΥΡΜΑΤΖΗΣ ΑΘ., Τρεις Γεωπολιτικές Προκλήσεις για την Ελληνική Εξωτερική Πολιτική, Παπαζήσης, Αθήνα, 2005.

BONIFACE PASCAL «Οι Πόλεμοι του Αύριο», Εκδόσεις «ΠΑΠΑΖΗΣΗ», Αθήνα 2004

ΧΕΡΦΡΙΝΤ ΜΥΝΚΛΕΡ, Οι νέοι πόλεμοι, Καστανιώτης, Αθήνα, 2003

ΣΙΣΙΛΙΑΝΟΣ ΛΙΝΟΣ- ΑΛ., Η εξουσιοδότηση του Συμβουλίου Ασφαλείας του Ο.Η.Ε. για χρήση βίας, Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή, 2003.

ΓΙΑΛΟΥΡΙΔΗΣ Χ. – ΚΕΦΑΛΑ Β., Κόσσοβο: Η Εικόνα του Πολέμου, όψεις σύγχρονου μιλιταριστικού ανθρωπισμού, Σιδέρης, Αθήνα 2001.

ΡΑΓΙΗΣ Ι., Η Συμμετοχή της Ελλάδας σε Επιχειρήσεις Υποστήριξης της Ειρήνης, Ινστιτούτο Αμυντικών Αναλύσεων, Αθήνα, 2001.

ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ Γ., Η ανθρωπιστική επέμβαση στις Διεθνείς Σχέσεις: Νεότερες Ερμηνείες, Παπαζήσης, Αθήνα, 2000.

ΝΤΟΚΟΣ Θ. – ΠΙΕΡΡΟΣ Φ. (επιμ.), Τα Βαλκάνια μετά τον πόλεμο του Κοσσυφοπέδιου, Σιδέρης, Αθήνα, 2000.

CHOMSKY NOAM, Ο νέος στρατιωτικός ανθρωπισμός, Μαθήματα από το Κοσσυφοπέδιο, SCRIPTA, Αθήνα, 2000.

ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ Β. – ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗΣ Π. – ΚΟΥΛΟΥΜΠΗΣ Θ.- ΝΤΑΛΗΣ Σ., Το ΝΑΤΟ και η Ευρωπαϊκή Άμυνα, ΕΛΙΑΜΕΠ, Σιδέρης, Αθήνα, 1999.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. Η Οργάνωση της Ασφάλειας στον ευρωπαϊκό χώρο, Διατλαντική συνεργασία και παράλληλες πρωτοβουλίες, Παπαζήσης, Αθήνα, 1995.

ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΣΤΡΑΤΟΥ, Η Ειρηνευτική αποστολή στη Σομαλία (Φεβρουάριος 1993-Μάιος 1994), Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού, Αθήνα, 1995.

ΦΑΤΟΥΡΟΣ Α., Το Χάος μετά τον τρόπο; Το Διεθνές Δίκαιο στο κατώφλι του 21^{ου} αιώνα, Σάκκουλας, Αθήνα- Κομοτηνή, 1994.

ΗΡΑΚΛΕΙΔΗΣ Α.- ΚΩΣΤΑΚΟΣ Γ. – ΦΡΑΓΚΟΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ Χ., Διεθνείς Διενέξεις , αντιμετώπιση & επίλυση, Στοιχεία Θεωρίας και πράξης, Σιδέρης, Αθήνα, 1994.

ΜΑΖΗΣ Θ., Απειλή αναζωπύρωσης των συγκρούσεων στα Βαλκάνια: Η ελληνική στάση, Υπηρεσιακό Υπόμνημα, Τεύχος 52, ΙΑΑ, 2005.

- ΡΑΓΙΕΣ Ι, Εξέλιξη του ΝΑΤΟ, Φυλ. ΣΕΘΑ, Αθήνα 2005.
- ΡΑΓΙΕΣ Ι., Διαφαινόμενες απειλές για της Ευρώπη – Εξέλιξη στο ΝΑΤΟ, Φυλ.ΣΕΘΑ, Αθήνα, 2005.
- ΝΤΟΚΟΣ Θ., ΝΑΤΟ και Ευρωπαϊκή Ασφάλεια, Φυλ. ΣΕΘΑ, Αθήνα 2005.
- ΠΑΡΙΣΗΣ Ι., Οι στρατιωτικές δυνατότητες της Ε.Ε., Φυλ. ΣΕΘΑ, Αθήνα 2005.
- ΜΑΖΗΣ Θ., Η Διάσκεψη του Μονάχου για την πολιτική ασφαλείας: Πλαίσιο, περιεχόμενο και πολιτική σημασία, Έκτακτο Υπηρεσιακό Υπόμνημα, Τεύχος 39, ΙΑΑ, 2005.
- ΣΕΚΕΡΗΣ Γ., Το ΝΑΤΟ και οι περιφερειακές συγκρούσεις, Φυλ. ΣΕΘΑ, Αθήνα 2005.
- Ημερίδα ΣΕΘΑ 8 Φεβρουαρίου 2004, με θέμα «Οι οικονομικές δραστηριότητες της Ελλάδας στις χώρες της Βαλκανικής και Τουρκίας».
- ΜΑΖΗΣ Θ. Γεωστρατηγική Ανάλυση της παρούσας συγκυρίας στη Μεσόγειο, (η περίπτωση της ελληνικής γεωστρατηγικής θέσεως και το ζήτημα του "διπλωματικού χρόνου"), Έκτακτο Υπηρεσιακό Υπόμνημα, Τεύχος 17, ΙΑΑ, 2004.
- ΕΥΡΥΒΙΑΔΗΣ Μ., Κύπρος : Ασφάλεια μέσω ΝΑΤΟ, Ενημερωτικό έντυπο, Τεύχος 780, Ενότητα Κυπριακό, ΙΑΑ, 2004.
- ΓΡΙΒΑΣ Κ. , Συμπεράσματα από την πρώτη εβδομάδα των επιχειρήσεων στο Ιρακ, Ενημερωτικό έντυπο, Τεύχος 688, Ενότητα Μέση Ανατολή, ΙΑΑ,2003.
- ΜΑΖΗΣ Θ. , Ζητήματα πολιτικής νομιμοποίησης των ειρηνευτικών αποστολών. Το παράδειγμα της Γερμανικής στρατιωτικής παρουσίας στο Αφγανιστάν, Υπηρεσιακό Υπόμνημα, Τεύχος 7, ΙΑΑ, 2004.
- ΜΑΖΗΣ Θ. , Διεθνής Ασφάλεια και Διεθνείς Στρατιωτικές επεμβάσεις: Ιδεολογικά / μη ρεαλιστικά κίνητρα & κενό στρατηγικής., Υπηρεσιακό Υπόμνημα, Τεύχος 32, ΙΑΑ, 2004.
- ΓΚΙΚΑΣ Β., Ανσκόπηση 2003-2004 Αμυντικής και Εξωτερικής Πολιτικής, Η Ελλάδα και ο Κόσμος 2003-2004,
- ΔΗΜΟΥ Α., Προκλήσεις και επιπτώσεις των στρατιωτικών επιχειρήσεων σε βάρος του Ιρακ, Ενημερωτικό έντυπο, Τεύχος 680, Ενότητα Μέση Ανατολή, ΙΑΑ 2003.
- ΜΑΖΗΣ Θ.-ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ Η., Αναθεωρητισμός της ηγεμονικής δυνάμεως και διεθνές περιβάλλον γενικευμένης αστάθειας, Έκτακτο Υπηρεσιακό Υπόμνημα, Τεύχος 19, ΙΑΑ, Αθήνα 2004.
- ΔΗΜΟΥ Α., Το προσκίνητο και το παρασκήνιο της προετοιμασίας των επιχειρήσεων σε βάρος του Ιράκ. Παρεμβολές, Τεύχος 34, ΙΑΑ, Αθήνα 2003

ΡΑΓΙΕΣ Ι., Η αμυντική ολοκλήρωση της Ε.Ε: Η στρατηγική της Ελλάδας, Ενημερωτικό Έντυπο, Τεύχος 715, Ενότητα Ευρώπη, ΙΑΑ, 2003.

ΔΗΜΟΥ Α., Περιφερειακό Σύστημα ασφαλείας: Η επόμενη μέρα των επιχειρήσεων στο Ιράκ, Ενημερωτικό Έντυπο, Τεύχος 648, Ενότητα Μέση Ανατολή, ΙΑΑ, 2003.

ΚΟΥΛΟΥΜΠΗΣ Θ. – ΝΤΟΚΟΣ Θ. – ΚΙΝΤΗΣ Α. (επιμ.), Η Ελλάδα και ο κόσμος 2002-2003, Ανασκόπηση 2003 Αμυντικής και Εξωτερικής Πολιτικής, Παπαζήσης, Αθήνα 2003.

ΔΗΜΟΥ Α. , Αμερικανικές στρατηγικές πολέμου και σχέδια ειρήνης για το Ιράκ: Ο ρόλος της Τουρκίας, Ενημερωτικό Έντυπο, Τεύχος 456, Ενότητα Τουρκία, ΙΑΑ, 2002.

ΔΟΥΡΟΥ Ρ., Περί αμυντικής ικανότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Ενημερωτικό Έντυπο, Τεύχος 538, Ενότητα ΕΕ, ΙΑΑ, 2002.

ΔΗΜΟΥ Α., Ο ευρωπαϊκός ρόλος της Ελλάδας στη Μέση Ανατολή, Ενημερωτικό Έντυπο, Τεύχος 482, Ενότητα Μέση Ανατολή, ΙΑΑ, 2002.

ΔΗΜΟΥ Α., Ελληνική Αμυντική Πολιτική και Ιορδανία: Προτάσεις για προτεραιότητες, Ενημερωτικό έντυπο, Τεύχος 576, Ενότητα Μέση Ανατολή, ΙΑΑ, 2002.

ΠΑΠΑΣΤΥΛΙΑΝΟΣ Χ., Οι Διεθνείς Στρατιωτικές Επεμβάσεις: Από τις συμμαχίες στη μονοκρατία των ΗΠΑ, Ενημερωτικό έντυπο, Τεύχος 451, Ενότητα ΗΠΑ, ΙΑΑ, 2002.

ΠΑΡΙΣΗΣ Ι., Η Ευρωπαϊκή Αμυντική Ταυτότητα στην αυγή του 21^{ου} αιώνα, 2000.

ΣΦΕΤΑΣ Σ., Κόσσοβο: Αφειρητία και κατάληξη της Γιουγκοσλαβικής κρίσης, Παρεμβολές, Τεύχος 17, ΙΑΑ, Αθήνα 2000.

ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Λ., Ανατολική Ασία: Περιφερειακή Ασφάλεια και Αμερικανικό Ενδιαφέρον, Ενημερωτικό Έντυπο, Τεύχος 182, Ενότητα Ασία, ΙΑΑ, 2000.

ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΙΟΥ Κ., Ο Ρόλος του ΟΗΕ στον 21^ο αιώνα, Ενημερωτικό Έντυπο, Τεύχος 140, Ενότητα ΟΗΕ, ΙΑΑ 2000.

ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗΣ Π., Ο ρόλος των Ειδικών Δυνάμεων ως πυρήνα της Ελληνικής Δύναμης Ταχείας Αντίδρασης, Ενημερωτικό Έντυπο, Τεύχος 63, Ενότητα ένοπλες Δυνάμεις, ΙΑΑ, 1999.

Ευρυβιάδης Μ., Ο ρόλος της Ελλάδας στη Βαλκανική, Ενημερωτικό Έντυπο, Τεύχος 51, Ενότητα Βαλκάνια, ΙΑΑ, 1999.

ΛΕΜΟΝΑΚΗΣ Δ., Το πρόβλημα της εθνικής διένεξης στο Κοσσυφοπέδιο: Παράγων ενεργοποίησης μιας διαδικασίας περιφερειακής αποσταθεροποίησης, Ενημερωτικό Έντυπο, Τεύχος 6, Ενότητα Αλβανία, ΙΑΑ, 1998.

ΥΠΕΘΑ, Λευκή Βίβλος 2004

ΓΕΕΘΑ Διεθνές Συνέδριο ΑΘΗΝΑ 2007, 4-7 Ιουλίου 07,

ΓΕΕΘΑ, Κανονισμός Ορολογίας

ΓΕΕΘΑ, Διακλαδικό Δόγμα Πολυεθνικών Επιχειρήσεων, ΔΕ 3.5

ΓΕΕΘΑ, Φυλλάδιο Ειρηνευτικών Επιχειρήσεων

ΣΕΘΑ Διατριβές (Αντχοι Δάγρες, Καζάκος, Χρονόπουλος, Ανχης Παναγιωτόπουλος)

ΓΕΣ, ΔΟΓΜΑ ΕΥΕ, 2003

ΓΕΣ, Μελέτη 3^{ου} Επιτελικού Γραφείου, Ελληνική Συμμετοχή σε ΕΥΕ, 2002

ΓΕΣ, Ενημερωτικό Φυλλάδιο, Διατήρηση της Ειρήνης και Υποστήριξη της Σταθερότητας, 2007

Ξενόγλωσση

NATO LOGISTICS HANDBOOK APRIL 2007

NATO DEPLOYED AIRBASE ACTIVATION MODULES REQUIREMENTS METHODOLOGY 2007

ERGIΟΥ Α., The new NATO-Command Structure: A concept changing the existing geostratigical balances?, Enimerotiko Entipo, Issue 725, Section, NATO, ΙΑΑ, 2003.

NATO AJP 3.4.1. 2001 NATO PEACE SUPPORT OPERATIONS

AJP-3, Allied Joint Operations

MC -133/3 NATO's Operational Planning System,

NATO Lessons Learned in Peacekeeping Operations

Ελληνική (ηλεκτ. Πηγές)

www.mfa.gr (ΥΠΕΞ)

www.mod.mil.gr (ΥΠΕΘΑ)

www.ydt.gr (Υπ. Δημ.Τάξης)

www.geetha.mil.gr (ΓΕΕΘΑ)

www.mpsotc.gr (Πολυεθνικό Κέντρο Εκπαίδευσης Επιχειρήσεων Υποστήριξης της Ειρήνης (PfP Training Center in Greece))

www.iaa.gr (Ινστιτούτο Αμυντικών Αναλύσεων)

www.greeceun.org/greeceun/content – επιλογές peace and security, peace keeping.

www.mediainfo2004.gr/cgibin

www.agora.mfa.gr

www.geocities.com/antiwargr

http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/el/ec/00200-r1.gr1.pdf

www.transnational.org - Transnational Foundation for Peace and Future Research

www.seetha.gr, μελέτη ΣΕΕΘΑ με Θέμα: «Διαμόρφωση Νέων Γεωστρατηγικών Παραγόντων στη Μέση Ανατολή και Κεντρική Ασία και οι Επιδράσεις τους στη Γεωπολιτική Κατάσταση της Περιοχής», 3 Αυγούστου 2004.

Ξενόγλωσση (ηλεκτ. Πηγές)

www.nato.int (NATO)

www.un.org (ΟΗΕ)

<http://ue.eu.int/ueDocs/> (ΕΕ)

<http://europa.eu/european-council/> (ΕΕ)

http://consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/misc/82760.pdf (ΕΕ)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: ΕΙΔΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ

Πλήρης Διοίκηση (FULL COMMAND)

Είναι η στρατιωτική εξουσία και ευθύνη ενός προϊσταμένου (φυσικού προσώπου) να εκδίδει διαταγές, να αναθέτει έργα και γενικά να διευθύνει, συντονίζει και ελέγχει τους υφισταμένους του. Καλύπτει κάθε πλευρά των στρατιωτικών επιχειρήσεων των διοικητικών θεμάτων και την υποστήριξη διοικητικής μέριμνας μέσα στα πλαίσια της αποστολής του έχοντας την πλήρη διοίκηση.

Επιχειρησιακή Διοίκηση (OPERATIONAL COMMAND – OPCOM)

Η εξουσία η οποία έχει παραχωρηθεί σε κάποιο Διοικητή να αναθέτει αποστολές ή έργα σε υποτεταγμένους Διοικητές, να αναπτύσσει δυνάμεις, να επαναδιαθέτει δυνάμεις και να διατηρεί ή μεταβιβάζει τον επιχειρησιακό ή και τακτικό έλεγχο σύμφωνα με τον τρόπο που κρίνει αναγκαίο. Στην Επιχειρησιακή Διοίκηση δεν περιλαμβάνεται η ενάσκηση Διοικητικής Ευθύνης ή η ευθύνη Διοικητικής Μέριμνας.

3. Επιχειρησιακός Έλεγχος (OPERATIONAL CONTROL – OPCON)

Είναι η εξουσία η οποία έχει παραχωρηθεί σε κάποιο Διοικητή, για να διευθύνει δυνάμεις οι οποίες του έχουν ανατεθεί, προκειμένου να εκπληρώσει συγκεκριμένες αποστολές ή έργα, οι οποίες είναι συνήθως περιορισμένες κατά λειτουργία, χρόνο ή τόπο για να αναπτύσσει τις εμπλεκόμενες δυνάμεις και για να διατηρεί ή αναθέτει τον τακτικό έλεγχο των Μονάδων αυτών. Δεν περιλαμβάνει εξουσία, για την ανάθεση ξεχωριστής απασχόλησης τμημάτων των εμπλεκόμενων Μονάδων, ούτε και αφ' εαυτής το Διοικητικό Έλεγχο ή τον έλεγχο Διοικητικής Μέριμνας.

4. Τακτική Διοίκηση (TACTICAL COMMAND – TACOM)

Η εξουσία που παραχωρείται σε ένα Διοικητή να αναθέτει καθήκοντα στις δυνάμεις που βρίσκονται υπό τη διοίκησή του για εκτέλεση αποστολής που του ανατέθηκε από προϊσταμένη αρχή.

5. Τακτικός Έλεγχος (TACTICAL CONTROL – TACON)

Είναι η λεπτομερής και συνήθως τοπική διεύθυνση και έλεγχος κινήσεων και ελιγμών που αναγκαιούν για την εκπλήρωση των ανατεθεισών αποστολών ή έργων.

6. Διοικητική Διοίκηση (ADMINISTRATIVE COMAD)

Η εξουσία ενός Διοικητή επί των υφισταμένων κλιμακίων και Μονάδων σε διοικητικά θέματα όπως τα θέματα προσωπικού, εκπαίδευσης, υποστήριξης, διοικητικής μέριμνας, προετοιμασίας για πόλεμο και ετοιμότητας. Με αυτή συμπληρώνεται η επιχειρησιακή διοίκηση και διαμορφώνει την πλήρη διοίκηση.

7. Αποστολή (Mission)

Το ανατιθέμενο έργο σε άτομο, τμήμα, Μονάδα, Συγκρότημα, Σχηματισμό κατά την εκτέλεση οποιαδήποτε στρατιωτικής ενέργειας για την επίτευξη ορισμένου σκοπού. Η ενέργεια αυτή πρέπει να είναι όσο το δυνατό πλήρης, σαφής και συγκεκριμένη.

8. Δόγμα (Doctrine)

Δόγμα είναι θεμελιώδεις αρχές με βάση τις οποίες οι στρατιωτικές δυνάμεις κατευθύνουν τις ενέργειες τους για την επίτευξη των αντικειμενικών σκοπών. Είναι δεσμευτικό, αλλά απαιτεί κρίση στην εφαρμογή του.

9. Διασυμμαχική Διακλαδική Δύναμη Επιχειρήσεων (Combined Joint Task Force)

Μία πολυεθνική στρατιωτική δύναμη, κάτω από ένα Διοικητή, η οποία αποτελείται από Μονάδες περισσότερων του ενός κλάδου.

Δύναμη Υποστήριξης Ειρήνης (Peace Support Force)

Στρατιωτική Δύναμη συγκροτημένη από Μονάδες προερχόμενες από διαφορετικά κράτη και διαφορετικούς κλάδους υπό τη Διοίκηση ενός Διοικητού.

11. Κανόνες Εμπλοκής (Rules of Engagement)

Οδηγίες που εκδίδονται από αρμόδια στρατιωτική αρχή οι οποίες προσδιορίζουν τις καταστάσεις και περιορισμούς κάτω από τους οποίους στρατιωτικές δυνάμεις θα αρχίσουν ή θα συνεχίσουν εμπλοκή μάχης με άλλες αντιτιθέμενες δυνάμεις.

12. Πολιτικο – Στρατιωτική Συνεργασία (Civil Military Cooperation)

Τα μέσα και οι διαδικασίες οι οποίες υποστηρίζουν τις σχέσεις μεταξύ Στρατιωτικών Διοικητών και εθνικών ή περιφερειακών τοπικών αρχών (πολιτικών και στρατιωτικών) καθώς και του πληθυσμού της περιοχής στην οποία αναπτύσσεται μια δύναμη για να υλοποιήσει ένα σχέδιο.

13. Προληπτική Διπλωματία (Preventive Diplomacy)

Είναι οι διπλωματικές δραστηριότητες οι οποίες διεξάγονται σε μια περιοχή εύθραυστης ειρήνης και στοχεύουν στο να προλάβουν το ξέσπασμα των συγκρούσεων.

14. Εγκαθίδρυση Ειρήνης (Peace Making)

Δραστηριότητα η οποία καλύπτει διπλωματικές ενέργειες η οποία διεξάγεται μετά την έναρξη της σύγκρουσης με σκοπό την κατάπαυση του πυρός ή τη γρήγορη ειρηνευτική διευθέτηση της διαφοράς. Μπορεί να περιλαμβάνει την παροχή καλών υπηρεσιών διαμεσολάβησης, διαιτησίας, διπλωματική πίεση, απομόνωση ή επιβολή κυρώσεων.

15. Πρόληψη Συγκρούσεων (Conflicts Prevention)

Δραστηριότητες οι οποίες διεξάγονται σύμφωνα με τις αρχές του άρθρου VI του καταστατικού χάρτη του ΟΗΕ για την πρόληψη των συγκρούσεων.

16. Διατήρηση Ειρήνης (Peace Keeping)

Επιχείρηση που διεξάγεται σύμφωνα με το άρθρο VI του καταστατικού χάρτη του ΟΗΕ με σκοπό να ελέγξει και διευκολύνει τη υλοποίηση μιας συνθήκης ειρήνης.

17. Οικοδόμηση Ειρήνης (Peace Building)

Επιχειρήσεις που διεξάγονται σύμφωνα με το άρθρο VI του καταστατικού χάρτη του ΟΗΕ οι οποίες καλύπτουν ενέργειες που υποστηρίζουν πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά και στρατιωτικά μέτρα και δομές οι οποίες στοχεύουν να ισχυροποιούν και να σταθεροποιούν μια συμφωνία ειρήνης.

Επιβολή Ειρήνης (peace Enforcement)

Επιχείρηση που διεξάγεται σύμφωνα με το άρθρο VII του καταστατικού χάρτη του ΟΗΕ. Είναι εκ φύσεως επιχειρήσεις χρήσης ή απειλής χρήσης βίας και σχεδιάζονται για να διατηρήσουν ή να επανιδρύσουν την ειρήνη ή να επιβάλλουν όρους που καθορίζονται από την εντολή (Mandate).

19. Ουδέτερη Ζώνη (Buffer Zone)

Μια καθορισμένη περιοχή η οποία ελέγχεται από τη ΔΥΕ στην οποία δεν επιτρέπεται η είσοδος των αντιμαχομένων ή εμπολέμων δυνάμεων. Η ουδέτερη ζώνη δημιουργείται με σκοπό να υπάρξει μια περιοχή διαχωρισμού μεταξύ των αντιμαχομένων ή εμπολέμων δυνάμεων και να μειώσουν τον κίνδυνο αναζωπύρωσης της σύγκρουσης.

20. Ανθρωπιστική Ανακούφιση (Humanitarian Relief)

Δραστηριότητες οι οποίες διεξάγονται για να ανακουφίσουν τον ανθρώπινο πόνο. Η ανθρωπιστική ανακούφιση μπορεί να προάγεται ή να

συνοδεύει ανθρωπιστικές επιχειρήσεις οι οποίες παρέχονται από εξειδικευμένους πολιτικούς οργανισμούς.

21. Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί (Non Governmental Organization)

Μη κυβερνητικοί οργανισμοί είναι ένας επίσημος όρος που χρησιμοποιείται στο άρθρο 71 του καταστατικού χάρτη του ΟΗΕ. Όπως υπονοείται ο όρος μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί είναι ιδιωτικοί οργανισμοί (κατά κύριο λόγο μη εμπορικοί) οι οποίοι γενικά κινητοποιούνται από ανθρωπιστικές ή θρησκευτικές αξίες.

22. Ιδιωτικοί Εθελοντικοί Οργανισμοί (Private Voluntary Organization)

Είναι ιδιωτικοί εθελοντικοί μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί ανθρωπιστικής βοήθειας οι οποίοι εμπλέκονται σε ενέργειες ανάπτυξης περιοχών και ανακούφισης ανθρώπων. Ο όρος ιδιωτικοί εθελοντικοί οργανισμοί συχνά χρησιμοποιείται ως συνώνυμος με τον όρο μη κυβερνητικοί οργανισμοί.

23. Εκκενωθέντες (Evacuees)

Μόνιμοι κάτοικοι ή προσωρινά διαμένοντες άνθρωποι, οι οποίοι έχουν διαταχθεί ή έχει εγκριθεί να μετακινηθούν από αρχές που έχουν τις δυνατότητες να πραγματοποιήσουν αυτό και των οποίων η κίνηση και η διαμονή σχεδιάζεται, οργανώνεται και παρακολουθείται από τις αρχές αυτές.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β: ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ

EYE:	Επιχειρήσεις Υποστήριξης Ειρήνης
OHE:	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΟΑΣΕ:	Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη
HE:	Ηνωμένα Έθνη
ΕΕ:	Ευρωπαϊκή Ένωση
NATO:	Οργανισμός Βορειοατλαντικού Συμφώνου
ΔΕΕ:	Δυτικο-Ευρωπαϊκή Ένωση
PfP:	Σύμπραξη για την Ειρήνη
ΔΑΣΕ:	Διάσκεψη για την Ασφάλεια και Συνεργασία στην Ευρώπη
ΚΕΠΠΑ:	Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας
ΚΕΠΑΑ:	Κοινή Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας
CJPS:	Διασυμμαχικό Επιτελείο Σχεδιασμού
ΣΤΥΠ:	Συμφωνία Τυποποιήσεων
CJTF:	Διασυμμαχική Μικτή Δύναμη Επιχειρήσεων
NAC:	Βόρειο – Ατλαντικό Συμβούλιο
NGOs:	Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί
ΜΟΟΤW:	Στρατιωτικές αλλά μη Πολεμικές Επιχειρήσεις
ΔΥΕ:	Δύναμη Υποστήριξης Ειρήνης
LOAC:	Νόμος της Ένοπλης Σύγκρουσης
ROE:	Κανόνες Εμπλοκής
ΚΕ:	Κανόνες Εμπλοκής
JOA:	Περιοχή Μικτών Επιχειρήσεων
SOFA:	Συμφωνία Κατάστασης Δυνάμεων
MME:	Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
ΕΘΚΕΠΙΧ:	Εθνικό Κέντρο Επιχειρήσεων
ΕΜΕΑ:	Ελληνική Μονάδα Ειρηνευτικών Αποστολών
ΠΚΕΕΥΕ:	Πολυεθνικό Κέντρο Εκπαίδευσης Επιχειρήσεων Υποστήριξης Ειρήνης
CFE:	Συνθήκη Ελέγχου Εξοπλισμών